BR 6373

Br. 189

CR 31695

Zangbundel

van den Nederlandschen Arbeidsdienst

RIJKSINSTITUUT voor OORLOGSDOCUMENTATIE
BIBLIOTHEEK

Het is slechts langs den rechten baan
waarlangs men zonder stille staan
moet naar 't gelukkig leven gaan.
(Ned. Volkslied)

ICK DIEN

V O O R W O O R D

Bij de verschijning van dezen liederenbundel wil ik nogmaals wijzen op de groote waarde, die van den gemeenschapszang in den Nederlandschen Arbeidsdienst kan en moet uitgaan.
Evenals in Duitschland de R.A.D. mede door zijn vroolijk en overtuigend zingen het Duitsche volk heeft weten te winnen, zal ook in ons land de N.A.D. door op deze wijze uiting te geven van 't geen er in ons leeft, het Nederlandsche volk voor zich winnen.
Het op de juiste manier spreken is een voorwaarde om goed te kunnen zingen en het is daarom mijn uitdrukkelijke wensch, dat door degenen, die met het zangonderricht zijn belast, hieraan de meeste aandacht wordt gewijd.
Deze bundel bevat een keur van marsch-, kamp- en ernstige liederen die, mits goed en beschaafd gezongen, overal een grooten bijval zullen oogsten en waarmede de N.A.D. goed voor den dag kan komen.

De schroom, die er in 't algemeen bij 't Nederlandsche volk bestaat om zich te wagen aan gemeenschapszang zal in den N.A.D. overwonnen worden en daarom is het noodig, dat in de kampen, op marsch, op 't werkobject en waar al niet, veelvuldig het Nederlandsche lied zal klinken uit de kelen van Neêrlands jongelingschap, die haar arbeidsdienstplicht aan haar volk vervult.

De wnd. Commandant N.A.D.

's-Gravenhage, 1 Augustus 1942.

De Generaal-Arbeidsleider,

Hoe zingen wij?

Naast den gemeenschappelijken arbeid en het marcheeren in gesloten gelederen, is het zingen het sterkste gemeenschapsbeleven in den N.A.D.
Van groot belang is het, dat degene, die de liederen instudeert, op eenvoudige en duidelijke wijze het mooie van het lied naar voren brengt en overdraagt.
Om een lied gaarne te zingen, moet men het ook volledig begrijpen.
Van groot belang is ook het juiste inzetten van het lied. In verband met den omvang is het noodzakelijk, dat het lied op de juiste toonhoogte wordt ingezet.
Teneinde dit te bereiken kan een kaderlid of arbeidsman met voldoende muzikaal inzicht, de toon van het te zingen lied, nadat dit is aangekondigd, duidelijk aangeven en onmiddellijk daarna het lied aanheffen. In het algemeen zal vooruit tellen overbodig zijn.
Waar bij een marschlied een halve noot op het einde van een regel staat, kan deze over twee passen verdeeld worden om bij het beëindigen der tweede pas te worden afgebroken; men kan echter ook in bepaalde gevallen, zulks ter beoordeeling van de betreffende commandanten, met een noot van één tel volstaan. In het laatste geval dient er destemeer zorg voor gedragen te worden, dat deze kortere noot zijn volle waarde krijgt en niet wordt „afgeknauwd"!
De canons zijn bedoeld als inleiding tot het zelfstandig leeren zingen.
Bij de tweestemmige liederen is de tweede stem bedoeld als versiering en kan naar believen worden weggelaten.
Bij marschliederen ontstaat soms een bovenstem. Men moet opletten dat de hoofdmelodie niet verwaarloosd wordt.

In dezen bundel komen nieuwe liederen voor, die in den N.A.D. zelf ontstaan zijn. Zij zijn voortgekomen uit de gemeenschap en bestemd voor de gemeenschap.
Dat wij hiermede aan een beginpunt staan is, gezien den leeftijd van den N.A.D., vanzelfsprekend.

Enkele algemeene technische opmerkingen.

Als regel vlug en krachtig door den neus inademen, zonder te snuiven.
Inademen ook met het middenrif (ribben-middenrif ademhaling).
Halsspieren niet spannen, schouders in rust, borst gewelfd.
Niet *te veel lucht* willen inademen.
Natuurlijke ongedwongen houding bij het zingen.
Onzuiver zingen is niet altijd een kwestie van gehoor, het kan ook uit verkeerde toonvorming voortkomen.
Luid zingen is nog geen goed zingen.
Leert de woorden goed, opdat niet na het eerste vers het lied moet worden afgebroken, omdat de volgende verzen niet gekend worden.
Met goeden wil kan iedereen zingen leeren!
Niet knijpen, niet achter in de keel zingen, niet te sterk vibreeren.
Indien de aderen zwellen en het hoofd rood wordt, zingt gij verkeerd!
Het woord zingen op den klinker. De medeklinker maakt met de kern van het woord, den klinker, het woord af.
Daarom ook de medeklinkers duidelijk laten hooren, let vooral op de uitgangen *d-t* en en. Dus niet hoor*ú* maar hoore*n*, niet kling maar klink*t*, enz.
Een *goed* gezongen lied geeft groote voldoening!

Het teeken V bovenaan de notenbalk beteekent: ademhalen.
Liederen, geschikt om op marsch gezongen te worden, maar die niet in de rubriek „Marschliederen" voorkomen, zijn, in de hier navolgende rubrieken achter de titel, gemerkt met (M).

VERPLICHTE LIEDEREN.

De in dezen bundel voorkomende coupletten van de navolgende liederen behooren te worden ingestudeerd. Ieder kaderlid en iedere arbeidsman moet te allen tijde in staat zijn deze liederen zonder aarzelen uit volle borst mede te zingen. Zij vormen de kern, die bij alle voorkomende gelegenheden kan worden gebruikt.

5. Wilhelmus
7. Hollands vlag
47. Nederlandsch Volkslied
6. Een lied van Nederland
13. Het leger van den arbeid
11. De arbeidsdienst van Nederland
16. Ons devies
22. De vierdaagsche
14. Eenheid door arbeid
55. Naar zee

RUBRIEK 1 OCHTENDLIEDEREN

1. Morgen-Canon
2. Ochtendlied
3. Meimorgen (M)
4. Morgenlied

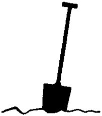
RUBRIEK 2 DE VLAGGEPARADE

5. Wilhelmus
6. Een lied van Nederland (M)
7. Hollands vlag
8. Groet onze vaan
9. De trommel slaat (M)
10. Onze vlag

RUBRIEK 3 MARSCHLIEDEREN

11. De arbeidsdienst van Nederland
12. „Ick Dien"
13. Het leger van den arbeid
14. Eenheid door arbeid
15. Kamplied
16. Ons devies
17. Volkslied
18. Houw en Trouw
19. De zilvervloot
20. Een liedje van de zee
21. De toekomst tegemoet
22. De vierdaagsche
23. De zwerver
24. Marschlied
25. Zomerlied
26. Wandellied
27. Zomer in Holland
28. Houdt U fier
29. Wij stappen geren zingend
30. Wij zijn jong
31. Ik kwam lest over een berg gegaan
32. Heideliedje
33. 'n Keerlenlied
34. Rollende trommels
35. De Geuzen in den Bomlerwaard
36. Op marsch
37. Marsch-Canon
38. Sarie Marais
39. Naar buiten in de wei
40. Lied voor Nederland
41. De Nederlandsche arbeidsdienst

RUBRIEK 4

LIEDEREN TIJDENS DEN ARBEID

42. Lied van den arbeid
43. Oogstlied
44. Jongens, wil je 't ijzer smeden
45. Het lied der terwe
46. Van een smeder

RUBRIEK 5

GEMEENSCHAPSLIEDEREN

47. Nederlandsch volkslied (M)
48. Merk toch hoe sterk
49. De geuzenvendels rukken aan (M)
50. Waak op Nederland
51. Als wij soldaten (M)
52. Mijn Nederland
53. Hoû zee (M)
54. Ons lied van de zee (M)
55. Naar zee (M)
56. Klokke Roeland
57. Transvaalsch volkslied
58. De Vlaamsche leeuw
59. Die lied van jong Suid-Afrika
60. Ons lied
61. De gilde viert (M)
62. Werkersappèl
63. Naar Oostland willen wij rijden
64. Komt, vrienden, in het ronden
65. G'lijck den grootsten Rapsack
66. Wij zijn al bijeen
67. Hallo! (canon)
68. Sneeuwklokje (canon)
69. Avondlied (canon)
70. Goeden nacht (canon)
71. Avondliedje
72. Hij leve lang (canon)

RUBRIEK 6 SCHERTSLIEDEREN

73. Echolied
74. Daar kwam 'nen boer van Zwitserland
75. En daar zat eenen uil
76. Te Kieldrecht
77. Als de groote klokke luidt
78. Des winters als het reghent
79. Daar was laatst een meisje loos
80. Daar was lestmaal een kwezelken
81. Schoon lieveken, waar waarde gij?
82. Zeg kwezelken, wilde gij dansen?
83. Bobbejaan
84. Gertjie (M)
85. Alie Brand
86. Het Nestje
87. 't Haesken
88. De reuzendochter
89. De koekoek
90. Het hexken
91. Marietje
92. Weest opgewekt (M)
93. Den uyl
94. Daar was een sneeuwwit vogeltje

RUBRIEK 7

PROVINCIALE, GEWESTELIJKE EN STREEKLIEDEREN

95. Frysk folkslied
96. O, Vriesland soo vol deughden
97. Grönnens laid
98. Mijn Drenthe (M)
99. Zeeuwsch volkslied
100. Zeeuwsch Vlaamsch Volkslied
101. Mijn Brabant
102. Twentsch volkslied
103. Geldersch volkslied
104. Limburg mijn Vaderland (M)
105. Ain boer wol noar zien noaber tou
106. De vastenavond
107. 't Ros Beyaerd
108. De Pinksterblom
109. Suze nanje (canon)

RUBRIEK 8 — ERNSTIGE LIEDEREN

110. Wilt heden nu treden
111. Wie dat sich selfs verheft
112. Stort tranen uijt, schreijt luijde
113. Hoe groot en goed
114. Bede voor het vaderland
115. Die stem van Suid-Afrika
116. Stille nacht
117. O, Kersnacht
118. Nu zijt wellekome
119. Er is een Kindetje geboren

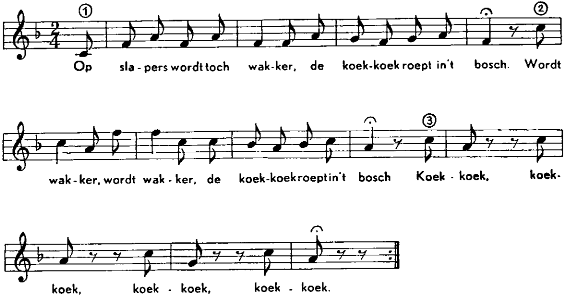
Bij het KRIEKEN van den dag

(ochtendliederen)

**Zing je lied vroeg Arbeidsman.
Laat je morgenlied de uiting zijn
van je wil tot plichtsbetrachting.**

1. MORGEN-CANON
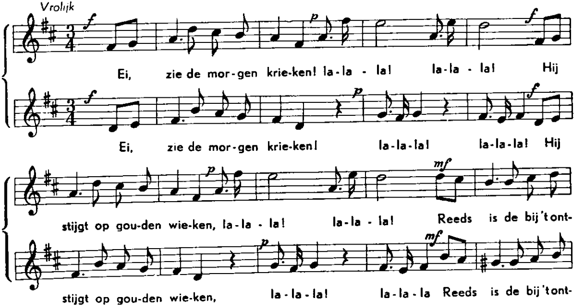
Voor 3 stemmen
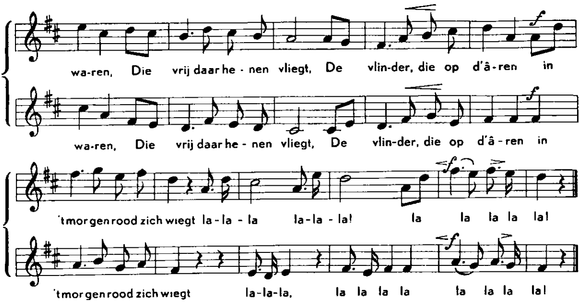

2. De Zuidwind waait langs d'akker,
de knoppen springen los.

Refrein.

2. OCHTENDLIED
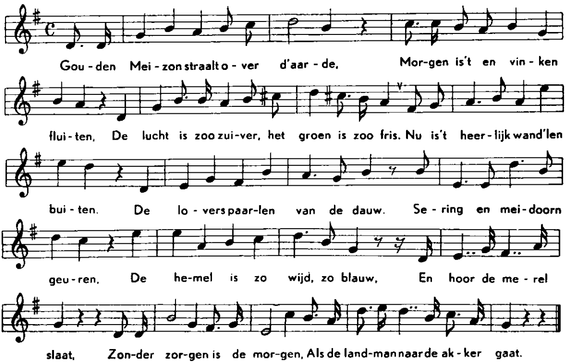

Kan ook ½ toon lager gezongen worden

2. Daar staat de zon te stralen!
la la la! la la la!
De bloemen zie ze pralen!
la la la! la la la!
De lamm'ren zie ze springen!
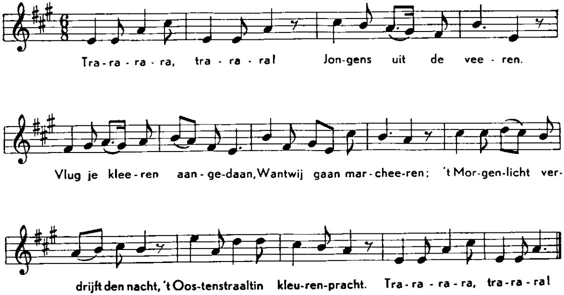
Alom is vreugd en vree!
De vogels hoor ze zingen!
Zing vroolijk met hen meê!
la la la — la la la!
la la la la la!

3. MEIMORGEN

Gou - den Mei - zon straalt o - ver d'aar - de, Mor-gen is't en vin - ken
flui - ten, De lucht is zoo zui - ver, het groen is zoo fris. Nu is't heer - lijk wand'len
bui - ten. De lo - vers paar-len van de dauw. Se - ring en mei - doorn
geu - ren, De he-mel is zo wijd, zo blauw, En hoor de me - rel
slaat, Zon-der zor-gen is de mor-gen, Als de land-man naar de ak - ker gaat.

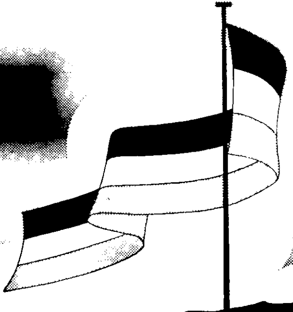
2. Kalvers dansen over de weide,
Duiven kirren, hanen kraaien;
Het ritselt het ruischt, uit het Ooste-komt frisch
Het morgenwindje waaien.
Heel d'aarde is één zuiver feest,
Vol zang en geur en kleuren,
De Meimaand is voor mensch en beest,
Een zegen boven maat.
Zonder zorgen is de morgen,
Als de hemel stralend open gaat.

4. MORGENLIED

2. Tra-ra-ra-ra, tra-ra-ra,
Jongens nu niet talmen;
Komt het veld nu ingesneld,
Laat je lied weergalmen.
't Vooglenkoor, dat gaat je voor,
't Zingt zijn liedjes al maar door:
Tra-ra-ra-ra, tra-ra-ra!
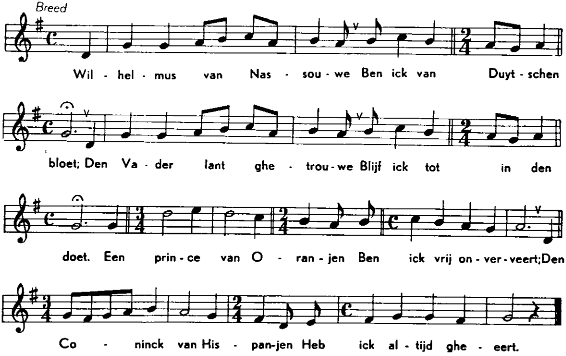
3. Tra-ra-ra-ra, tra-ra-ra,
Jongens afmarcheeren,
Slechts de luiaard ligt nu nog
Domm'lig in de veeren.
Lustig klink' je lied in 't rond:
Heerlijk is de morgenstond.
Tra-ra-ra-ra, tra-ra-ra!

Onze roemrijke vlag is voor ons het symbool van eer, trouw en kameraadschap. Daarom zingen wij onze vlaggeliederen met geloof aan de toekomst.

DE VLAGGEPARADE

5. WILHELMUS VAN NASSOUWE
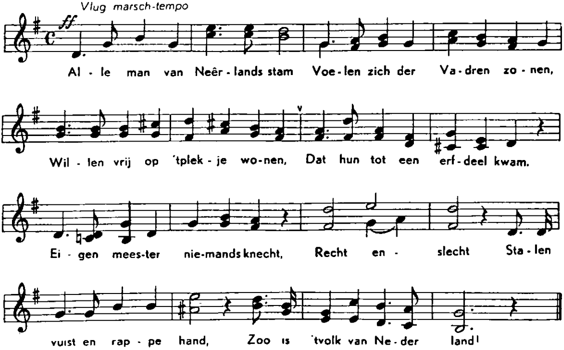

6. Mijn schilt ende betrouwen
Sijt ghij, o Godt, mijn Heer;
Op u soo wil ick bouwen
Verlaet mij nemmermeer:
Dat ick doch vroom mach blijven.
U dienaer taller stondt,
Die tyranny verdrijven,
Die mij mijn hert doorwondt

15. Voor Godt wil ick belijden
End zijner grooter macht
Dat ick tot gheenen tijden
Den Coninck heb veracht:
Dan dat ick Godt den Heere
Der hoochster Majesteyt
Heb moeten obedieren
In der gherechticheyt.

Het Wilhelmus bestaat uit 15 coupletten. Hiervan zijn het eerste, het zesde en het vijftiende couplet opgenomen. Bij plechtige gelegenheden wordt het zesde couplet het meest gezongen.
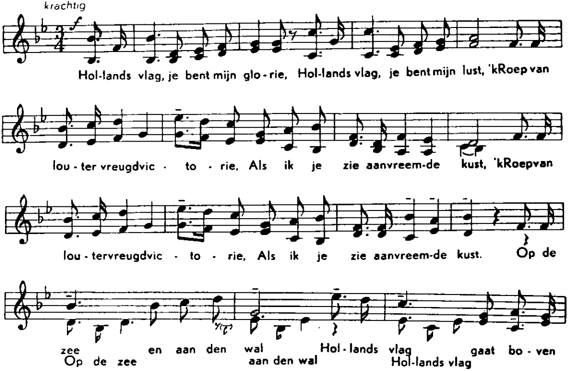
6. EEN LIED VAN NEDERLAND
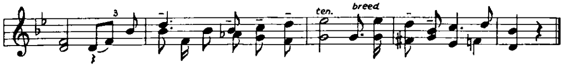

2. Toen, gezengd door oorlogsvlam,
'T Vaderland was in gevaren,
Vochten wij wel tachtig jaren,
Tot er heerlijke-uitkomst kwam;
Offerden met mannenmoed
Goed en bloed,
Tot het klonk langs beemd en strand:
„Vrij is 't volk van Nederland!"

3. Zoo zal 't zijn door d'eeuwen heen,
Vrije Friezen, ronde Zeeuwen,
Gelres helden, Hollands leeuwen,
Eén voor allen, allen één!
Aan Wilhelmus van Nassouw
Hou en trouw,
Blijft ons aller hart verpand
Aan ons dierbaar Nederland!

7. HOLLANDS VLAG
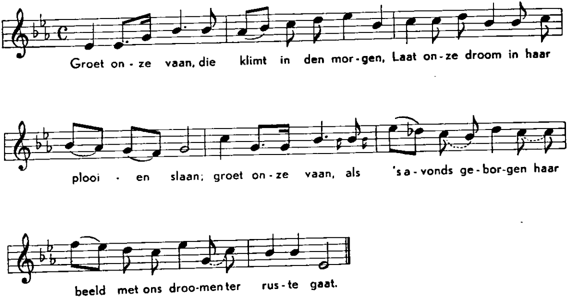

2. Als je haar in vreemde baaien,
Mijlen ver van eigen strand,
Zwierig van den mast zie waaien
als een groet van 't Vaderland,
Voel je een vreemd verheugenis,
Voel je eerst recht hoe mooi zij is.

3. Hollands Vlag, je bent mijn glorie,
Hollands Vlag, je bent mijn lust.
'k Roep van louter vreugd: Victorie
als ik je zie aan vreemde kust,
Op de zee en aan den wal,
Hollands Vlag gaat bovenal.

8. GROET ONZE VAAN

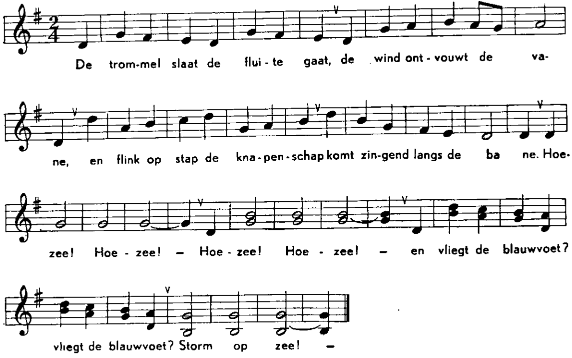

Kan ook ½ toon lager gezongen worden

2. Staat rond de vaan, wen 't stormt in
[haar vouwen,
jeugd die de vaan in uw droom bevrijdt:
staat rond de vaan als een wal van trouwe,
volk dat de droom van uw vanen ziet.

3. Eert onze vaan, zij draagt onze droomen
dolende volk geeft de vlag een naam:
land bij de zee, o land der drie stroomen,
Dietsch is uw volk en volksch uw vaan.

9. DE TROMMEL SLAAT

2. Zijt welgezind, die Vlaandren mint,
de toekomst hoort ons, knapen;
wij ook, wij gaan den vijand slaan
en gulden sporen rapen.

Refrein.

3. De trommel slaat, de fluite gaat,
de wind ontvouwt de vane,
en in 't verschiet nog dreunt ons
lied der knapen langs de bane.

Refrein.

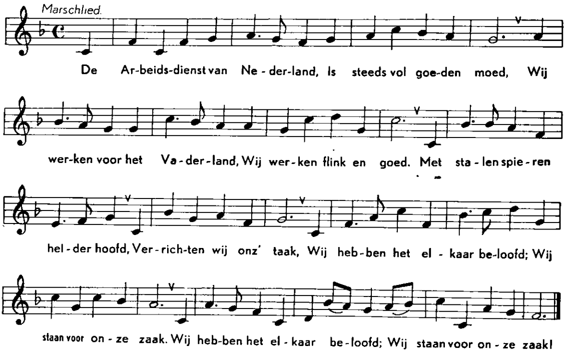

NAAR en VAN het werk

(marschliederen)
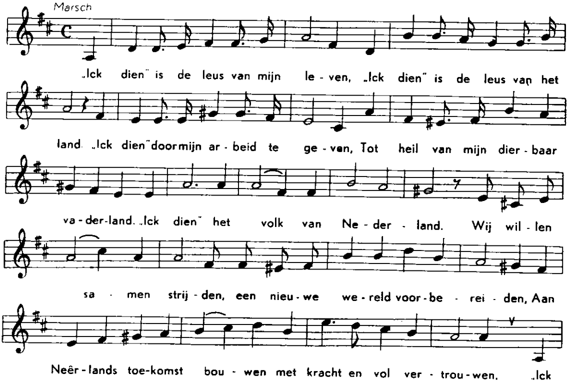
Arbeid is voor ons een vreugdevol beleven. Wij zingen daarvan vol blijheid en doelbewustheid bij onzen marsch naar het werk.

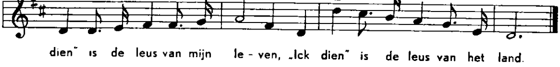
11. DE ARBEIDSDIENST VAN NEDERLAND
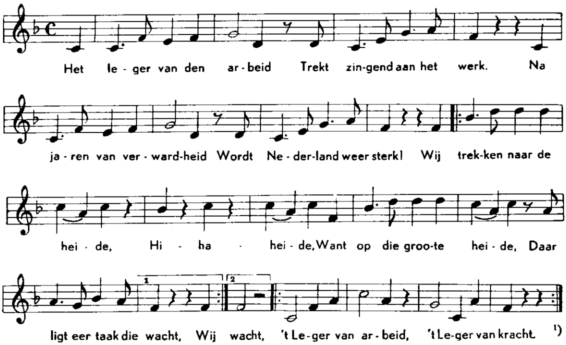

2. In veld en hei, in duin en bosch
In polder en langs vliet,
Steeds zwoegen wij er stoer op los
En helder klinkt ons lied!
Wij kunnen op elkaar steeds aan,
De daad weegt meer dan 't woord
De oude tijd heeft afgedaan, } bis
Een nieuwe morgen gloort. }

12. „ICK DIEN"

Marsch
„Ick dien" is de leus van mijn le - ven, „Ick dien" is de leus van het
land. „Ick dien" door mijn ar - beid te ge - ven, Tot heil van mijn dier - baar
va - der - land. „Ick dien" het volk van Ne - der - land. Wij wil - len
sa - men strij - den, een nieu - we we - reld voor - be - rei - den, Aan
Neêr - lands toe - komst bou - wen met kracht en vol ver - trou - wen. „Ick

dien" is de leus van mijn le - ven, „Ick dien" is de leus van het land.

13. HET LEGER VAN DEN ARBEID
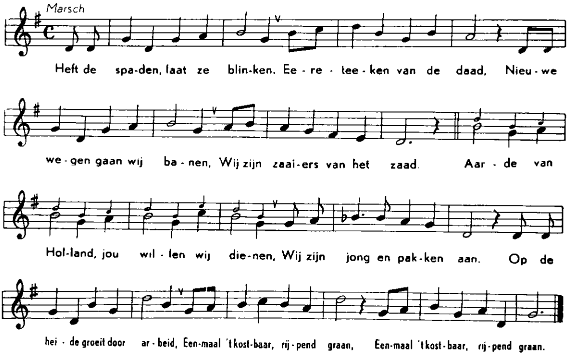

2. Het Leger van den Arbeid
Maakt Nederland weer vrij!
Niet langer sloom- en slapheid;
Vandaag beginnen wij!
Wij trekken naar de heide,
Hi - Ha - heide,
Want op die groote heide
Marcheert een nieuw geslacht.
't Leger van Arbeid, 't Leger van Kracht.

3. Het leger van den Arbeid
Kent slechts den kameraad.
Uit nood en uit benardheid
Bevrijdt ons slechts de daad!
Wij trekken naar de heide,
Hi - Ha - heide
Want op die groote heide,
Daar zijn wij allen één!
't Leger van Arbeid, 't Leger van Kracht.

[1]) Tusschen eerste „kracht" en de daaropvolgende herhaling, kan, indien gewenscht, „ti-ra-la-la" gezongen worden.

14. EENHEID DOOR ARBEID
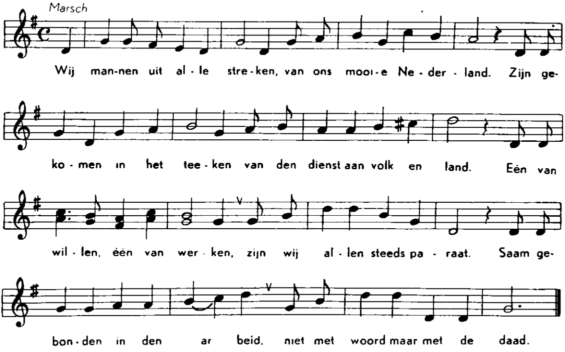

2. En een echte N.A.D.-man
Is een goede kameraad,
't Eigen volk willen wij winnen,
Moedig stellen wij een daad.

Aarde van Holland, jou willen wij dienen.
Wij zijn jong en pakken aan.
Op de heide groeit door arbeid,
Eenmaal 't kostbaar, rijpend graan.

(Ook voor gem. avonden.)

15. KAMPLIED
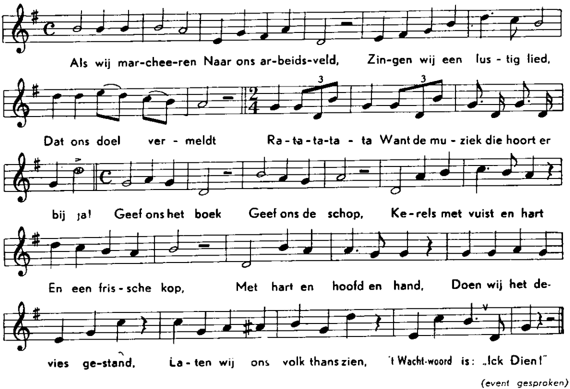

Marsch
Wij man-nen uit al - le stre - ken, van ons mooi - e Ne - der - land. Zijn ge-
ko - men in het tee - ken van den dienst aan volk en land. Eén van
wil - len, één van wer - ken, zijn wij al - len steeds pa - raat. Saam ge-
bon - den in den ar beid, niet met woord maar met de daad.

2. Als wij eensgezind marcheeren
naar ons werk ginds op de hei,
En ons opgewekt gaan weren
met de spaden, zij aan zij.
Eén van willen, één van werken
voelen wij ons kameraad,
Saamgebonden in de vriendschap,
Niet met woord maar met de daad.

3. Als wij straks weer huistoe keeren
vol van nieuwe moed en kracht,
Willen wij een ieder leeren,
wat de Arbeidsdienst ons bracht.
Al ons streven, al ons denken
is dan op het doel gericht,
Aan het Volk van Neêrland toonen,
Wat hun taak is en hun plicht.

(Ook voor gem. avonden.)

16. ONS DEVIES
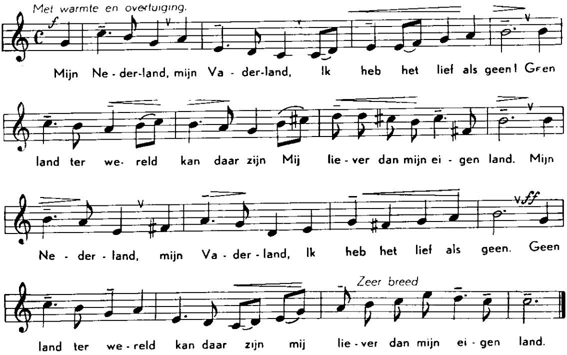

2. Wij kameraden hebben in ons bloed,
Nog die drang tot werkzaamheid,
Die ons bouwen doet.
Ra-ta-ta-ta-ta,
Want de muziek die hoort er bij ja!

Refrein.

3. Eerlijke kerels, tot den dienst bereid,
Doen het werk gezamenlijk,
Naar den geest der tijd.
Ra-ta-ta-ta-ta,
Want de muziek die hoort er bij ja!

Refrein.

17. VOLKSLIED
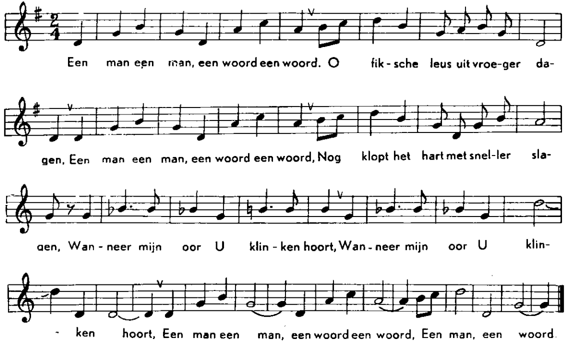

2. Mijn Nederland, mijn Vaderland,
Ik heb het lief dat land!
Laat beuken vrij de zee zijn strand,
Wat zinke moge — nooit mijn land.
Mijn Nederland.... enz.

3. Mijn Nederland, mijn Vaderland,
Ik heb het lief zijn volk!
Ver boven and're volken gaat
Mij eigen volk van eigen land.
Mijn Nederland.... enz.

4. Ons Nederland, ons Vaderland,
Wij blijven trouw dat land!
Neen, niets kan breken ooit den band,
Dien God legt tusschen Volk en Land.
Mijn Nederland.... enz.
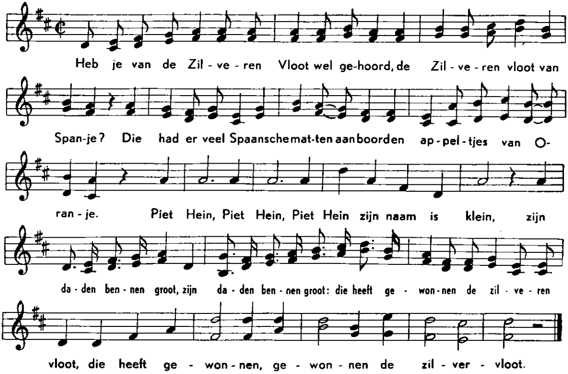
18. HOUW EN TROUW

2. In Oost en West,
In Zuid en Noord,
Werd Holland om die leus geprezen,
In Oost en West,
In Zuid en Noord,
Och 'k bid je laat het nog zoo wezen,
't Zij steeds als men van Neêrland hoort,
't Zij steeds als men van Neêrland hoort,
Een man een man,
Een woord een woord,
Een man, een woord.

(Ook voor gem. avonden.)

19. DE ZILVERVLOOT

2. Zei toen niet Piet Hein met een
[aalwaerig[1]) woord
„Wel, jongetjes van Oranje,
Kom klim'reis aan dit en aan dat
[Spaansche boord
En rol me de matten van Spanje!"
Piet Hein, enz.
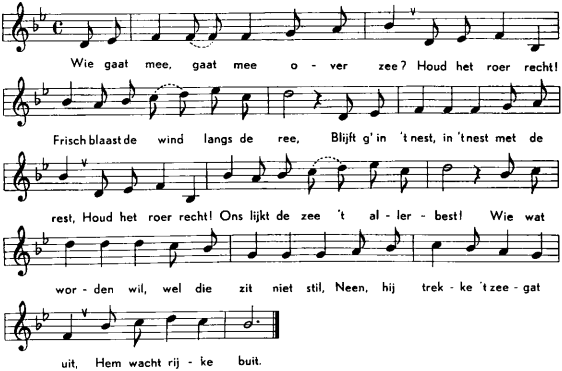
3. Klommen niet de jongens als katten
[in 't want
En vochten ze niet als leeuwen?
Ze maakten de Spanjers
[duchtig te schand,
Tot Spanje klonk hun schreeuwen:
Piet Hein, enz.

4. Kwam er nu nog eenmaal zoo'n
[Zilveren Vloot
Zeg zou jelui nòg zoo kloppen?
Of zoudt gij u veilig en wel buiten schoot
Maar stil in je hangmat stoppen?
„Wel! Neêrlands bloed,
Dat bloed heeft nog wel moed!
Al bennen we niet groot (bis),
We zouên winnen een Zilverenvloot!
We zouên winnen, nog winnen een
[Zilvervloot."

[1]) eenvoudig.

(Ook voor gem. avonden.)
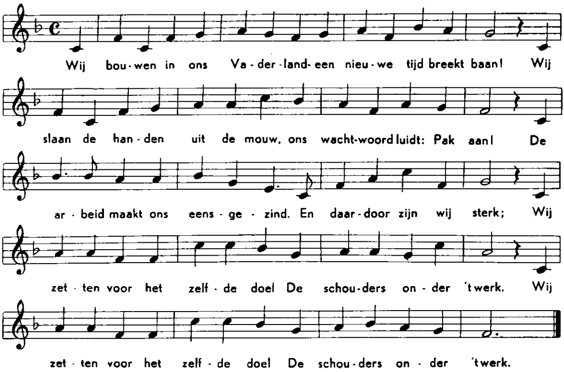
20. EEN LIEDJE VAN DE ZEE

2. Bij de hand, bij de hand, voor het land!
Houd het roer recht!
Zoo klinkt het luid aan allen kant.
Houd het oog, het oog naar omhoog,
Houd het roer recht!
Dat U geen storm verrassen moog!
Met het oog in 't zeil, en voor niemand veil,
Stuurt de zeeman 't zwemmend paard
Voor geen hel vervaard.
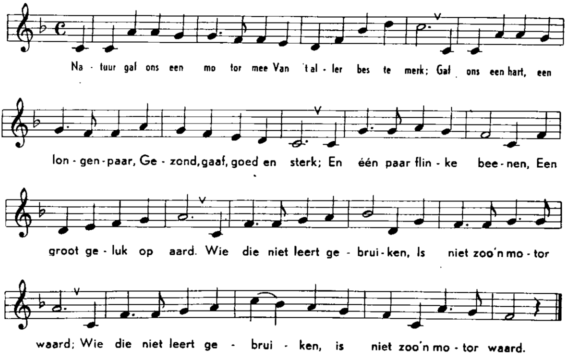
3. Een hoezee, hoezee voor de zee!
Houd het roer recht!
Jongens van Holland roept het mee.
Hier is 't veld, is 't veld voor den held,
Houd het roer recht!
Hier toont de man wat hij geldt.
Onder 't zeemans-buis daar is moed [nog thuis,
In zijn vuist ligt heel zijn lot,
Hij vreest niets dan God.

21. DE TOEKOMST TEGEMOET
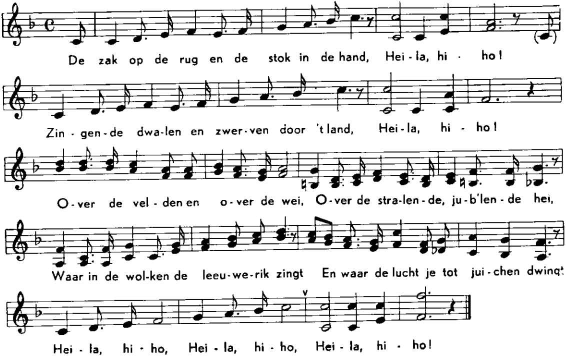

2. Want vastberaden willen wij,
de toekomst tegemoet;
Vertrouwen en Gemeenschapszin,
zij zijn ons hoogste goed;
Wij dragen allen in ons hart,
Oud Neêrland's wilskracht mee;
Zoo bouwen wij den Arbeid op, } bis
Voor 't Vaderland, Hoezee! }

22. DE VIERDAAGSCHE

2. Wij loopen de Vierdaagsche mee
Vol levenslust en moed.
Als goede loopers blijven wij
Altijd „op goeden voet".
Want wij zijn één voor allen
En allen zijn wij een
Zoo willen wij door Neêrland } 2 ×.
En door het leven heen. }
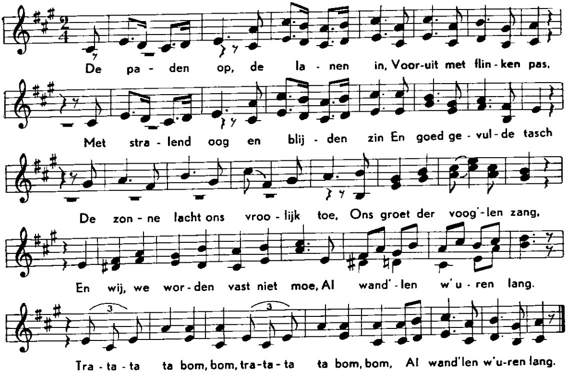
23. DE ZWERVER

2. Over de sloten met biezen en blom, heila, hiho!
Juichende, zingende vogels rondom, heila, hiho!
Ver van de menschen door struik en door bosch,
Rollen en buit'len op 't mollige mos,
Waar zacht de wind door de bladeren suist
En door de boomtoppen ritselt en ruischt
Heila, hiho (3 ×).
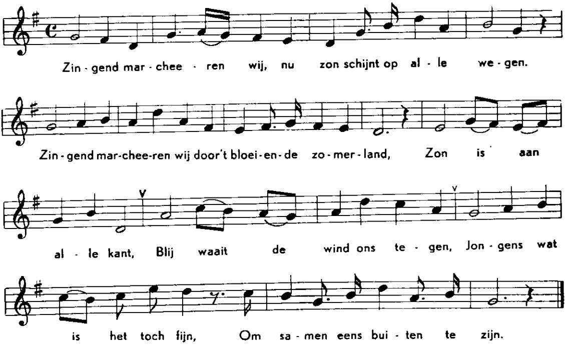
3. Over de duinen langs 't woelige nat, heila, hiho!
Waar 't water in vlokken om d'ooren ons spat, heila, hiho!
Woelige, schuimende golven der zee,
Dwingen tot juub'len en zingen ons mee.
Klim dan het duin op en schreeuw er eens luid,
Juub'lend en juichend je levenslust uit!
Heila, hiho (3 ×).

24. MARSCHLIED

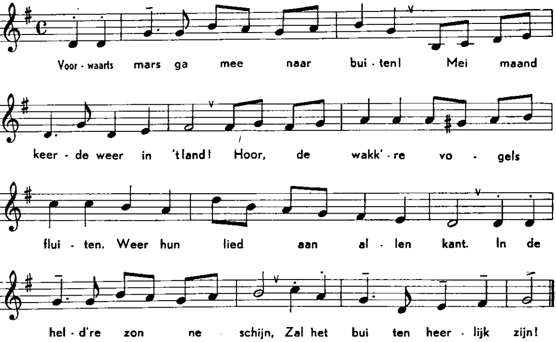
2. Marcheeren is gezond voor 't bloed,
verruimd wordt d'enge borst,
Versterkt de spier van been en voet,
Wekt eetlust op en dorst.
Daarom vooruit en in de maat,
Zoo netjes als 't maar kan;
Nu 't eensgezind en ord'lijk gaat,
Heeft elk plezier ervan.
Tratata ta bom, bom, (2×)
al wand'len w'uren lang.

25. ZOMERLIED
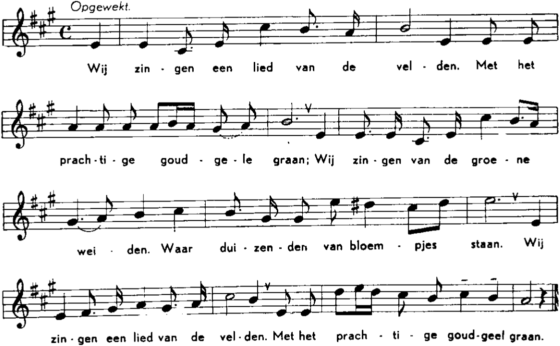

2. Zingend marcheeren wij,
Al is 't ook in storm en regen.
Zingend marcheeren wij
En houden steeds goeden moed.
Zoo gaan wij licht van voet.
Langs Hollands mooie wegen,
Voorwaarts met vroolijk gezang,
Dan is er geen tocht ons te lang

26. WANDELLIED

2. Voorwaarts marsch! naar buiten henen!
Langs de breede, klare vliet!
Sneeuw en ijs zijn lang verdwenen,
't Lentewindje ruischt door 't riet.
Bij der voog'len blij gezang,
Wand'len w'uren, uren lang.

27. ZOMER IN HOLLAND
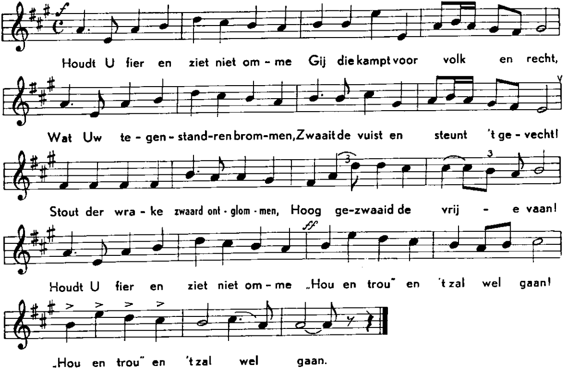

2. Wij zingen een lied van de heide.
Met den stralenden blauwen boog;
Wij dwalen door de heerlijke bosschen.
Bij 't ruischen van den wind omhoog.
Wij zingen een lied van de heide.
Met den stralenden blauwen boog.

3. Wij zingen van zomersche nachten.
En het licht van de zilv'ren maan;
Wij houden van den avond der weiden.
Als nevelen er zweven gaan.
Wij zingen van zomersche nachten.
En het licht van de zilv'ren maan.

4. Wij zingen een lied van de duinen.
Met daar achter de groote zee;
Wij klimmen op de hoogste kruinen:
Jong Nederland, wie doet niet mee?
Wij zingen een lied van de duinen.
Met daar achter de groote zee!

28. HOUDT U FIER
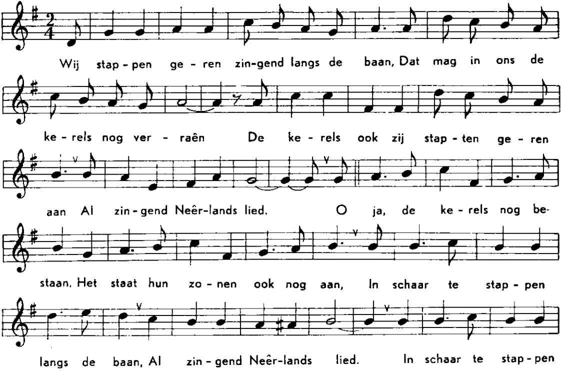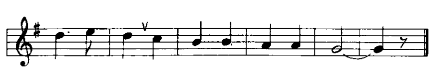

2. Houdt U recht, dan zijt gij mannen
houdt U vrij, dan zijt gij groot!
gouden slaafsheid trouw gebannen
uit des landes vrijen schoot
Vrije ziel, wat kan U deeren?
Vrij gemoed, wat kan daaraan?
Volk en vrijheid stout te weeren,
gaat Uws weegs en blijft niet staan! (2 ×)

3. „Houdt U recht en ziet niet omme'
't Is der vaadren schoonste lied:
Houdt U recht en ziet niet omme,
Volk, vergeet die leuze niet.
Geen bespotter kan U scheelen
zet den dommen schreewer stom,
en, stond 't mes al op Uw kelen,
houdt U recht en ziet niet om! (2 ×).

(Ook voor gem. avonden.)

29. WIJ STAPPEN GEREN ZINGEND . . . .

2. En was de vijand 't bloedig veld ontvlucht,
De schaar kwam weer, de scherremsaks[1]) geducht
Klonk weer op zij en door de wijde lucht
Herdreunde Neêrlands lied.
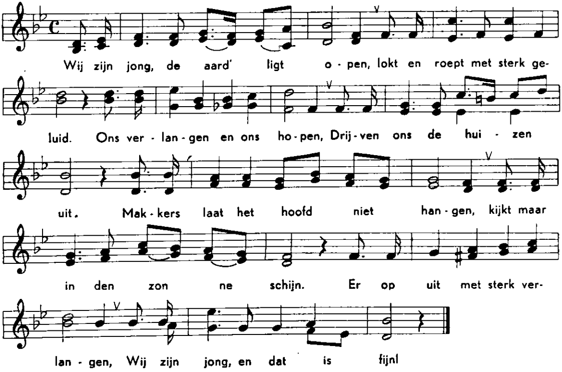
Refrein.

3. De kerelsaard blijv' in ons hert en daên,
En om te toonen dat wij zoo bestaan
Zoo dreune luid door veld en langs de baan
Het Nederlandsche lied.

Refrein.

[1]) Kort breed zwaard, het geliefkoosde wapen van Saksen en Franken, veelal beschouwd als het kenteeken van den vrijman.

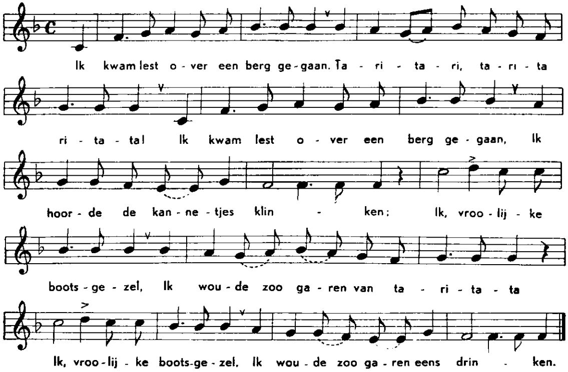
30. WIJ ZIJN JONG, . . .

2. Ligt daar achter gindsche boomen
Niet een onbekend gebied?
Zingt de wind niet langs de stroomen
Zijn bekoorlijk, zang'rig lied?
Of wij zwerven op de heide,
Dan wel in de duinen zijn,
Of wij gaan langs bosch en weide,
Wij zijn jong — en dat is fijn!

3. Op dan, op, de zon zal stralen
Overal op onzen weg.
Als de nacht te vroeg mocht dalen
Wijzen sterren ons den weg.
't Vroolijk lied dringt uit de kelen
Mocht er soms een buitje zijn,
Regen, wind, 't kan ons niet schelen;
Wij zijn jong — en dat is fijn!

31. IK KWAM LEST OVER EEN BERG GEGAAN
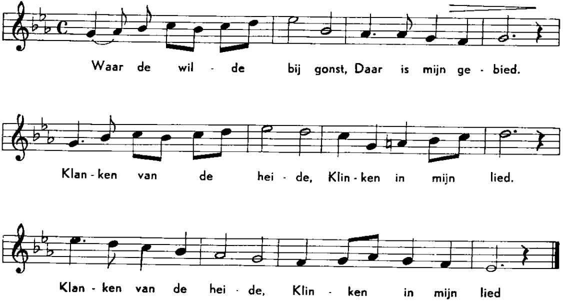

2. „Heer waard, tapt mijn eene kan met wijn,
Taritari, taritaritata
Heer waard, tapt mij eene kan met wijn!"
Die kanne was scheef van onderen:
Ik, vroolijke bootsgezel,
Ik gooide hem dat het van taritata!
Ik, vroolijke bootsgezel,
Ik gooide hem dat het donderde!

3. En toen het wijntje geschonken was,
Taritari, taritaritata
En toen het wijntje geschonken was,
Die waard wou er mijn niet borgen:
Ik, vroolijke bootsgezel,
En had er geen geldje voor taritata!
Ik, vroolijke bootsgezel,
En had er geen geld voor morgen.

4. Zij trokken mij daar mijn kleeren uit.
Taritari, taritaritata
Zij trokken mij daar mijn kleeren uit,
Zij brachten mij in een schure:
Ik, vroolijke bootsgezel,
Ik kon er van koude niet taritata!
Ik, vroolijke bootsgezel,
Ik kon er van koude niet duren!

5. Toen ik daar in de schure lag,
Taritari, taritaritata
Toen ik daar in de schure lag,
Ra eens wat ik er toen dogte:
Ik, vroolijke bootsgezel,
Had ik de waard zijn taritata!
Ik, vroolijke bootsgezel,
Had ik de waard zijn dogter.

32. HEIDELIEDJE

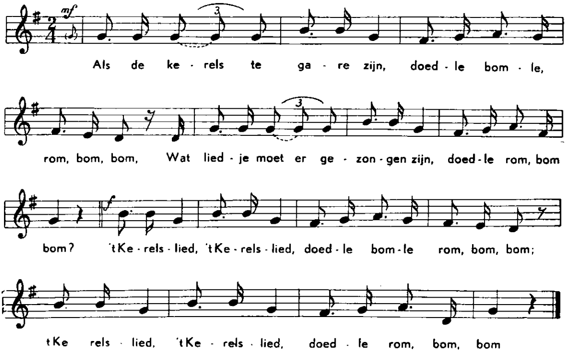

2. Waar de wilde bloem bloeit,
Daar is mijn gebied.
Roken van de heibloem, } 2 ×
Geuren in mijn lied.

3. Waar de wilde wind waait,
Daar is mijn gebied.
't Ruischen van de heiwind, } 2 ×
Suiselt door mijn lied.

4. Waar de leeuw'rik jubelt,
Daar is mijn gebied.
Zangen van den leeuw'rik, } 2 ×
Schaat'ren in mijn lied.

33. 'N KEERLENLIED

2. Ze renden met zessen langs de baan,
doedle, bomle, rom, bom, bom,
Ze hadden stalen kleeren aan,
doedle rom bom bom.
Isegrims, Isegrims,
doedle bomle rom bom bom;
Isegrims, Isegrims,
doedle rom bom bom. } Koor

3. Zij hadden waaiend' helmen aan,
doedle, bomle, rom, bom, bom,
Zij renden zingend langs de baan,
doedle rom bom bom.
Wat zongen zij, wat zongen zij?
doedle bomle rom bom bom;
Wat zongen zij, wat zongen zij?
doedle rom bom bom. } Koor
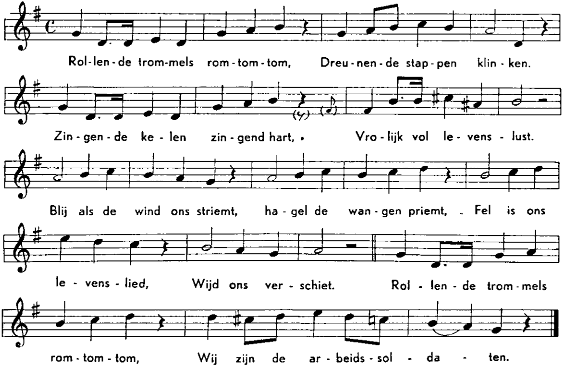
4. Van edele ridders en heren groot,
doedle, bomle, rom, bom, bom,
Van nijdige kerels en galgedood,
doedle rom bom bom.
Isegrims, Isegrims,
doedle bomle rom bom bom;
Isegrims, Isegrims,
doedle rom bom bom. } Koor

5. De kerels kennen een schoondren zang,
doedle, bomle, rom, bom, bom,
De zang der kerels is niet lang,
doedle rom bom bom.
Maar zegt veel, maar zegt veel,
doedle bomle rom bom bom;
Maar zegt veel, maar zegt veel,
doedle rom bom bom. } Koor

6. Vliegt de Blauwvoet? Storm op Zee!
doedle, bomle, rom, bom, bom,
Vliegt de Blauwvoet? Storm op Zee!
doedle rom bom bom.

Storm op zee, storm op zee!
doedle bomle rom bom bom;
Storm op zee, storm op zee!
doedle rom bom bom. } Koor

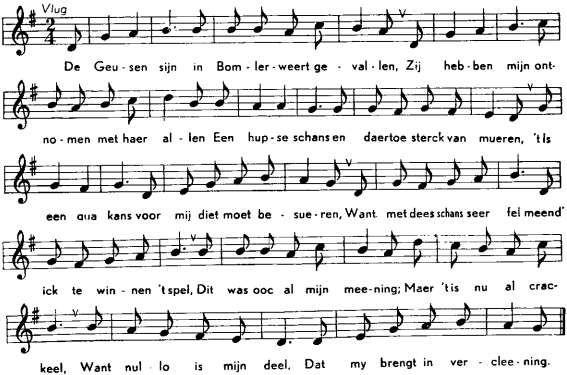
34. ROLLENDE TROMMELS

Rollende trommels rom tom tom,
Dav'rende echo's schallen.
Snel is de tred van onzen voet,
Grootsch onze toekomstdroom.
't Leven lacht ons nog toe,
Maakt ook soms 't werk ons moe,
Voorwaarts tezaam vooruit,
Niets wat ons stuit.
Rollende trommels rom tom tom,
Wij zijn de arbeidssoldaten.

Rollende trommels rom tom tom,
Dond'rende golven klotsen.
Beukend de stranden met geweld,
In bruisend onstuimigheid.
Stuwende levensgeest,
Sterk ons, maak onbevreesd;
Stroom die door 't harte gaat,
Straal uit de daad.
Rollende trommels rom tom tom,
Wij zijn de arbeidssoldaten.

35. DE GEUZEN IN DEN BOMLERWAARD
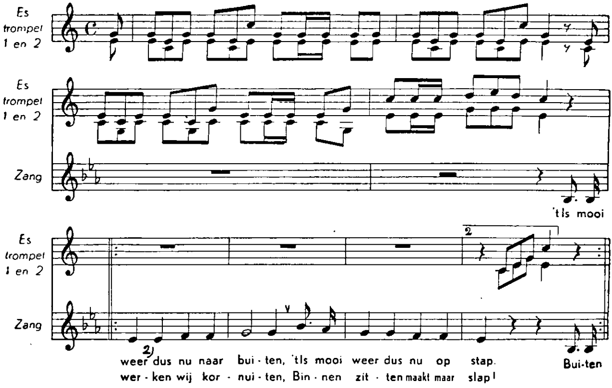

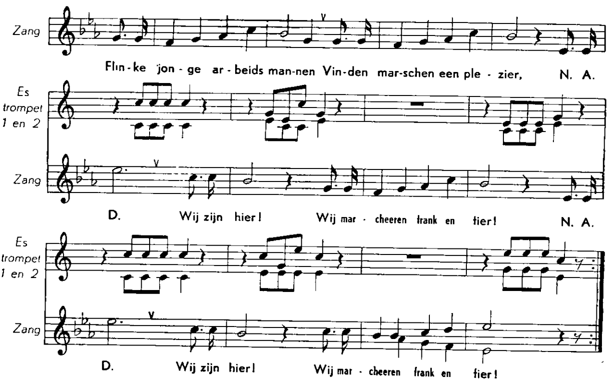
2. Omdat Nassou als een stout helt bevonden
Hollant getrou wil zijn tot allen stonden,
Die met gewelt mijn volck daer quam bestrijden,
't Welck my seer quelt; nochtans ick moetet lijden,
Ick wilde wel voorwaer
Dat dese schans aldaer
Noyt en ware begonnen!
Want 't spel heb ick geroct,[1])
Maer den Geus seer verstoct,
Die heeft het afgesponnen.

3. Mijn vreucht verdwijnt, couragie loopt verloren.
Maer siet het schijnt, ic bender toe gheboren;
Ick heb den strick voor een ander gehangen,
Maer nu ben ick daer selver in gevangen!
Och wat sal ic gaen doen!
't Hart sinct my in de schoen,
Door angst ben ick verslagen!
Elc roept met vollen crop:
„De clapmuts moet haes-op!" [2])
Wie duyvel sout verdragen?

[1]) Op touw gezet.
[2]) De Spanjaard moet weg.

36. OP MARSCH [1])

Zang
Flin - ke jon - ge ar - beids man-nen Vin-den mar-schen een ple - zier, N. A.
Es trompet 1 en 2
Zang
D. Wij zijn hier! Wij mar - cheeren frank en tier! N. A.
Es trompet 1 en 2
Zang
D. Wij zijn hier! Wij mar - cheeren frank en tier!

Kromme ruggen, smalle borsten,
Linksche handen, loome tred,
Worden uit 't gelid gebannen;
Daar wordt danig op gelet!
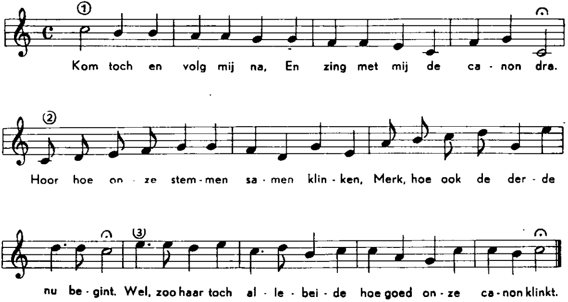
Als wij 't kamp weer binnenrukken,
Dan komt pas de grootste pret,
Want de kok heeft in de keuken
't Eten voor ons klaar gezet!

[1]) Dit lied is een eerste poging om te komen tot liederen, die op marsch met de trompet kunnen worden begeleid.

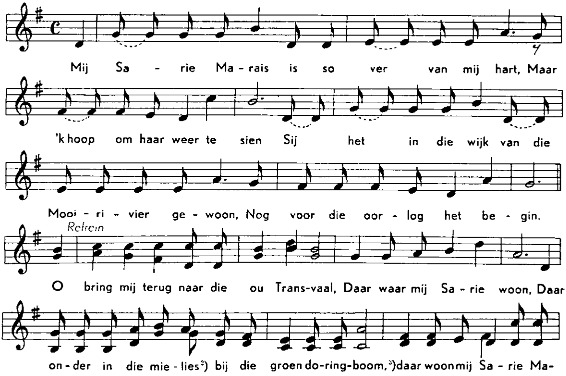
[2]) Al naar de weersomstandigheden kan het bovenstaande, dan wel: „'t Is slecht (resp. nat, koud, etc.) weer, maar tòch naar buiten", gezongen worden. De tweede regel wijzige men dan dienovereenkomstig.
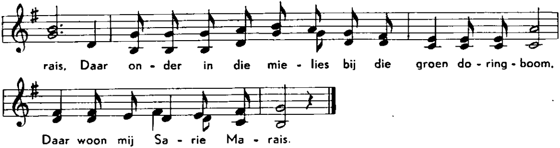
37. MARSCH-CANON

Voor 3 stemmen

38. SARIE MARAIS
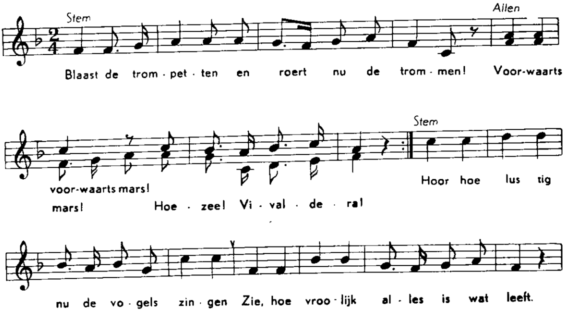

2. Ek was zoo bang
Dat die Khakies[4]) mij sou vang
En ver oor[5]) die zee wegstuur;
Toe vlug ek[6]) na die kant
Van die Uppingtonse sand
Daar onder langs die Grootrivier.
Refrein.
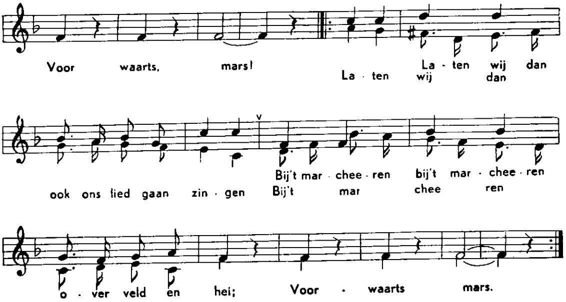
3. Die Khakies is mos[7]) net
Soos[8]) een krokodillepes[9]):
Hul sleep jou altijd watertoe,
Hulle gooi jou op een skip
Vir een lange, lange trip,[10])
Die josie mag weet[11]) waarna toe.
Refrein.

4. Verlossing het gekom
En die huistoe gaan was daar,
Trug na die ou Transvaal;
Mij lievelingspersoon
Sal zeker ook daar wees
Om mij met 'n kus te beloon.
Refrein.

[1]) spreek uit: Sarie Maree. [2]) = mais. [3]) = dorenstruik. [4]) = Engelschen. [5]) = over. [6]) = vluchtte ik. [7]) = soms. [8]) = zooals. [9]) = krokodil. [10]) = reis. [11]) = Joost mag weten.
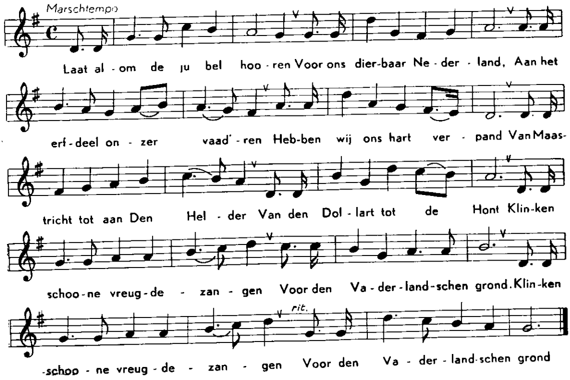
39. NAAR BUITEN IN DE WEI

Voor waarts, mars!
La - ten wij dan
La - ten wij dan
Bij't mar - chee - ren bij't mar - chee - ren
ook ons lied gaan zin - gen Bij't mar chee ren
o - ver veld en hei; Voor - waarts mars.

4
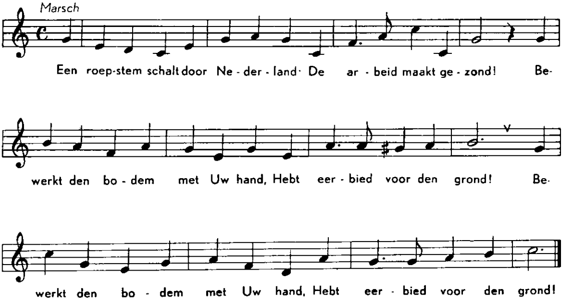
40. LIED VOOR NEDERLAND

2. Neerlands schoone pracht landouwen
Zijn ons dierbaar bovenal,
Neerlands taal zal steeds bekoren,
Waar in 't oor zij klinken zal.
Wat ook wenden moog' of keeren,
Immer klinke luid in 't rond:
Neerland, Neerland boven alles,
Tot aan 's werelds laatste stond.

3. Moge eendracht samen binden
Tot een onverbreekb're band,
Al de docht'ren, al de zonen,
Van ons dierbaar Vaderland;
Dan zal Neerlands volk steeds blijven,
Zooals 't eeuwen reeds bestond,
Hoe ook 's werelds golven rijzen;
Vrij op zelf gewonnen grond.

41. DE NEDERLANDSCHE ARBEIDSDIENST

2. De Nederlandsche Arbeidsdienst
Verstevigt onze jeugd,
Leidt op voor den gemeenschapsdienst,) 2 ×
En schept door arbeid vreugd!)

3. Groen laken siert den Arbeidsman,
Met zongebruinde huid,
Hij zingt zooals slechts hij dat kan,) 2 ×
Met daav'rend stemgeluid!)
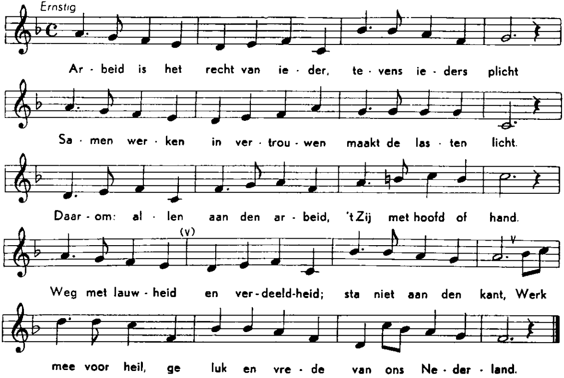
4. De N.A.D. is steeds paraat
En laat zich immer zien.
Zooals dat aangegeven staat,) 2 ×
In zijn devies „Ick dien"!)

Liederen tijdens den Arbeid

Arbeid is volksrijkdom,
zing met liefde het lied
van den arbeid.
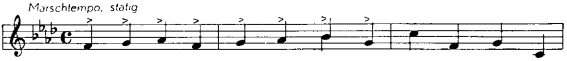

42. LIED VAN DEN ARBEID
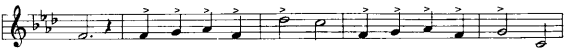

2. Arbeidsdienst kweekt deez' gedachten
bij de jong'ren aan.
Samenwerkend zullen zij
den arbeid gaan verstaan.
Daarom: allen aan den arbeid,
't Zij met hoofd of hand.
Arbeidsmannen werken mede
voor hun volk en land.
Voor heil van 't volk,
geluk en vrede van hun Nederland.
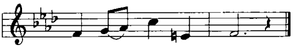
43. OOGSTLIED

Sik - kels klin - ken, sik - kels blin - ken, Rui - schend valt het

graan Zie de bind - sters ga - ren, Zie in lan - ge scha - ren
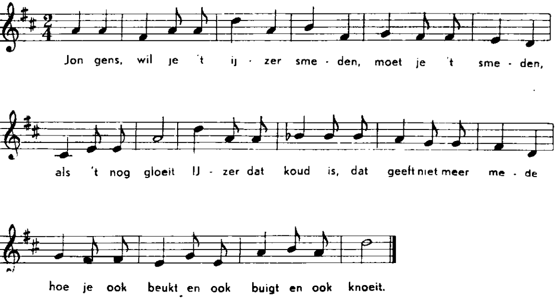

Garf bij gar - ven staan

2. 't Heeter branden op de landen,
Meldt den middagtijd.
't Windje, moe van 't zweven,
Heeft zich schuil begeven,
En nog zwoegt de vlijt.

3. Blijde maaiers, nijv're zaaiers,
Die Uw loon ontvingt!
Zit nu rustig neder,
Galm' het mastbosch weder,
Als gij juichend zingt.

4. Slaat Uw oogen naar den hoogen,
Alles kwam vandaar!
Zachte regen daalde,
Vriend'lijk zonlicht straalde,
Mild op halm en aar.

44. JONGENS WIL JE 'T IJZER SMEDEN
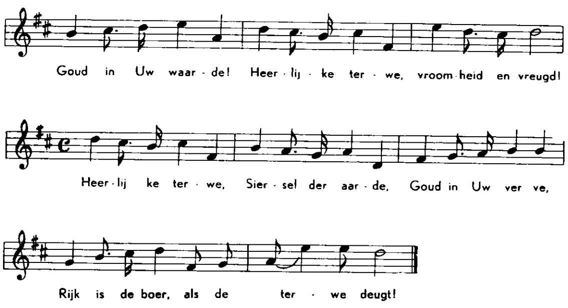

2. Jongens, ben je tot iets besloten,
Past er dan op: vooral niet gezeurd!
Beter te voren den kop eens gestooten
Dan dat je later je lakschheid betreurt.

3. Jongens, wil je naar hooger streven,
Weest er dan snel, weest kloek met de
[daad!
Al wat je doet, doet 't vroeg in je leven
Wie er niet vroeg is, komt altijd te laat.

4. Jongens, wil je 't ijzer smeden,
Moet je 't smeden, als 't nog gloeit.
IJzer, dat koud is, dat geeft niet meer
[mede,
Hoe je ook beukt en ook buigt en ook
[knoeit.

45. HET LIED DER TERWE
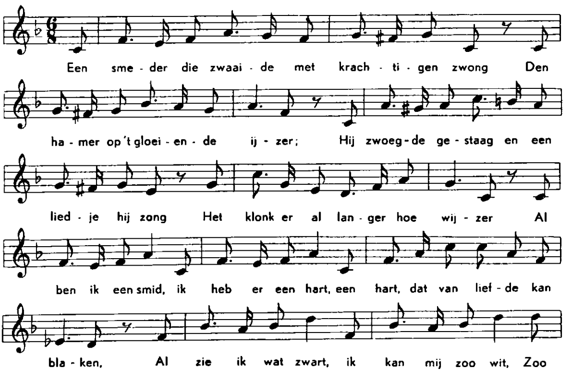

Kan ook ½ toon lager gezongen worden

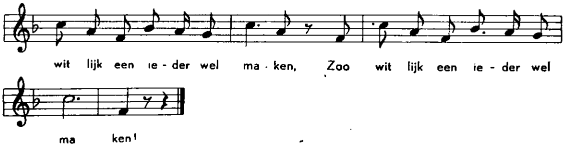
2. Waai in de winden,
Straal in de zonne,
Edel gezinden,
Eeuwige wonne!
Heerlijke terwe,
Vroomheid en vreugd!
Rijk is de boer,
Als de terwe deugt!

3. Bundels en schooven,
Wagens die kraken,
Voeren tot boven
Boomen en daken!
Heerlijke terwe,
Vroomheid en vreugd!
Rijk is de boer,
Als de terwe deugt!

4. Handen die zwaaien!
Herten ten hoogste!
Zalig die zaaien,
Zalig die oogsten!
Heerlijke terwe,
Vroomheid en vreugd!
Rijk is de boer,
Als de terwe deugt!

46. VAN EEN SMEDER

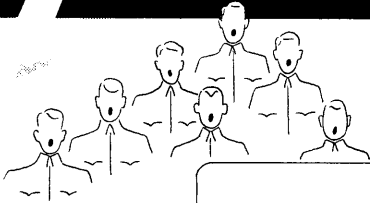

2. Een meideken hoorde het liedeken aan
en heeft naar het smidje gekeken;
zij voelde heur harteken kloppende slaan,
het scheen haar alsof het ging breken.
Al is hij een smid, hij heeft er een hart,
een hart, dat van liefde kan blaken,
Al ziet hij wat zwart, hij kan zich zoo wit,
zoo wit lijk een ieder wel maken! (2 ×)
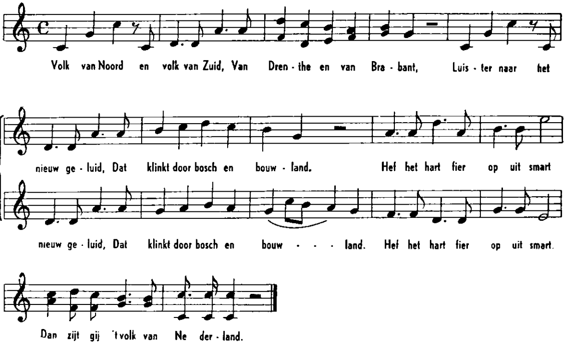
3. Nu zijn wij vereend en gelukkiger paar
kan men in het ronde niet vinden.
Hij zingt er gedurig, gedurig voor haar,
lijk toen ze voor 't eerst hem beminde:
Al ben ik een smid, ik heb er een hart,
een hart, dat van liefde kan blaken,
Al zie ik wat zwart, ik kan mij zoo wit,
zoo wit lijk een ieder wel maken! (2 ×)

GEMEENSCHAPSLIEDEREN

Gemeenschapsliederen geven uiting aan onze verbondenheid en bevorderen onze eenheid

47. NEDERLANDSCH VOLKSLIED
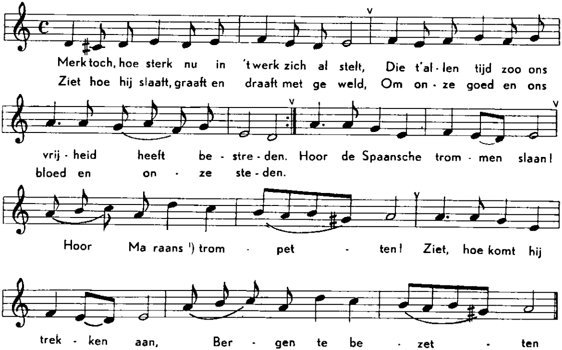

2. Op, sterk volk van 't lage land!
'‍t Is nu geen tijd tot rouwen.
Neem Uw werktuig weer ter hand
En ga Uw toekomst bouwen!
Zij aan zij
Bij elk getij,
Dat is de hoop van Nederland!

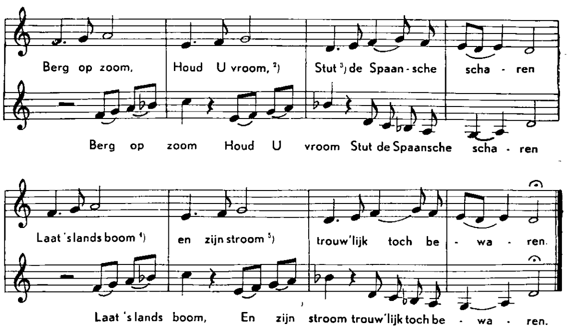
3. Op, fier volk aan Scheld' en Rijn!
Staar niet meer naar 't verleden.
Moet de toekomst lichtend zijn,
Werk dan ook mee aan 't heden!
Onbevreesd,
Vereend in geest,
Dat is de kracht van Nederland!

4. Op, gij volk van Zuid tot Noord!
Verfoei Jan-Salie-Stakkers,
Help de moed'gen krachtig voort
En leid de trage makkers!
Hand in hand
In hecht verband,
Dat is het heil van Nederland!

(Ook voor gem. avonden.)

48. MERK TOCH, HOE STERK*)
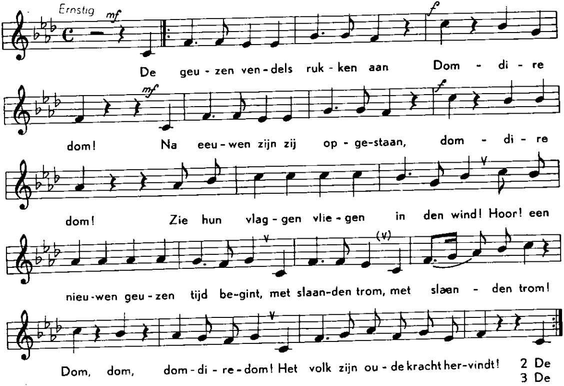

*) Lied ter gelegenheid van het ontzet van Bergen op Zoom. (1622)

2. 't Moedige, bloedige, woedige zwaard
Blonk en het klonk dat de vonken daar uit vlogen.
Beving en leving, opgeving der aard,
Wonder gedonder nu onder was, nu boven.
Door al 't mijnen en geschut
Dat men daaglijks hoorde;
Menig Spanjaard in zijn hut
In zijn bloed versmoorde.
Berg op Zoom, houd U vroom,
Stut de Spaansche scharen:
Laat 's lands boom en zijn stroom
Trouw'lijk toch bewaren.

3. Die van Oranje, kwam Spanje aan boord,
Om uit het veld, als een held, 't geweld te weeren;
Maar als zoodra Spinola[6]) 't heeft gehoord,
Trekt hij fluks heen op de been met al zijn heeren.
Cordua [6]) kruit spoedig voort,
Zag daar niet te winnen;
Don Velasco [6]) liep gestoord,
't Vlas was niet te spinnen [7]).
Berg op Zoom, houd U vroom,
Stut de Spaansche scharen:
Laat 's lands boom en zijn stroom
Trouw'lijk toch bewaren.

[1]) Maraan = van Maranno = varken; scheldnaam van de Spanjaarden aan de Mooren. Hier bedoeld: „Spanjaarden".
[2]) vroom = moedig.
[3]) stut = stuit.
[4]) boom = bodem.
[5]) stroom = de Schelde.
[6]) Spaansche bevelhebbers in de Nederlanden
[7]) Woordenspel van Spinola en Velasco.

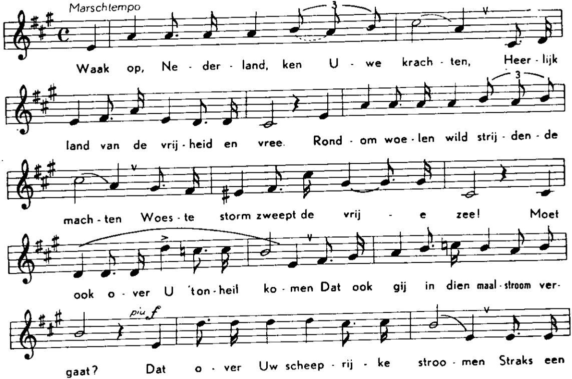
49. DE GEUZENVENDELS RUKKEN AAN

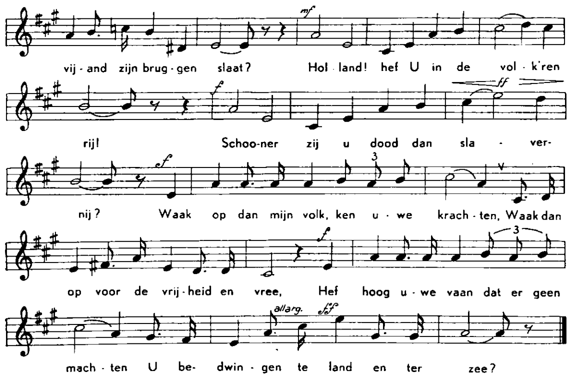

2. De geuzenvendels trekken op,
Domdiredom!
Hun vuist is hard en hard hun kop,
domdiredom!
D'oude geuzentijd is weer ontwaakt,
Heeft een eind aan nacht en nood gemaakt,
met slaanden trom, met slaanden trom!
Dom, dom, domdiredom!
Het Dietsche volk wordt sterk gemaakt!

3. De geuzenvendels leven weer,
Domdiredom!
Zij slaan met God den vijand neer,
domdiredom!
Want der vad'ren bloed brandt in hun ziel,
En zij vechten weer als voor Den Briel,
met slaanden trom, met slaanden trom,
Dom, dom, domdiredom!
Tot eer van wie voor Dietschland viel!

50. WAAK OP NEDERLAND
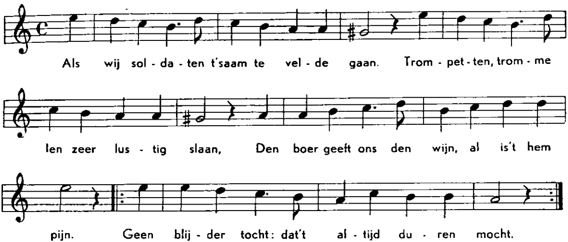

mf
vij - and zijn brug - gen slaat? Hol - land! hef U in de vol - k'ren
f
ff
rij! Schoo-ner zij u dood dan sla - ver-
f
3
nij? Waak op dan mijn volk, ken u - we krach - ten, Waak dan
f
3
op voor de vrij - heid en vree, Hef hoog u - we vaan dat er geen
allarg.
ff
mach - ten U be- dwin - gen te land en ter zee?

2. Zoo leg dan de hand fluks aan het wapen
Wie nog kracht heeft van lichaam en geest!
De tijden van zoet droomen en slapen,
Van vertrouwende rust, zijn geweest!
De zon van Uw vrijheid wordt duister,
En gij doolt in onzekeren nacht,
O, toon aan de wereld dan luister
Van herrijzing in moed en kracht!
Refrein.

3. Zoo willen wij ons dan gewennen
Aan een leven van stoerheid en staal!
Het wapenbedrijf willen wij kennen
Tot bescherming van land en van taal!
En moet dan de vlam ons verzengen,
Die daar woedt in een razenden brand,
Ons hartebloed willen wij plengen
Voor de vrijheid van Nederland!
Refrein.

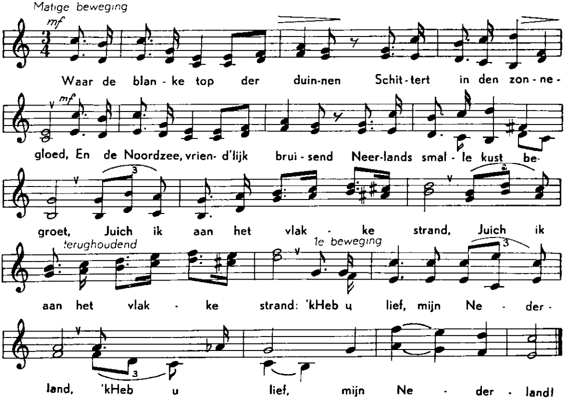
51. ALS WIJ SOLDATEN

2. Maar als wij liggen in 's vijands gewest,
Om ons te moorden elk doet dan zijn best;
Wind, regen, hitt' en vorst en felle dorst!
Haast nooit genucht[1]) die niet en wordt bezucht.
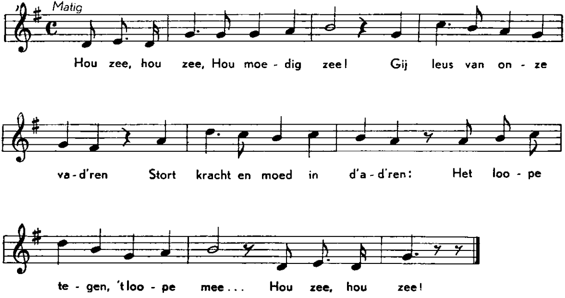
[1]) Plezier.

52. MIJN NEDERLAND

2. Waar het lachend groen der heuvels
'T Kleed der stille heide omzoomt.
Waar langs rijk beladen velden,
Rijn of Maas of Schelde stroomt,
Klinkt mijn lied op ouden trant: *bis*
'k Heb u lief, mijn Nederland! *bis*

53. HOÛ ZEE!
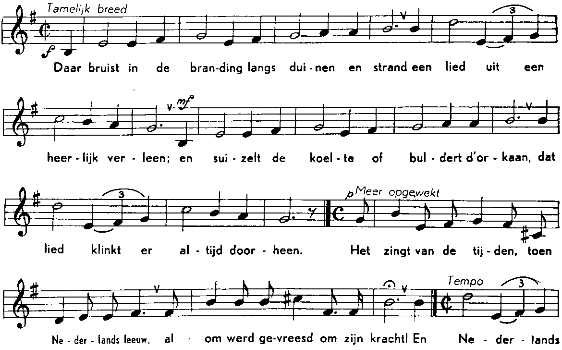

Matig
Hou zee, hou zee, Hou moe - dig zee! Gij leus van on - ze
va - d'ren Stort kracht en moed in d'a - d'ren: Het loo - pe
te - gen, 't loo - pe mee... Hou zee, hou zee!

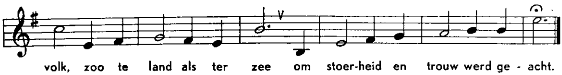
2. Hoû zee, hoû zee,
In krijg en vreê!
Kamp wakker met de golven,
Wel worst'lend nooit bedolven:
Het loope tegen, 't loope meê,
Hoû zee, hoû zee!

3. Hoû zee, hoû zee,
Hoû krachtig zee!
Wat stormen U omgeven,
Tot God de ziel geheven:
Het loope tegen, 't loope meê,
Hoû zee, hoû zee!

4. Hoû zee, hoû zee,
Hoû juichend zee!
Wie dan zijn Vlag moog' strijken,
Ons Neêrland zal niet wijken...
Het loope ons tegen, 't loope ons meê
't Houdt zee, 't houdt zee!
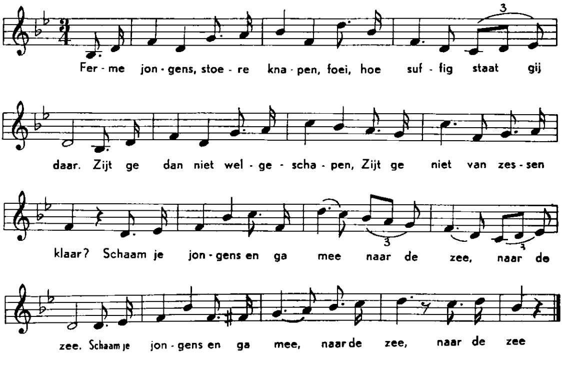
54. ONS LIED VAN DE ZEE

2. Eens voerden de golven het ver met zich mee
Tot hoog in het ijzige Noord,
En menigmaal werd het na bloedigen strijd
Als zang van de zege gehoord,
En klinke het machtig als lied van den strijd,
Of zacht als de zang van den vree,
Het melde nog eeuwen, dat Nederlands volk
Zal blijven het volk van de zee.

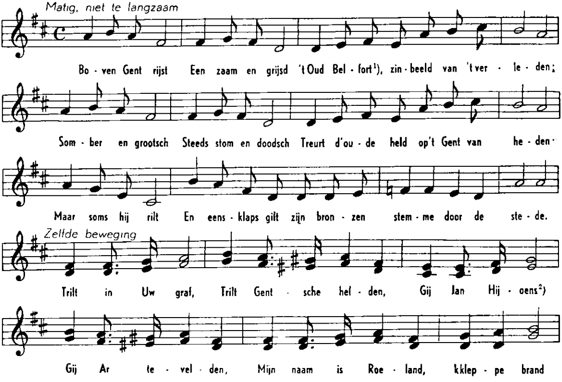
55. NAAR ZEE
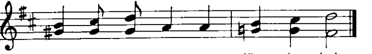

Fer - me jon - gens, stoe - re kna - pen, foei, hoe suf - fig staat gij
daar. Zijt ge dan niet wel - ge - scha - pen, Zijt ge niet van zes - sen
klaar? Schaam je jon - gens en ga mee naar de zee, naar de
zee. Schaam je jon - gens en ga mee, naar de zee, naar de zee

2. Dat 's een leven van plezieren,
Dat 's een leven van stavast.
Zoo de wereld rond te zwieren
In het topje van den mast;
Thuis te zijn op ied're reê }
Kom, ga meê naar de zee! } 2 ×

3. Laat ze pruilen, laat ze druilen,
Laat ze schuilen aan het strand;
Loopt Jan Salie op zijn muilen,
Jan Courage kiest het want.
Holla, Bootsman! alles reê? }
Wij gaan meê naar de zee! } 2 ×

56. KLOKKE ROELAND
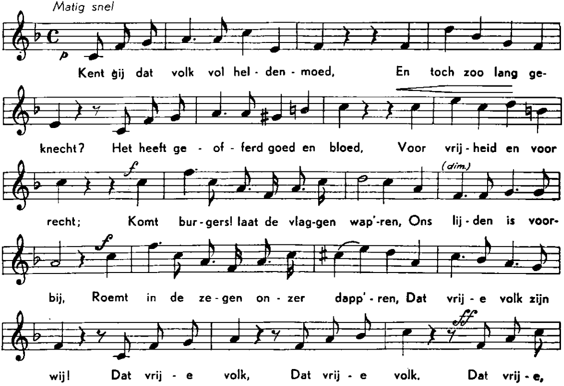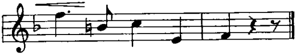

2. Een bont verschiet
Schept 't bronzen lied,
Prachtig weertoov'rend mij voor de oogen;
Mijn ziel erkent
Het oude Gent:
't Volk komt gewapend toegevlogen,
't Land is in nood,
„Vrijheid of dood!"
De gilden komen aangetogen
'k Zie Jan Hijoens, 'k zie de Artevelden
En stormend roept Roeland de helden:
Mijn naam is Roeland, 'k kleppe brand
En luide storm in Vlaanderland!

3. O heldenvolk,
O reuzenvolk,
O pracht en macht van vroeger dagen!
O bronzen lied,
'k Wete Uw bedied,
En ik versta 't verwijtend klagen;
Doch wees getroost:
Zie 't oosten bloost
En Vlaand'rens zonne gaat aan 't dagen
Vlaand'ren den Leeuw! Tril, oude toren
En paar Uw lied met onze koren;
Zing: ik ben Roeland, 'k kleppe brand
Luide triomfe in Vlaanderland!

[1]) Belfort is de naam van den Gentschen toren.
[2]) Jan Hijoens, volksheld in 1379

57. TRANSVAALSCH VOLKSLIED
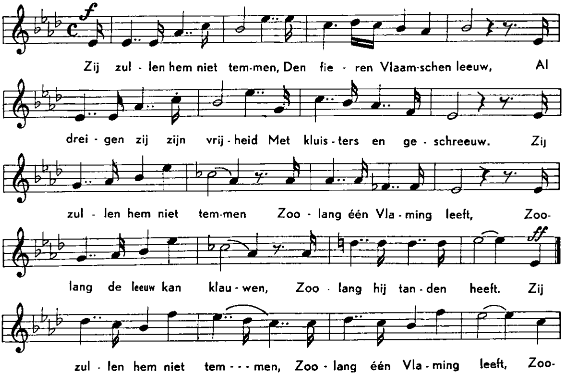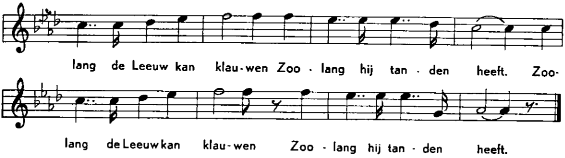

2. Kent gij dat land zoo schaars bezocht,
En toch zoo heerlijk schoon?
Waar de natuur haar wond'ren wrocht,
En kwistig stelt ten toon;
Transvaalen! laat ons feestlied schallen,
Daar waar ons volk hield stand,
Waar onze vreugdeschoten knallen,
Daar is ons vaderland!
Dat heerlijk land, Dat heerlijk land,
Dat is, dat is ons vaderland!

3. Kent gij dien Staat, nog maar een kind
In 's wereldsch Statenrei?
Maar toch door 't machtig Britsch bewind,
Weleer verklaard voor vrij.
Transvaalen! edel was uw streven,
En pijnlijk onzen smaad,
Maar God, die uitkomst heeft gegeven,
Zij lof voor d' eigen Staat!
Looft onzen God! Looft onzen God!
Looft onzen God voor land en Staat!

Kan ook ½ toon lager gezongen worden

58. DE VLAAMSCHE LEEUW
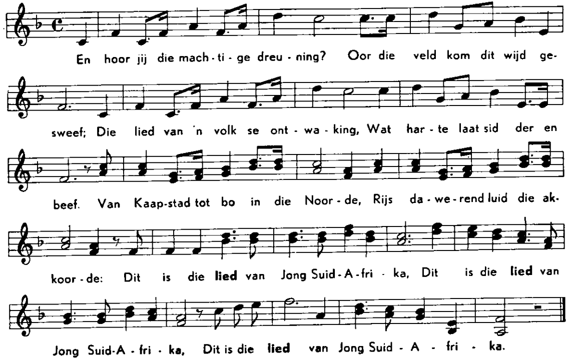

2. De tijd verslindt de steden,
Geen tronen blijven staan!
De legerbenden sneven:
Een volk zal nooit vergaan.
De vijand trekt te velde,
Omringd van doodsgevaar!
Wij lachen met zijn woede:
De Vlaamsche Leeuw is daar.

Refrein.

Zij zullen hem niet temmen,
Zoolang één Vlaming leeft,
Zoolang de Leeuw kan klauwen
Zoo lang hij tanden heeft. } 2 ×

Kan ook ½ toon lager gezongen worden

59. DIE LIED VAN JONG SUID-AFRIKA [1])
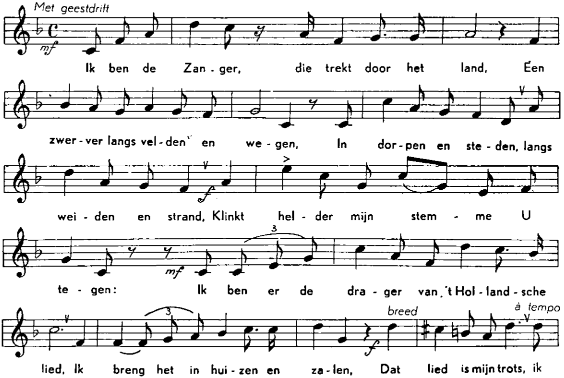

2. Die klop van ons ossewawiele,
Het die eeue se rus verstoor,
Die klank van ons voorlaaierskote
Het klowe en kranse gehoor.
Die diere het stilstaan en luister,
Die bome het bewend gefluister:
Dit is die **koms** van Jong Suid-Afrika. (3 ×)
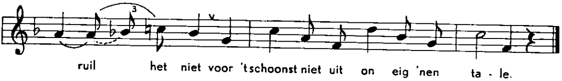
3. Waar glorie van songloed die berge
Oor hul fronsende voorhoof streel,
Waar winde oor golwende vlaktes
Met grassaad kejakker en speel,
Die land wat ons vaders gekoop het,
Met bloed tot ons eie gedoop het....
Dit is die **land** van Jong Suid-Afrika. (3 ×)

4. Die golwende veld is ons woning,
En ons dak is die hemelblou,
Die vrijheid alleen is ons koning,
Sij wagwoord is: „Handhaaf en bou".
Die strijd wat ons vaders begin het,
Sal woed tot ons sterf of gewin het....
Dit is die **eed** van Jong Suid-Afrika. (3 ×)

[1]) Dit lied moet **niet** als marschlied gebruikt worden.

60. ONS LIED
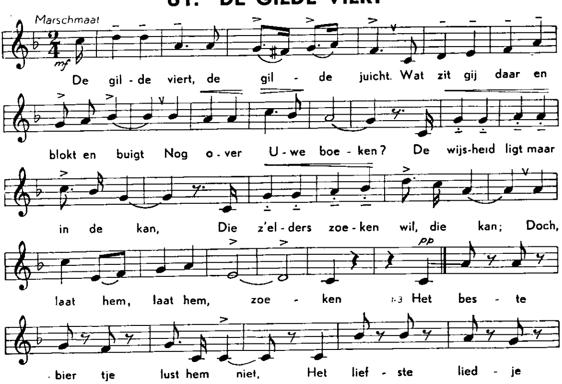

Met geestdrift
Ik ben de Zan - ger, die trekt door het land, Een
zwer - ver langs vel - den en we - gen, In dor - pen en ste - den, langs
wei - den en strand, Klinkt hel - der mijn stem - me U
te - gen: Ik ben er de dra - ger van 't Hol - land - sche
breed
à tempo
lied, Ik breng het in hui - zen en za - len, Dat lied is mijn trots, ik
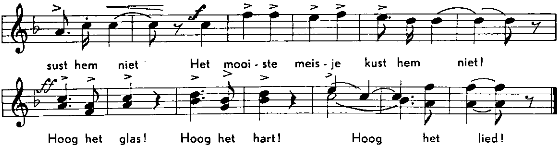

2. Ik ben de Zanger van lust en van leed
Ik deel in de vreugden en smarten.
En waar ik verschijne mijn lied is gereed,
Dat spreekt tot de Hollandsche harten:
Ik ben er de drager van 't Hollandsche lied.
Ik breng het in huizen en zalen.
Dat lied is mijn trots, ik ruil het niet,
Voor 't schoonst niet uit oneig'nen tale.

3. Ik ben de Zanger, die zingt voor zijn land
Of and'ren al smalen en tarten.
Ik klop aan Uw woning, mijn luit in de hand
En roep met mijn lied tot Uw harte:
Weest met mij de dragers van 't Hollandsche lied,
O brengt het in huizen en zalen,
Het blijve Uw trots, ons Vaderlandsch lied,
Dat lied onzer eigenen tale.

61. DE GILDE VIERT
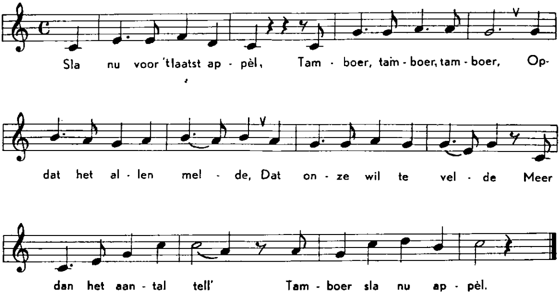

2. De beker ruischt, de beker schuimt!
Sa makkers, frisch en opgeruimd
Het glas aan Uwe lippen!
Die op zijn kamer koekeloert,
En geestversnipprend dwaasheên snoert,
Drink water als de kippen.
Het beste biertje, enz.

3. De gilde juicht, de gilde viert!
Hoera, de pet omhoog gezwierd
En nog eens hard geklonken!
De blokker ligt reeds log en loom,
Gekweld door naren blokkersdroom
Met droge keel te ronken!
Het beste biertje, enz.

Kan ook ½ toon lager gezongen worden

62. WERKERSAPPÈL
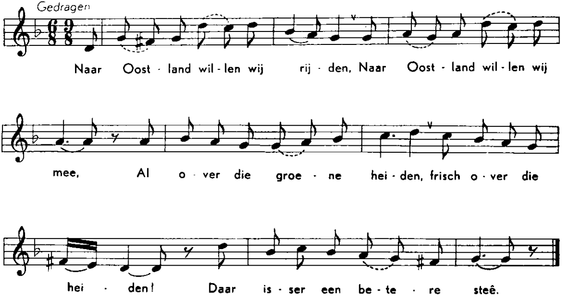

2. Ontplooi nu als weleer
Den leeuw — den leeuw — den leeuw
Opdat een ieglyk wete
Dat hij met klauw en bete
Om wille van 's lands eer
Den grond hoedt als weleer.

3. Zoo zij dan elke man
Een held — een held — een held,
Die 't ijzer waagt te smeden
In dit weerspannig heden
Dat hij bedwingen kan —
Zoo zij dit volk één man!

4. Sla nu voor 't laatst appèl,
Tamboer — tamboer — tamboer,
Opdat als vrije zonen
Wij ons weer Dietschers toonen
En elk te wapen snell' —
Tamboer, sla nu appèl.

63. NAAR OOSTLAND WILLEN WIJ RIJDEN
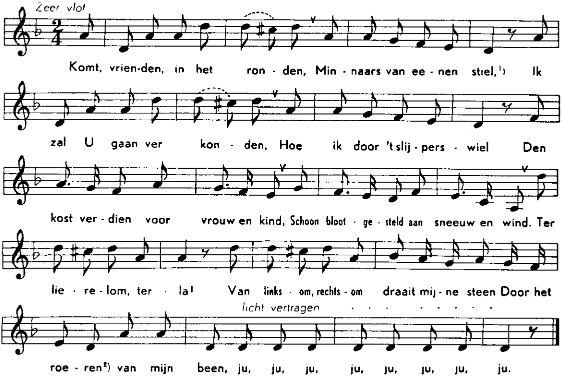

2. Als wij binnen Oostland komen,
Al onder dat hooge huis fijn,
Daar worden wij binnen gelaten,
frisch over die heiden!
Zij heeten ons willekom zijn.

3. Ja willekom moeten wij wezen,
Zeer willekom moeten wij zijn,
Daar zullen wij avond en morgen,
frisch over die heiden!
Nog drinken den koelen wijn.

4. Wij drinken den wijn er uit schalen,
En 't bier ook zoo veel ons belieft,
Daar is het zoo vroolijk te leven,
frisch over die heiden!
Daar woont er mijn zoetelief.

5. Al voor mijn zoeteliefs deurken
Daar staan er twee boomtjes fijn,
Die eene draagt notemuskaten,
frisch over die heiden!
En d'ander draagt nagelen fijn.

64. KOMT, VRIENDEN, IN HET RONDEN
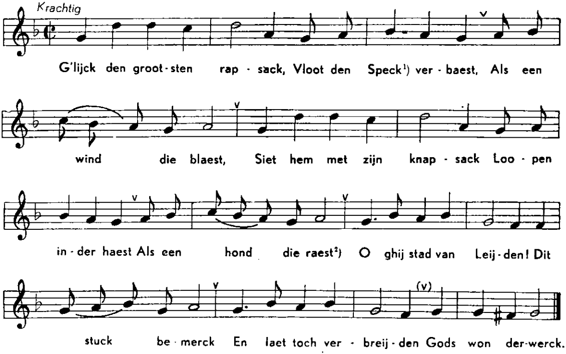

2. De smid die moet hard werken,
Gestadig voor het vier,
Hij durft hem niet versterken,
Met eene kan goed bier;
Terwijl ik ga op mijn gemak,
Soms ook wel met een leege zak.
Terlierelom enz.

3. Sa vrienden, voor het leste:
All' ambachten zijn goed;
Maar 't mijn is toch het beste,
Schoon ik soms slapen moet
Op hooi en strooi in eenen stal:
Ik heb den kost voor niemendal
Terlierelom enz.

[1]) vak, [2]) bewegen.

65. G'LIJCK DEN GROOTSTEN RAPSACK *)
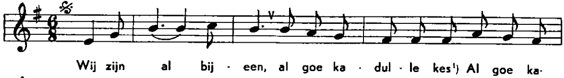

2. De bourgoensche vanen
Vlogen op de vlucht,
Met een groot gerucht
En de Castiljaenen
Waren oock vol sucht [3])
En geheel beducht
Door de hooge stromen
En menig man
Die sij sagen komen
Dick krielen aen.
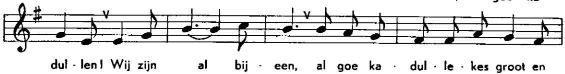
3. Wilt Gods eer verbreijen
Die nu kleijn en groot
Vrij maeckt van de doot
En naer droevig schreijen
U dus sent in noot
Overvloedig broot.
Lof dan, prijs en eere
Moet sijn geseijt
God ons aller Heere
In eeuwigheyt.

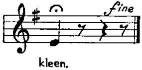
*) Lied op het ontzet van Leiden 1574
Rapsack — verkorting van rabsake, Assyrisch Gezant, die met groot leger Jeruzalem wil veroveren, doch moet aftrekken. Valerius trekt hier een parallel tusschen Leidens ontzet en dat van Jeruzalem.

[1]) De Spanjaard.
[2]) Dolle hond.
[3]) Ziekte.
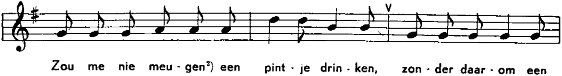
66. WIJ ZIJN AL BIJEEN
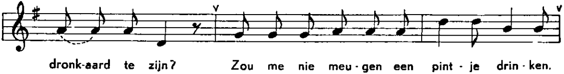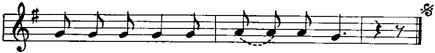

Het lied begint met het refrein, dat tusschen en na de strophen terugkeert, zoodat het lied dus ook met het refrein sluit.

2. Refrein.
Zou me nie meugen een vischje eten,
Zonder daarom een snoeper te zijn? } bis
Refrein.
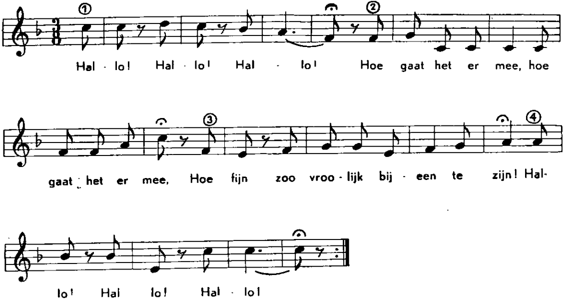
3. Refrein.
Zou me nie meugen een kusje nemen,
Zonder daarom een deugniet te zijn? } bis
Refrein.

4. Refrein.
Zou me nie meugen eens vroolijk wezen,
Zou me nie meugen vroolijk zijn? } bis

[1]) gezellige menschen
[2]) zouden wij niet mogen.
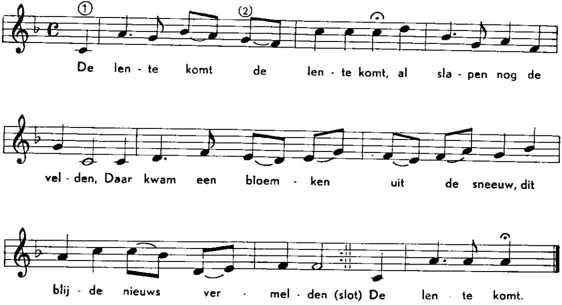
67. HALLO

Canon voor 4 stemmen.
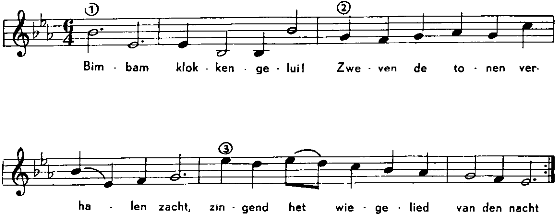

68. SNEEUWKLOKJE

Canon voor 2 stemmen.

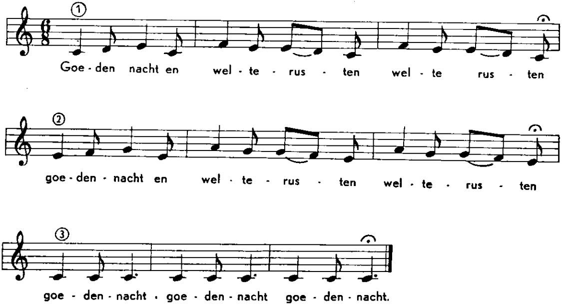
69. AVONDLIED (bim-bam)

Canon voor 3 stemmen

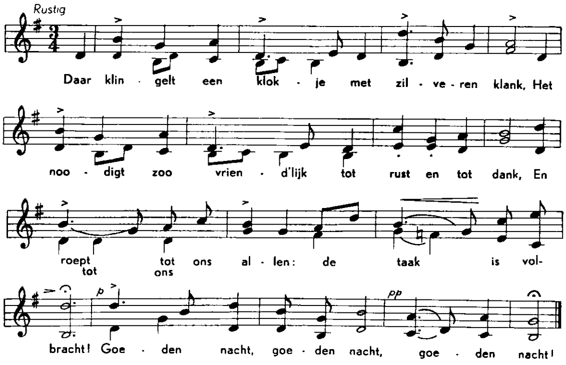

70. GOEDEN NACHT

Canon voor 3 stemmen

71. AVONDLIEDJE
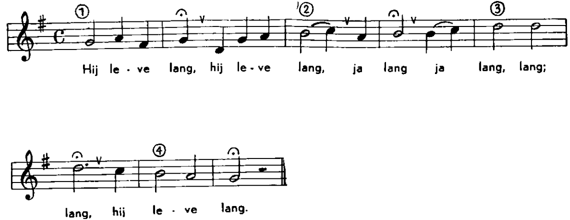

2. De zonne ging onder, verbleekt is
[heur glans;
De maan leidt de reien der starren
[ten dans;
En dart'lend belonken ze in 't water
[hun pracht:
Goeden nacht! (3 ×)

3. Een zuchtje suist fluist'rend in 't
ruischende riet,
De kever zoemt gonzend om
['t bloembed een lied,
De nachtegaal slaakt aan den
[woudzoom zijn kracht:
Goeden nacht! (3 ×)

4. Schijnt, vriend'lijke sterren en tintelt
[naar lust!
Slaapt, vogels en bloemen, ook wij
[gaan ter rust.
Nacht, armen en droeven en kranken,
[rust zacht:
Goeden nacht! (3 ×)

72. HIJ LEVE LANG
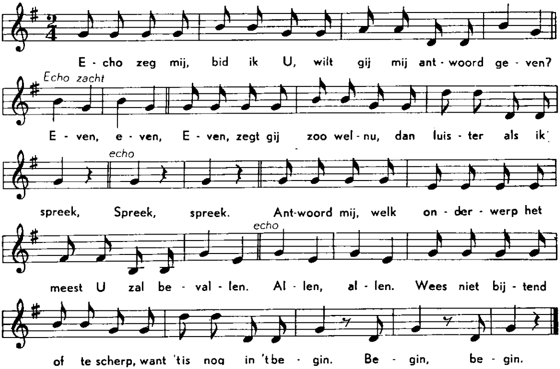
Canon voor 4 stemmen

SCHERTSLIEDEREN

73. ECHOLIED
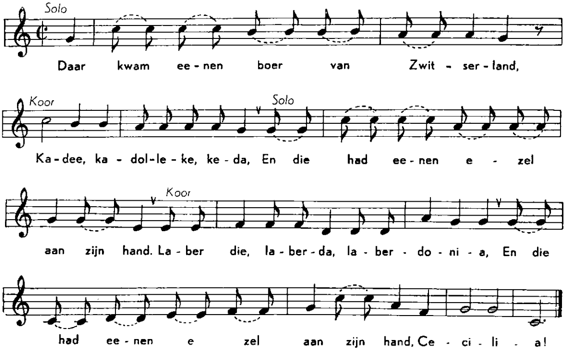

E - cho zeg mij, bid ik U, wilt gij mij ant - woord ge - ven?
Echo zacht
E - ven, e - ven, E - ven, zegt gij zoo wel - nu, dan luis - ter als ik
echo
spreek, Spreek, spreek. Ant-woord mij, welk on - der - werp het
echo
meest U zal be - val - len. Al - len, al - len. Wees niet bij - tend
of te scherp, want 'tis nog in 't be - gin. Be - gin, be - gin.

2. Waarmee troost zich menig neef, als tante komt te sterven?
Erven.
Wat maakt soms, wat scheef is, recht?
Wat is 't, dat 't meeste geldt?
Geld.
Hoe heeten zij, die voor hun werk en boeken zitten pruilen?
Uilen.
Wat is het eenig middel dan, opdat de studie slaag?
Slaag.

3. Echo, wees nu duidelijk: hoe noemt gij toch een kwezel?
Ezel.
Een kwezel en een ezel, zeg hoe kan men die beslaan?
Haan.
Wat is thans de groote kwaal, die velen doet verbitteren?
Bitteren.
Echo, zwijg, gij wordt te scherp: ik maak nu mijn besluit.
Uit.

74. DAAR KWAM 'NEN BOER VAN ZWITSERLAND

Waarop dat lei eenen witten doek
Hij sprak: „Wat zal ik daarmee doen?"

* „Snijerken," sprak hij, „snijerken fijn,
* Wil mi maken een kedelijn."[1])

En doe die kedelijn was gemaakt,
Doen ging hij voor zijn vrouwke staan.

* „Vrouwken," sprak hij, „vrouwken fijn,
Zeg mij: hoe staat die kedelijn?"

„Die kedelijn staat jou niks goe,
„Ge hebt een lijf gelijk een koe!"

Heb ik een lijf gelijk een koe,
Dan ga ik weer naar den snijer toe."

* „Snijerken," sprak hij, „snijerken fijn,
Ge hebt er bedorven mijn kedelijn!"

„Heb ik er bedorven Uw kedelijn?
Ik heb het gesnejen in de maneschijn!"

„Hebt gij het gesnejen in de maneschijn,
Ik zal het betalen in de zonneschijn!"
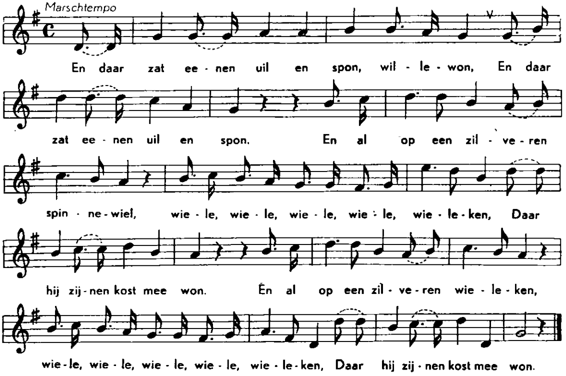
Die boer die pakt zijn stok al gauw,
En waar hij sloeg kwam niet zoo nauw.

Maar ook die snijer die hield zich kloek:
Hij stak den boer met zijn naald in zijn
[broek!

Ze zetten den snijer op een witte geit,
En reden er mee naar de eeuwigheid.

[1]) Kieltje.
* Hier vervalt de opmaat.

75. EN DAAR ZAT EENEN UIL

2. En de meid die keerd' [1]) het huis.
[wellewuis,
En de meid die keerd' het huis.
En wat vond zij onder haar bessemken,
Bessem, bessem, bessem, bessem,
[bessemken?
Een penning met een kruis.
En wat vond zij onder haar bessemken,
Bessem, bessem, bessem, bessem,
[bessemken?
Een penning met een kruis.
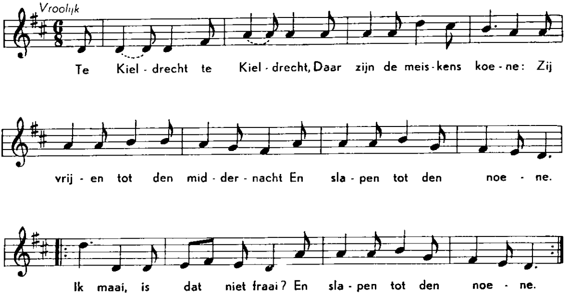
3. En de vrouw die pakt het brand,
[wollewant,
En de vrouw die pakt het brand.
En zij sloeg die arme keukenmeid,
Keuken, keuken, keuken, keuken,
[keukenmeid
Den penning uit haar hand.
En zij sloeg die arme keukenmeid,
Keuken, keuken, keuken, keuken,
[keukenmeid
Den penning uit haar hand.

4. En de vrouw die had een schapraai,[2])
[tierelaai,
En de vrouw die had een schapraai.
En van onder zet ze haar eten neer,
Eten, eten, eten, eten, eten neer,
En van boven haar salaai.
En van onder zet ze haar eten neer,
Eten, eten, eten, eten, eten neer,
En van boven haar salaai.

5. „Sa, pachter, hoe staat het vlas, willewas,
Sa, pachter, hoe staat het vlas?"
„Wel het is nu toch wat beter weer,
Beter, beter, beter, beter, beter weer.
Als het verleê jaar was.
Wel het is nu toch wat beter weer,
Beter, beter, beter, beter, beter weer
Als het verleê jaar was."

[1]) veegde;
[2]) etenskast.

76. TE KIELDRECHT

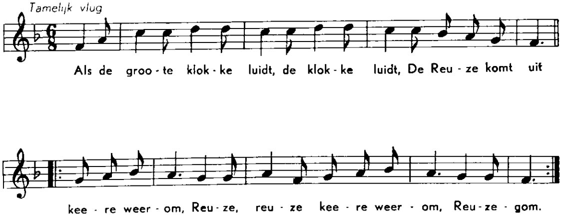

2. Als z'opstaan, als z'opstaan,
Ze kijken in de wolken;
Zij zeggen: „Wel, hoe laat is 't al?
Mijn koe staat ongemolken."
Ik maai, is dat niet fraai?
„Mijn koe staat ongemolken."

3. En als zij komen in de wei
Zij zeggen: „koeiken blare![1])
Ik ben hier met mijn lieveken,
En zal U dat niet varen?"
Ik maai, is dat niet fraai?
„En zal U dat niet varen?" [2])

[1]) blare = zwarte koe met witte vlek
[2]) ontstellen.

77. ALS DE GROOTE KLOKKE LUIDT

2. Moeder, hangt den pot op 't vier,
[den pot op 't vier,
De Reuze komt hier.
Keere weerom enz.

3. Moeder, snijdt een boteram, een boteram,
De Reuze is gram.
Keere weerom enz.
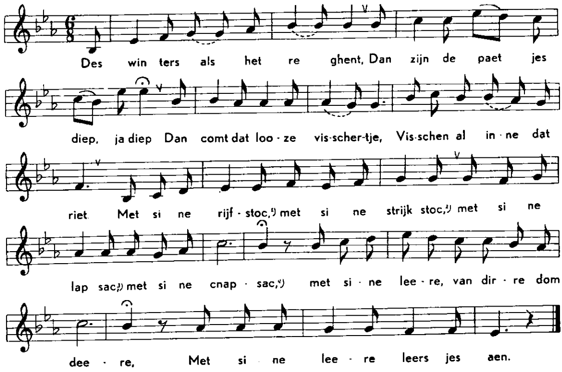
4. Moeder, tapt het beste bier, het beste bier,
De Reuze is gier.
Keere weerom enz.

5. Moeder, stopt al ras het vat, al ras het vat,
De Reuze is zat.
Keere weerom enz.

6. Moeder, geeft maar kaas en brood,
[maar kaas en brood,
De Reuze is dood.
Keere weerom enz.

7. Die daar zegt: „die Reus die kom,
[die Reus die kom,"
Die liegen er om!
Keere weerom enz.

78. DES WINTERS ALS HET REGHENT
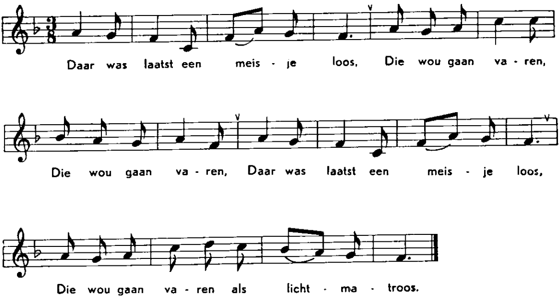

2. Dat looze molenarinnetje,
Ghinc in haer deurtjen staen, ja staen;
Omdat dat aerdigh visschertje,
Voor bi haer henen sou gaen.
Met sine rijfstoc, met sine strijkstoc,
Met sine lapsac, met sine cnapsac,
Met sine leere, van dirre dom deere,
Met sine leere leersjes aen.

3. Wat heb ik jou misdreven,
Wat heb ic jou misdaen, ja daen;
En dat ic niet met vreden,
Voor bi jouw deurtje mach gaen?
Met mine rijfstoc, met mine strijkstoc,
Met mine lapsac, met mine cnapsac,
Met mine, leere, van dirre dom deere,
Met mine leere leersjes aen.

4. Ghi hebt mi niet misdreven,
Ghi hebt mi niet misdaen, ja daen;
Ghi moet mi driemael soenen,
Eer ghi van hier meucht gaen.
Met Uwe rijfstoc, met Uwe strijkstoc,
Met Uwe lapsac, met Uwe cnapsac,
Met Uwe leere, van dirre dom deere,
Met Uwe leere leersjes aen.

ae: uitspr. als aa
ij: uitspr. als ie
sine: uitspr. als zine
[1]) rijfelen
= dobbelen; rijfstoc hier dus een kansstok.
[2]) strijkstoc
= stok waarmede visscher zijn net „strijkt".
[3]) lapsac
= klein zakje met gereedschap.
[4]) knapsac
= zak met etenswaar.

79. DAAR WAS LAATST EEN MEISJE LOOS
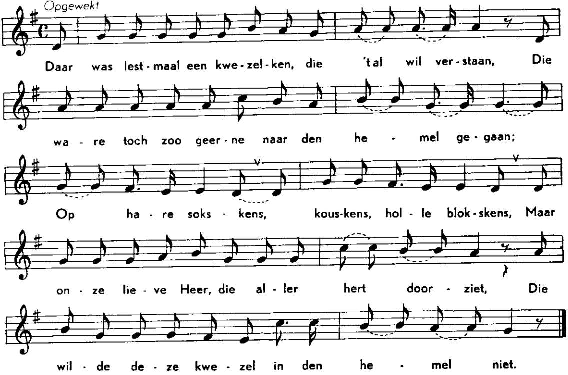

2. Zij moest klimmen in de mast,
Maken de zeilen, maken de zeilen,
Zij moest klimmen in de mast,
Maken de zeilen met touwtjes vast.

3. Maar door storm en tegenweer,
Sloegen de zeilen, sloegen de zeilen,
Maar door storm en tegenweer,
Sloegen de zeilen van boven neer.

4. „Och, kapteintje, sla me niet,
Ik ben Uw liefje, ik ben Uw liefje,
Och, kapteintje, sla me niet,
Ik ben Uw liefje, zooals gij ziet!"

5. Zij moest komen in de kajuit,
Kreeg een pak ransel, kreeg een pak
[ransel.
Zij moest komen in de kajuit,
Kreeg een pak ransel en toen was 't uit

80. DAAR WAS LESTMAAL EEN KWEZELKEN

2. Die kwezel sprak: „och, heer wat heb ik U misdaan,
Dat ik Uw gouden poort niet en mag binnen gaan?
Ik heb er nooit gezongen, gedanset noch gesprongen
En als al d'ander meiskens naar de kermis zijn gegaan,
Heb ik er gansch alleen mijn potje koffie opgedaan."

3. Den grooten Sinte Pieter sprong uit bed bij dit gerucht,
En kwam ter poort geloopen in de volle vlucht:
„Och Godt, neem toch die femel niet op in onzen hemel:
Er zijn er in ons keuken al een stuk of vier:
Zij maken ons den hemel tot een vagevier!

***4.** Belzebub die heeft mij gistren nog verkleerd,
Dat hij al in der hellen geene kwezels en begeert:
Ze doen er niet dan kwellen, heel d'hel in roere stellen
En al zijn duivels riepen met een wreed getier:
„Weg met al die femels naar het vagevier!"

5. Maar nu sprak deze kwezel: „'K heb hier nog zoo menig vriend;
Ik heb den heiligen Jozef zoo godvruchtig gediend.
Ik ben hem gaan bezoeken met zeven kerkeboeken,
En nooit en ben ik in of uit de kerke gegaan,
Al zonder duizend maal op mijne borst te slaan."
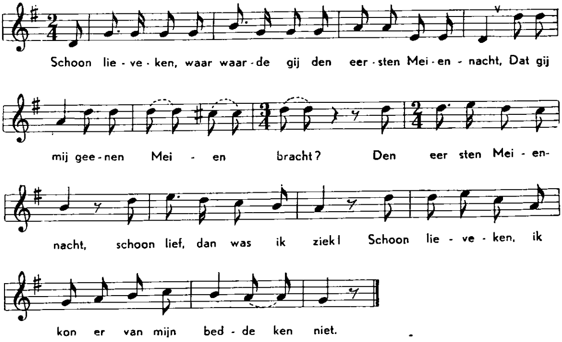
***6.** „Hoort eens", zei Sint Josef en de man was heel verstoord,
„Wij houden niet van kijven aan den hemelschen poort.
Bij God is het besloten, den hemel gaat niet open!"
En al de maagden riepen van het hoog balkoen:
Wij hebben in den hemel gene kwezels van doen!"

***7.** „Bon!" sprak toen Sint Ivo met zijn pots en tabberd[1]) aan
Maar zeg me nu toch eens wat met die kwezel wordt gedaan?"
Antonius zei: „die kwezel, wel, zet ze op mijn ezel!
En laat ze dan maar rijden waar ze niet wil gaan:
Wij trekken ons den ezel of de kwezel niet meer aan!"

[1]) hoed en mantel.
Bij * vervalt de opmaat.

81. SCHOON LIEVEKEN, WAAR WAARDE GIJ
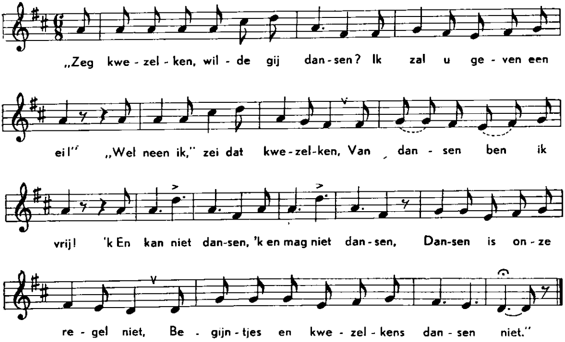

2. Schoon lieveken, waar waarde gij den tweeden Meiennacht
Dat gij mij geenen Meien bracht?
Den tweeden Meiennacht, zocht ik een eglantier [1]),
Schoon lieveken, sta op en Uwen Mei is hier.

3. Ik en sta er voorwaar voor Uwen schoonen Mei niet op,
Of en zal er mijn venster niet ontsluiten;
Uw Mei die komt te laat, plant hem vrij op de straat,
Schoon lieveken, plant Uwen Mei daarbuiten!

[1]) eglantier = wilde rozeboom.

82. ZEG KWEZELKEN, WILDE GIJ DANSEN?
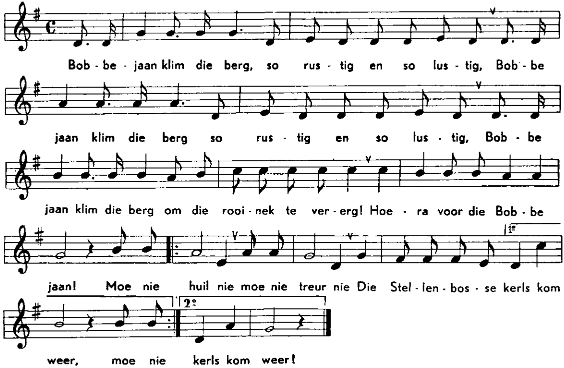

2. „Zeg kwezelken, wilde gij dansen?
Ik zal U geven een koe!"
„Wel neen ik," zei dat kwezelken,
„Van dansen word ik te moe!
'k En kan niet dansen enz.

3. „Zeg kwezelken, wilde gij dansen?
Ik zal U geven een peerd!"
„Wel neen ik," zei dat kwezelken,
„'t En is mij het dansen niet weerd!
'k En kan niet dansen enz.

4. „Zeg kwezelken, wilde gij dansen?
Ik zal U geven een man!"
„Wel ja ik," zei dat kwezelken,
„'k Zal dansen al wat ik kan.
„'k En kan wel dansen, 'k en mag wel [dansen,
Dansen is onze regel wel,
Begijntjes en kwezelkens dansen wel."
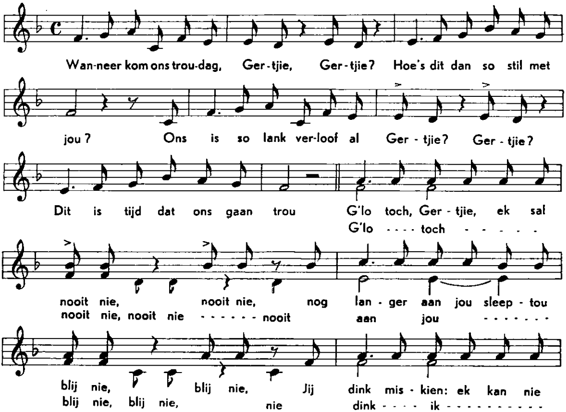
83. BOBBEJAAN
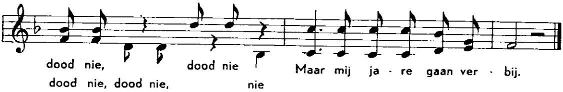

Na herhaling van „Moe nie huil nie..." enz. wordt tweemaal gesproken: Rik-tik, rikketikketik. Hopla, hopla, hoi Djoem.

Hierna wordt het lied opnieuw gezongen tot waar de regel „Moe nie huil nie" begint. Men eindigt dus met: „Hoera voor die Bobbejaan!"

84. GERTJIE

Wan-neer kom ons trou-dag, Ger-tjie, Ger-tjie? Hoe's dit dan so stil met
jou? Ons is so lank ver-loof al Ger-tjie? Ger-tjie?
Dit is tijd dat ons gaan trou G'lo toch, Ger-tjie, ek sal
G'lo - - - - toch - - - - -
nooit nie, nooit nie, nog lan-ger aan jou sleep-tou
nooit nie, nooit nie - - - - - - nooit aan jou - - - - - - -
blij nie, blij nie, Jij dink mis-kien: ek kan nie
blij nie, blij nie, nie dink - - - - ik - - - - - - - - - -

2. (Zij)
'k Hoor, jij is verlief op Sarie, Sarie,
Maar die pret moet jij laat staan!
Pas maar op vir Piet en Danie, Danie:
Hul is kêr'ls, wat sommer slaan.
Refrein.
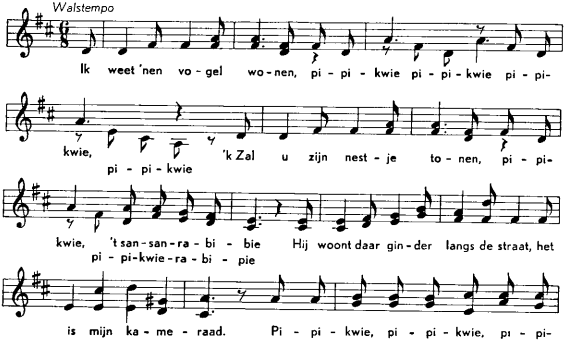
3. (Hij)
Jij weet, as ons Sondags kuier, kuier,
Agter om die kop verbij,
Dan sê ek: Nonnie lig jou sluier, sluier,
Kom en gee 'n soen vir mij.
Refrein.
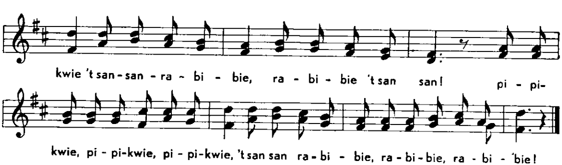
4. (Zij)
Jannie, al die soentjies help nie, help nie,
Kijk vir Pieter en vir Griet:
Vandag wil hul mekaar nie hê nie, hê nie,
Al die soentjies is vir niet.
Refrein.

5. (Hij)
Ons moet dan die pret maar staan laat,
[staan laat,
Ons moet maar die soen laat blij;
Ek sal mij eie pad dan krij maar, krij maar,
En ek sal na Sarie vrij.
Refrein.

Bij het 2e couplet vervalt in de 4e maat de opmaat op c'

86. HET NESTJE
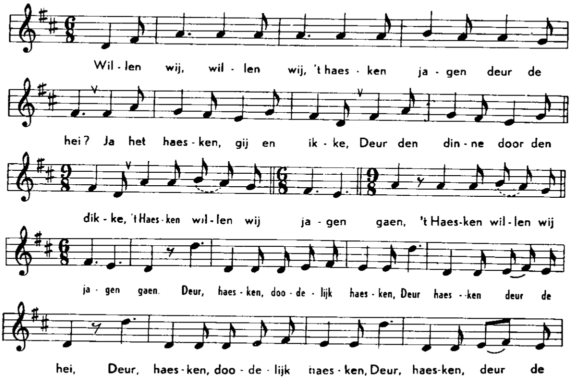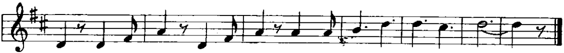

2. Nu zie 'k 'nen tweeden vogel,
'Nen blondgepluimden vogel,
Hij springt en wipt er in en uit
Het is de lieve bruid.
Pipikwie enz.

3. En 'k luister met verlangen
Naar 't schoonste der gezangen,
Dat rond het nest ten hemel stijgt:
De nachtegaal zelve zwijgt.
Pipikwie enz.

4. Met ingehouden schreden
Ben ik voorbij getreden,
Want vogelkens zoo pas gehuwd,
Zijn toch zoo gauw verschuwd.
Pipikwie enz.

87. 'T HAESKEN [1]
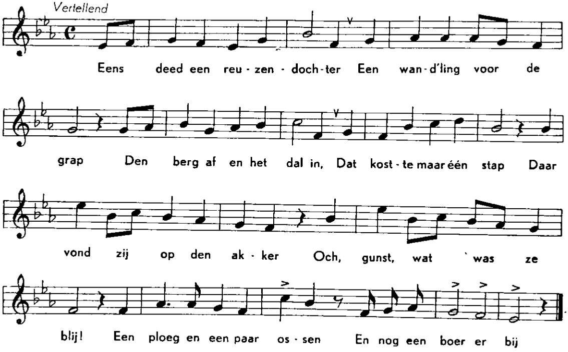

2. 't Haesken blij, 't haesken vrij,
Kwam geloopen deur de hei;
Onder 't groen geboomt gezeten,
Waren zij geheel vergeten,
Wat ze wilden jagen gaen. (2 ×).
Deur, haesken, doodelijk haesken,
Deur, haesken deur de hei. } (2 ×).
Willen wij, willen wij,
't Haesken jagen deur de hei.

3. Haesken blij, haesken vrij,
Wil maar spelen deur de hei!
't Jagerke dat is gevangen,
Deur heur schoone roode wangen,
't Meisken wilde hem jagen gaen, (2 ×)
Deur, haesken, doodelijk haesken,
Deur, haesken deur de hei. } (2 ×)
Haesken blij, haesken vrij,
Wil maar spelen deur de hei!

[1]) Vlaamsch Volkslied ± 1600.
ae uitspreken: aa.

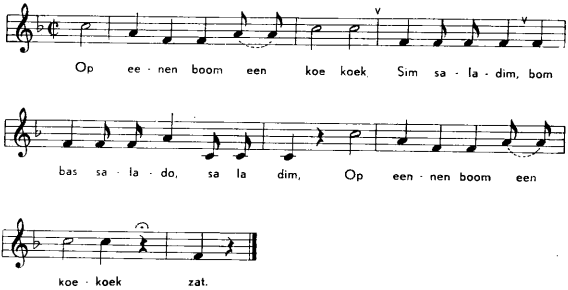
88. DE REUZENDOCHTER

2. Zij pakte ze in haar schortje
Voor de aardigheid kwansuis:
Den boer, de ploeg en de ossen
En liep er mee naar huis.
„Wat hebt ge daar, mijn Jetje?"
Vroeg lachend Vader Reus.
„Zie Pa, wat heerlijk speelgoed;
Ik heb 't gevonden, heusch!"

3. Doch Pa gromde als een onweer:
„Maar zijt ge stapel, Jet?
Gauw, gauw dat boeltje ginder
Weer op zijn plaats gezet!
Bedenk, meid, als dat volkje
Niet zaait, niet ploegt en spaadt,
Dan vallen immers spoedig
De reuzen van de graat!"

89. DE KOEKOEK

(kan gebruikt worden voor pandspel).

2. Daar kwam opeens een jager
Sim enz.
Daar kwam opeens een jager aan*.

3. Die schoot den armen koekoek
Sim enz.
Die schoot den armen koekoek dood*.

4. Maar als een jaar verloopen
Sim enz.
Maar als een jaar verloopen was*.
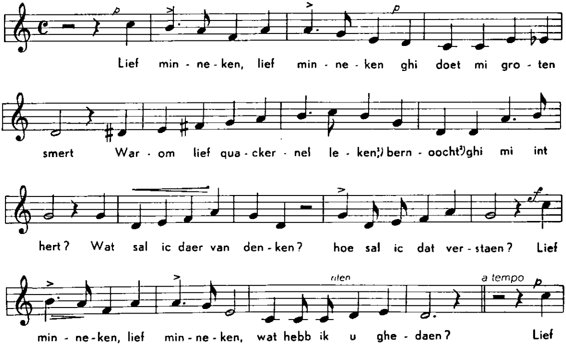
5. Toen kwam de koekoek weder
Sim enz.
Toen kwam de koekoek weder daar*.
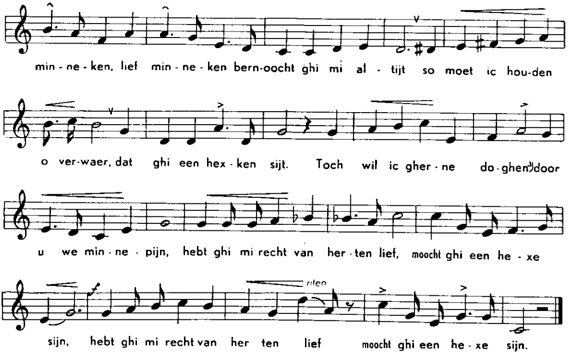
6. Hij floot den armen jager
Sim enz.
Hij floot den armen jager uit*.

7. Nu is het lied van de koekoek
Sim enz.
Nu is het lied van de koekoek uit*

* Wie het opzettelijk teruggehouden woord te vroeg zingt, betaalt 'n pand.

90. HET HEXKEN
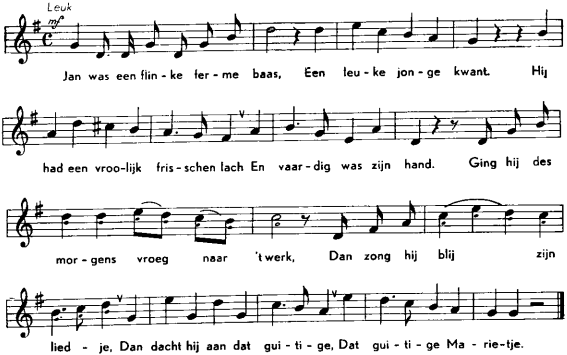

[1]) quackelen = kletsen
[2]) bernoocht = met een vurig oog

[3]) doghen = toelaten
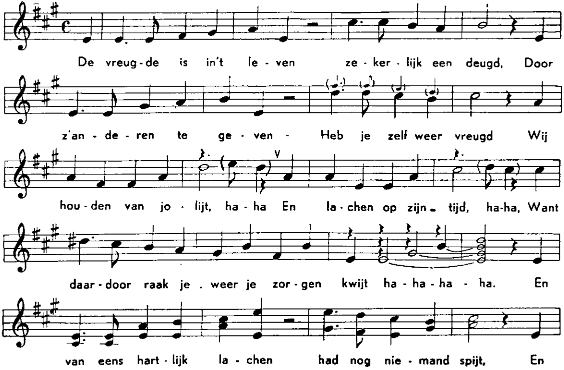
91. MARIETJE

Leuk
mf
Jan was een flin - ke fer - me baas, Een leu - ke jon - ge kwant. Hij
had een vroo-lijk fris - schen lach En vaar - dig was zijn hand. Ging hij des
mor - gens vroeg naar 't werk, Dan zong hij blij zijn
lied - je, Dan dacht hij aan dat gui - ti - ge, Dat gui - ti - ge Ma - rie-tje.

2. Jan werkte vlijtig heel den dag,
Niets viel hem ooit te zwaar.
Jan spaarde zoo een flinke duit
En dacht: het is voor haar.
En wat hij deed en wat hij won,
Zijn lach, zijn vroolijk liedje,
't Was alles voor dat guitige,
Dat guitige Marietje.

3. En was de dagtaak afgedaan,
Dan staakte onze Jan.
Voor elken avond had de kwant
Het zelfde goede plan.
Hij ging naar 't huisken, hem bekend,
En zong zijn mooiste liedje,
Dan kuste hij dat guitige,
Dat guitige Marietje.

92. WEEST OPGEWEKT
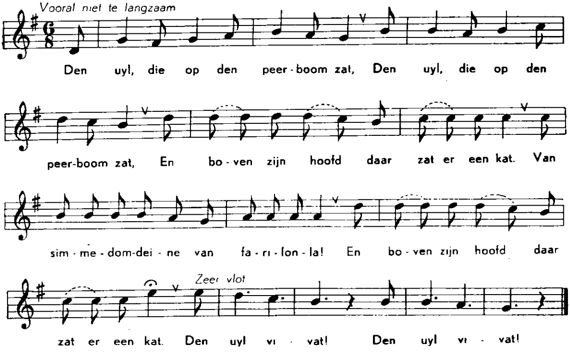

Wij houden veel van lachen
Ha haha haha
Maar niet van wee en ach-en
Ha haha haha
Wie niet van lachen houdt (Haha)
En liever huilt of snauwt, (Haha)
Die wordt hier een geheimpje toevertrouwd. Hahahaha . . .
Wie jong niet leerde lachen, } *bis*
Heeft het oud berouwd.

De zeurpiet en Jan Salie,
Ha haha haha
Die kluiven liever balie
Ha haha haha
Maar op zoo'n stukje hout,
Ben je gauw uitgekauwd,
Dat is geen kost voor wie veel zwoegt en sjouwt Hahahaha . . .
Wie lachend leerde werken, } bis
Die wordt lachend oud!

93. DEN UYL

Vooral niet te langzaam
Den uyl, die op den peer-boom zat, Den uyl, die op den
peer-boom zat, En bo-ven zijn hoofd daar zat er een kat. Van
sim-me-dom-dei-ne van fa-ri-lon-la! En bo-ven zijn hoofd daar
Zeer vlot
zat er een kat. Den uyl vi-vat! Den uyl vi-vat!

2. Den uyl, die schoot in eenen droom, (bis)
En viel van boven naar den boom.
Van simmedomdeine van farilonla!
En viel van boven neer den boom.
Den uyl vivat! Den uyl vivat!

3. Den uyl, die daar zijn pootje brak, (bis)
Ze staken hem in een blauwe zak.
Van simmedomdeine van farilonla!
Ze staken hem in eene blauwe zak.
Den uyl vivat! Den uyl vivat!

4. Ze droegen hem naar den doctoor, (bis)
De juffrouw die kwam zelvers voor.
Van simmedomdeine van farilonla!
De juffrouw die kwam zelvers voor.
Den uyl vivat! Den uyl vivat!
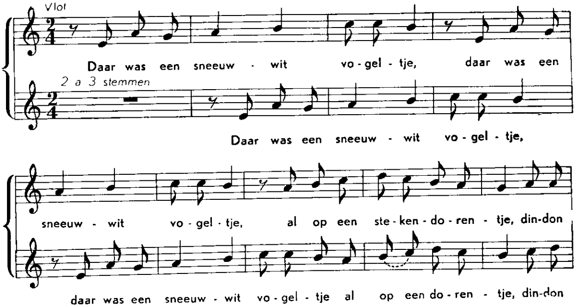
5. Ze tapten hem vijf onsen bloed, (bis)
't Is jammer dat hij sterven moet.
Van simmedomdeine van farilonla!
't Is jammer dat hij sterven moet.
Den uyl vivat! Den uyl vivat!
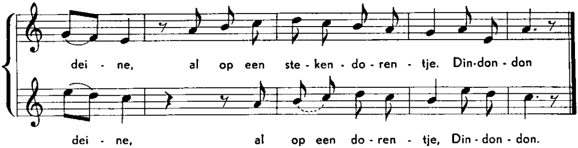
6. Den uyl, die gaf daar zijnen geest, (bis)
't Is spijtig van zoo schoonen beest.
Van simmedomdeine van farilonla!
't Is spijtig van zoo schoonen beest.
Den uyl vivat! Den uyl vivat!

7. Ze droegen hem naar eenen hof, (bis)
Hij werd begraven met een lof.
Van simmedomdeine van farilonla!
Hij werd begraven met een lof.
Den uyl vivat! Den uyl vivat!

8. De koster met zijn droeve stem, (bis)
Die zong van „Domine Requiem".
Van simmedomdeine van farilonla!
Die zong van „Domine Requiem".
Den uyl vivat! Den uyl vivat!

94. DAAR WAS EEN SNEEUWWIT VOGELTJE

2. „Och nachtegaal, klein vogelkijn,
   Woudi daar (minen) bode zijn?"

3. „Hoe zoud'ik Uwen bode zijn?
   Ik ben (zo kleine) vogelkijn."

4. „Al sidi klein, gi vlieget snel,
   Gi voert daar (mine) boodschap wel."

5. Hi nam de brief in zinen mond,
   Hi voeret over 't (groene) woud.

6. Hi gaf dat venster eenen stoot:
   „Slaapt gi (mijn lief) of sidi dood?"

7. „Ik ben niet dood; mijn lief is daar:
   Ik ben getrouwd al een (hallef) jaar."

8. „Sidi getrouwd al een half jaar
   Het docht(e) mi (wel) duzend jaar."

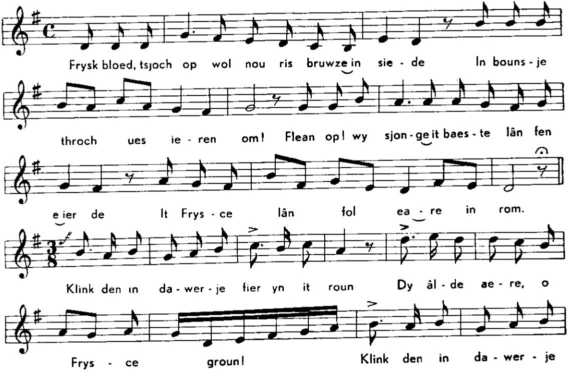
De tusschen haken geplaatste lettergrepen worden in de tweede stem (op de onderste balk afgedrukt) weggelaten. Alleen in vers 3 worden de twee eerste noten van maat 8 op het woordje „ben" gebonden gezongen.
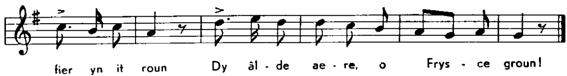

Het zingen van deze liederen bevordert het gevoel van gebondenheid met de verschillende deelen van ons volk.

Provinciale- gewestelijke- en streekliederen

95. FRYSK FOLKSLIED

2. Ho eak throch oermacht, need, in sé
[betritsen,
Oerâl de ljeawe, Frysce groun,
Noait waerd dy faeste taye bân forbritsen,
Dy Friezen oan hjar lân for boun!
Klink den enz.

3. Fen buwgjen frjemd, bleau by 't âld folk
[yn eare
Syn namme in tael, syn frye sin,
Syn wird wier wet, rjucht, sljucht in
[trou syn leare.
In thwang fen hwa eak stie it tsjin
Klink den enz.

4. Throch loftich folk fen dizze âlde namme
Waes jimmer op dy âlders great!
Bljuw iwich fen dy grize hege stamme
In grien, ien kraeftich bloeyend leat!
Klink den enz.

NEDERLANDSCHE TEKST.

1. Friesch bloed, stuif op, wil nu eens bruisen en koken
   En bonzen door onze aderen rond.
   Vlieg op! Wij zijn het beste land [van de aarde
   Het Friesche land vol eer en roem.
   Klink dan en daver ver in het rond
   Uw oude eer, o Friesche grond!
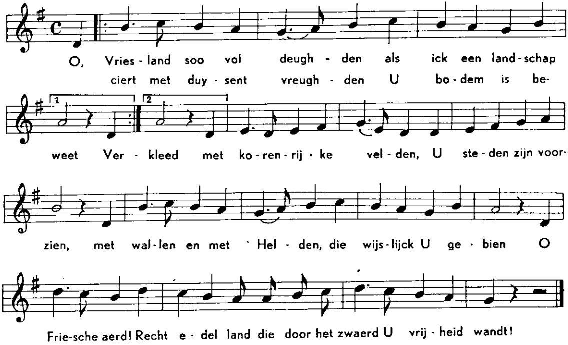
2. Hoe ook door overmacht, nood en [zee bedreigd,
   Overoude lieve Friesche grond,
   Nooit werd die vaste, taaie band [verbroken.
   Die Friezen aan hun land verbond.
   Klink dan en daver ver in het rond
   Uw oude eer, o Friesche grond!

3. Van buigen vreemd, bleef bij 't oud [volk in eere,
   Zijn naam en taal, zijn vrije zin;
   Zijn woord was wet, recht, slecht [(eenvoudig) en trouw zijn leere
   En dwang van wie ook stond het tegen.
   Klink dan en daver ver in het rond
   Uw oude eer, o Friesche grond!

4. Doorluchtig volk van dezen ouden naam,
   Wees immer op uw (voor)ouders grootsch!
   Blijf eeuwig van dien grijzen hoogen stam,
   Een groene, een krachtig bloeiende loot!
   Klink dan en daver ver in het rond
   Uw oude eer, o Friesche grond!

96. O, VRIESLAND SOO VOL DEUGHDEN

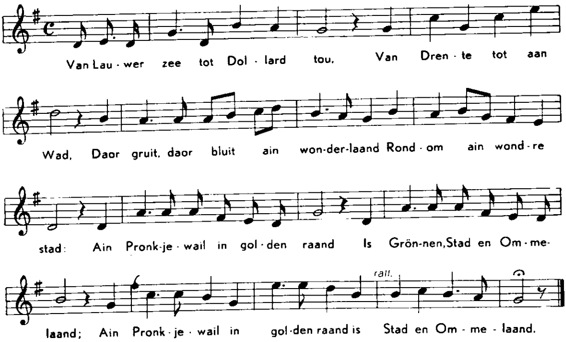

2. U adel soo manhaftig
als ooyt de wereld droeg,
Bewoond het land eendrachtigh
en send ook wonder vroeg
haar kinderen ten strijde,
die met geweer in d'hand,
Te sterven niet en mijden
Tot dienst van 't Vaderland!
O Friesche aerd! enz.

3. Nooyt schoonder vrouwspersonen
de blonde zon bescheen,
Als in 't vrij Friesland wonen
so welgesteld van leen;
soo rijk aan eerbaerheden,
soo kuysch, so soet van aerd,
soo vriendelijk van reden,
soo staetig en bedaerd.
O Friesche aerd! enz.

4. O, Vriesland wilt beschutten
U Vrijheid tot te doodt,
Laet niemand U onnutte
U privilegien groot.
Wilt U als mannen weeren,
blijft stadigh op 't gebod
van U welwijze Heeren,
maer bovenal van God!
O Friesche aerd! enz.
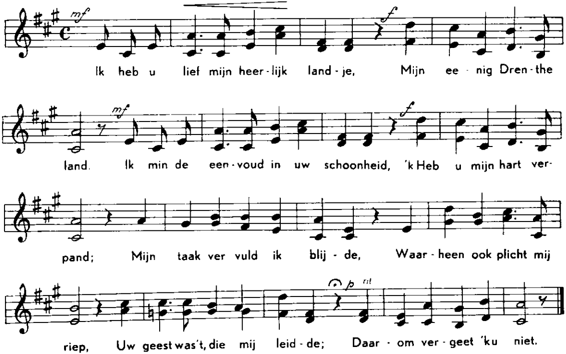
97. GRÖNNENS LAID

2. Daor broest de zee daor hoelt de wind
Daor soest' aon diek en wad,
Maor rustig waarkt en wuilt het volk
Het volk van Loug en Stad.
Refrein.

3. Daor woont de dege degelkhaaid
De wille vast as staol.
Daor vuilt ut haart, wat tonge sprekt
In richt en slichte taol.
Refrein.

98. MIJN DRENTHE

2. 'k Hoor nog de lieve, heldre klokjes,
Bij zinkend' avondzon,
Als schaapjes keerden van de heide,
En moeder met ons zong;
O, kon ik nog eens hooren
Dat lied in 't schemeruur,
En vaders schoon vertelsel
Bij 't vroolijk knappend vuur.

3. 'k Zie nog Uw brink met forsche eiken,
Waar ik mijn makkers vond,
Waar ik mijn teenen mandje vulde
Met eikels glad en rond;
Daar bij die oude linde
Kwam 'k met mijn vrienden saam,
Zoo menig vriend ging henen,
De schors bewaart zijn naam.

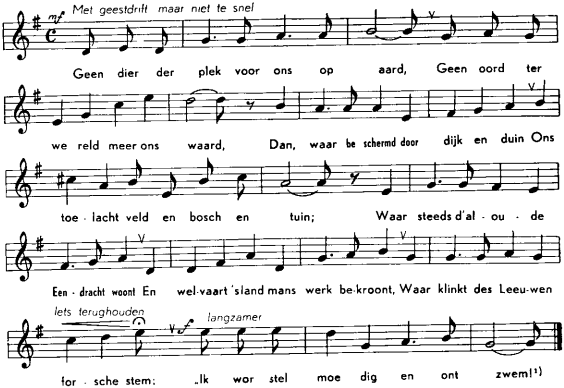
4. De ruige boschwal langs Uw velden
Was mijn luilekkerland,
Die gaf mij lek'kre, zoete bramen
Uit milde, gulle hand;
Daar gaarde ik de brandstof
Voor 't oud en heilig vuur,
Als lente's adem wekte
Uw sluimrende natuur.

5. Waar nog de held're koele veldplas
Uw vredig beekje voedt,
Daar in dat wijde, bruine heivlak,
Waar wilp en korhoen broedt,
Daar koelde ik mijn leden
In 't nat van zui'vre wel,
Daar heb ik leeren zwieren
Op ijzers, blank en snel.

6. Die beelden uit dat zoet verleden,
Wat blijven zij mij bij;
Vaak heb ik zwaren strijd gestreden,
Dan hielpen, sterkten zij.

En nu, ten volle dankbaar,
Wijd 'k U mijn beste lied,
Mijn heilrijk, heerlijk Drenthe,
Vergeten kan ik U niet.
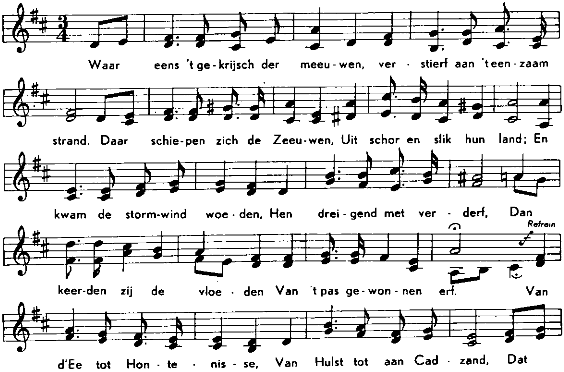
99. ZEEUWSCH VOLKSLIED
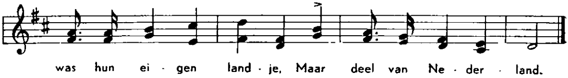

2. Het land, dat fier zijn zonen prijst
En ons met trots de namen wijst
Van Bestevaêr en Joost de Moor,
Die blinken zullen d'eeuwen door.
Waarvan in de historieblaên
De Evertsens en Bankert staan.
Dat immer hoog in eere houdt
Den onverschrokken Naerebout.

[1]) Devies onder het Zeeuwsche wapen: Luctor et Emergo, d.i. „Ik worstel en ontzwem."

100. ZEEUWSCH VLAAMSCH VOLKSLIED

2. Waar eens de zeeën braken
Met donderend gedruisch,
Daar glimmen nu de daken
En lispelt bladgesuis.
Daar trekt de ploeg de voren,
Daar klinkt de zicht in 't graan,
Daar ziet men 't Zeeuwsche koren,
Het allerschoonste staan.

Refrein

3. Daar klappen rappe tongen
Den ganschen lieven dag,
Daar klinkt uit frissche longen
Gejok en gulle lach.
Daar klinkt de echte landstaal
Geleerd uit moeders mond,
Eenvoudig zonder omhaal,
Goed Zeeuwsch en dus goed rond.
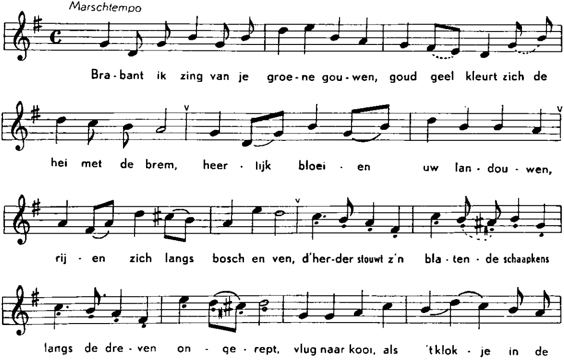
Refrein.
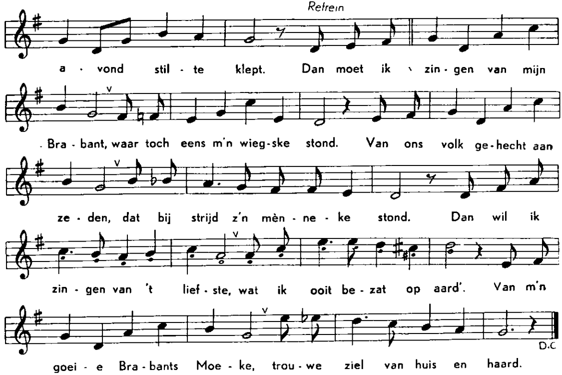
4. Daar werd de oude zede
Getrouwelijk bewaard,
En 't huis in dorp en steden
Bleef zuiver Zeeuwsch van aard.

Daar leeft men zoo eendrachtig
En vrij van droef krakeel,
Daar dankt men God almachtig
Voor 't toegemeten deel.

Refrein.

101. MIJN BRABANT

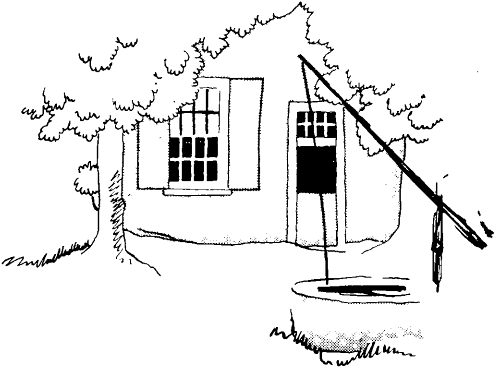

Retrein
a - vond stil - te klept. Dan moet ik zin - gen van mijn
Bra - bant, waar toch eens m'n wieg - ske stond. Van ons volk ge - hecht aan
ze - den, dat bij strijd z'n mèn - ne - ke stond. Dan wil ik
zin - gen van 't lief - ste, wat ik ooit be - zat op aard'. Van m'n
goei - e Bra - bants Moe - ke, trou - we ziel van huis en haard.
D.C

2. Brabant ik zal nooit de tijd vergeten,
Dat ik als junkske belleke trok,
Schutje speulde, fijn gong reepen,
Schooide met de rommelpot,
Ik zal nooit m'n aard verzaken
rijk aan humor geestig raak,
Vol van leut bij 't feesten
thuis geleerd aan d'oude haard.

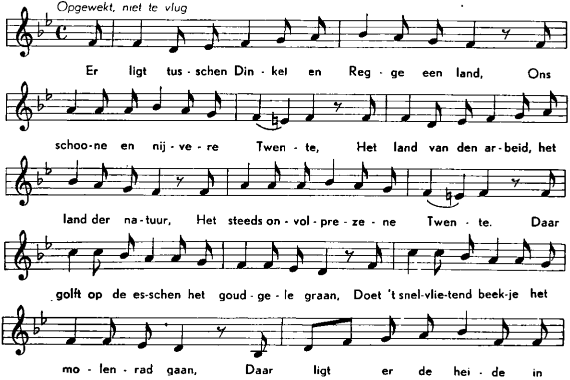
Refrein.
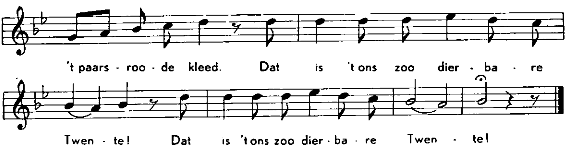
3. Brabant's folklore zie ik weer bloeien;
Straks roept de guld' z'n mannen weer
[saam,
Trommels roeren, vendels zwaaien,
Hand- en kruisboog treden aan,
Oh, blijf strijden, hoed mijn Brabant,
dien 't trouw naar vadren aard,
Handhaaf fier de rechten
van onz' ouden sterken staat.

Refrein.

102. TWENTSCH VOLKSLIED
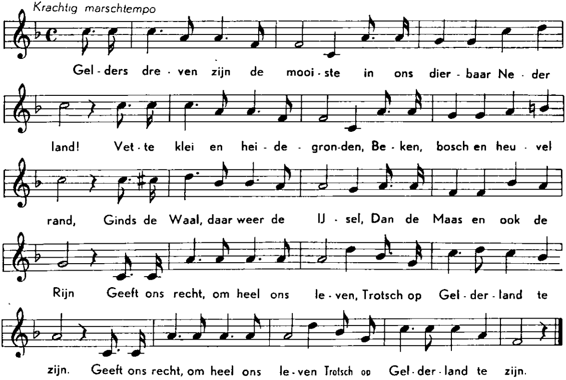

2. Waar Twickel zijn torens uit 't eikenloof [heft,
De Lutte zijn heuvels doet blinken,
De Paaschvuren branden alom nog in 't [rond,
En 't landvolk den Kersthoorn laat klinken,
Daar stroomt onze Dinkel zoo heerlijk door ['t land,
Door bosschen en velden, door 't [Lossersche Zand,
Daar rust er ons oog van der heuvelen top
Op 't heerlijke landschap, ons Twente! (bis)

3. De rookwolk, die stijgt aan den horizon op,
Die wijst ons de nijvre steden,
Met menschen, arbeidzaam en deeglijk [bewoond,
De zetels van 't krachtige heden.
Maar buiten in boerschap, op heide en [veld,
Daar wordt nog de sage en 't sprookje [verteld,
Daar rust de Tubanter in 't heuvelig graf,
't Verleden naast 't Heden van Twente. (bis)

4. En voert ons het lot ook uit Twente soms
[weg,
Wij blijven het immer gedenken.
Geen andere landstreek, hoe schoon ze
[ook zij,
Kan 't zelfde als Twente ons schenken.
Wij drukken elkaar in den vreemde de
[hand,
Gedenkend ons klein, maar zoo dierbare
[Land,
En moge ons huis in den vreemde ook
[staan,
Ons hart blijft toch altijd in Twente! (bis)
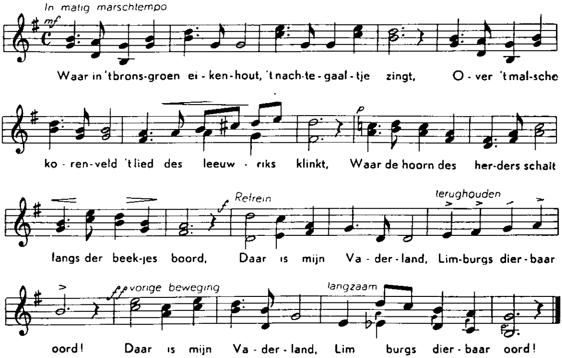

103. GELDERSCH VOLKSLIED

2. Waar ons Vaderland bebouwd werd
Door den Saksischen Germaan,
Daar werd onze Stam geboren,
Daar is Gelderland ontstaan:
En het graan, dat thans geoogst wordt,
Waar het woest en wild eens was,
Geeft ons recht, om trotsch te wezen } bis
Op ons echte Geldersch ras.
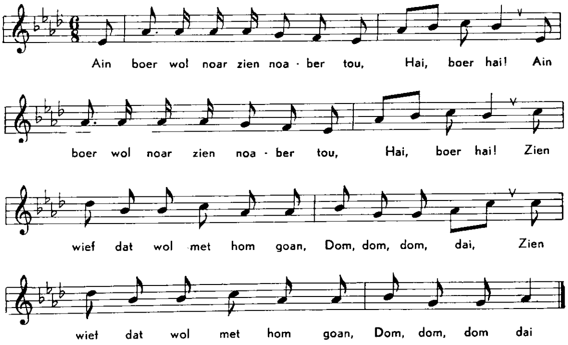
104. LIMBURG MIJN VADERLAND

2. Waar de breede stroom der Maas,
Statig zeewaarts vloeit,
Weeldrig sappig veldgewas
Kostlijk groeit en bloeit,
Bloemengaard en beemd en bosch
Overheerlijk gloort,
Refrein.

3. Waar der vadren schoone taal,
Klinkt met heldre kracht,
Waar men kloek en fier van aard
Vreemde praal veracht,
Eigen zeden, eigen schoon
't Hart des volks behoort,
Refrein.

105. AIN BOER WOL NOAR ZIEN NOABER[1] TOU

2. „Nee wief, doe most toeze bliev'n' } bis
Hai, boer hai!
Most spinn'n en naai'n van } bis
Dom, dom, dom, dai!

3. Dou boer weer in hoeze kwam, } bis
Hai, boer hai!
Zee'e: „wief, wat hestoe wel doan," } bis
Dom, dom, dom, dai!
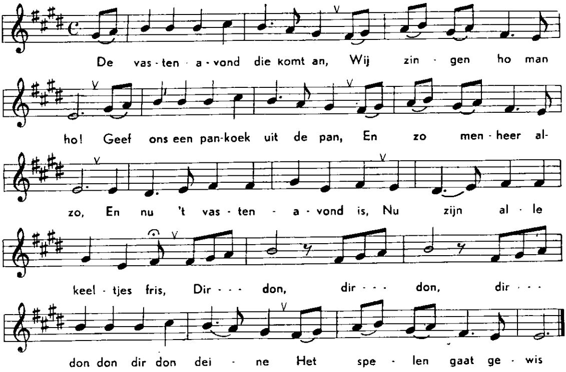
4. Moar 't wief kreeg tou bere-stok [2]) } bis
Hai, boer hai!
En sloug hem dou op zien kop, } bis
Dom, dom, dom, dai!

5. En boer gong noar zien noaber kloagn[3]) } bis
Hai, boer hai!
„Mien wief het mie op kop sloag'n." } bis
Dom, dom, dom, dai!

6. En noaber zee: „net ziezoo } bis
Hai, boer hai!
Mien wief dei dut krek ziezoo." } bis
Dom, dom, dom, dai!

[1]) buurman.
[2]) beddestok om de dekens in de stoppen,
als men er met de handen niet meer bij kan
[3]) klagen.

106. DE VASTENAVOND

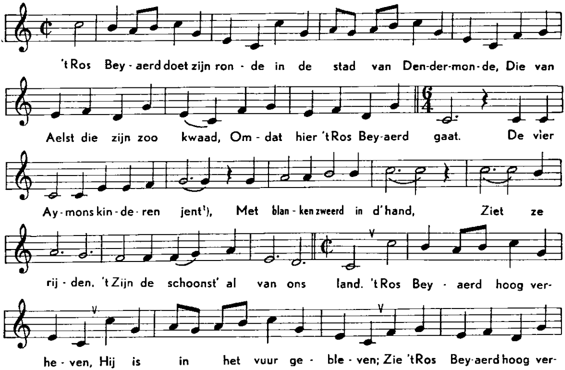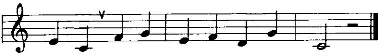

2. 't Sa meisjes, zet te pan te vier,
Slaat eieren in het meel,
En haalt een kruikie smokkelbier,
Zoo smeren wij de keel.
En terwijl gij aan den haard
Koekies uit de pan vergaart ,
Dirdon, dirdon, dirdon don dirdondeine,
Spelen wij met de kaart.

3. Wat raa ie: zel het klaver troef,
Of zel het schoppe zijn?
Neen geen van bei, 't is harte boef,
En 't aasie dat's voor mijn.
Hei, wel hei, wat zeg ie nu,
Speel ie mee of ben ie schu?
Dirdon, dirdon, dirdon don dirdondeine,
Zie daar, daar's lanterlu.[1])

[1]) Soort kaartspel.

107. 't ROS BEYAERD

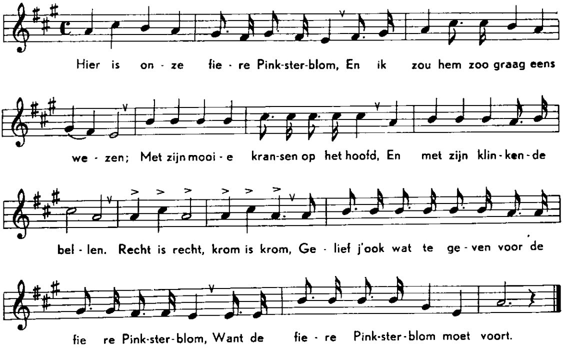

2. 't Ros Beyaerds oogen fonk'len,
Zijne breede manen kronk'len
En hij wendt hem [2]) fraai en vlug
Met vier broers op zijnen rug.
De vier Aymons kinderen jent,
Met blanken zweerd in d'hand,
Ziet ze rijden,
't Zijn de schoonste al van ons land.
Hun harnas, schild en lansen
Blinken bij de zonneglanzen
En den Beyaerd 't vooisken [3]) geeft,
Daar het ros zijn eer in heeft.

3. O Dendermondenaren,
Blijft altijd den roem bewaren
Van het peerd zoo wijd vermaard
Als den grootsten man op aard.
De vier Aymons kinderen jent,
Met blanken zweerd in d'hand,
Ziet ze rijden,
't Zijn de schoonste al van ons land.
't Ros Beyaerd is verheven,
Hij heeft hem [2]) in 't vuur begeven,
En het week op 't oorlogsveld
Alles voor zijn groot geweld.

[1]) jent (gentil) = aardig. Aymonskinderen = kinderen van leenheer Aymon.
[2]) hem = zich.
[3]) vooisken = wijsje (zingt het liedje, waarin de eer van Beyaerd tot uitdrukking komt).
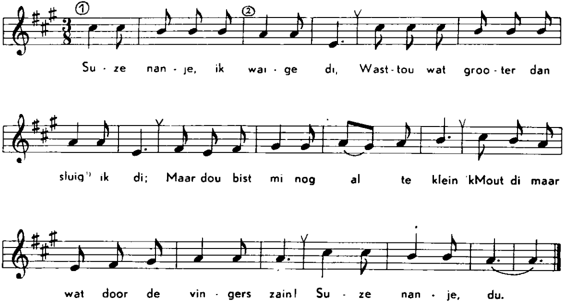
108. PINKSTERBLOM

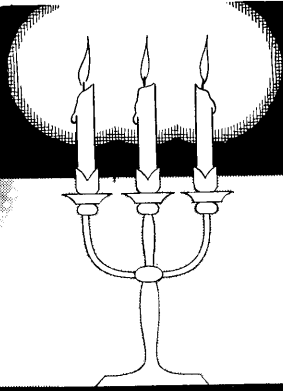
2. Boer, ik vraag jou voor de laatste keer,
Heb je soms nog takkebossen:
In het donker stoken wij ons vuur,
Dat fikt en vlamt en dat knettert;
Vuur en vlam,
Rook en smook,
Zeg, dans misschien jouw mooie Trientje deze avond ook
Met een fiere Pinksterblom in 't rond?

109. SUZE NANJE

Canon voor 2 stemmen
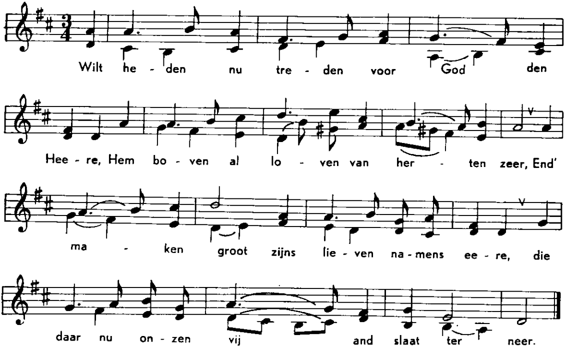

*) sloeg

ERNSTIGE LIEDEREN

Een ernstig lied stemt tot bezinning. Het gezamenlijke zingen daarvan brengt ons in de sfeer der feestdagen.

110. WILT HEDEN NU TREDEN [1]
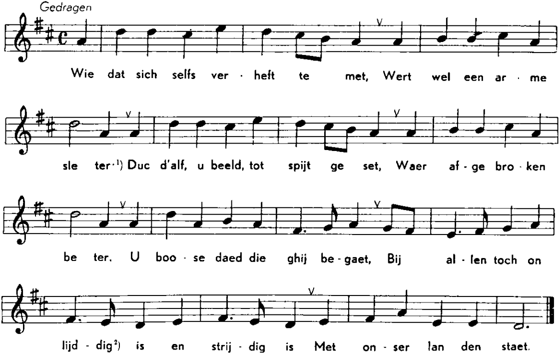

2. Bid, waket end' maket dat g' in bekoring
End' 't kwade met schade toch niet en valt.
Uw vroomheid brengt den vijand tot verstoring,
Al waar zijn rijk nog eens zoo sterk bewald.[2])

[1]) Danklied naar aanleiding van de vele overwinningen door Prins Maurits behaald (1597).

[2]) Ommuurd.

111. WIE DAT SICH SELFS VERHEFT

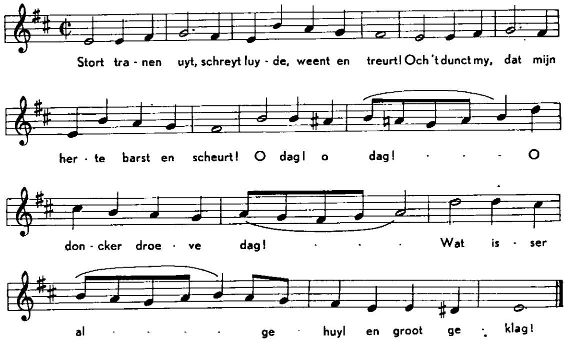

2. Doch 't schijnt dat nergens ghij nae vraegt,
Ghij wilt het al verscheuren,
Maer die daer doet wat God mishaegt,
Sal 't eijnde noch betreuren,
Als hij vol noot, sal naeckt en bloot
Voor Godes oordeel, schuldig staen, onduldig gaen
Verwesen totter doot.

3. De Godloos groeijt een wijl seer wel,
Doch 't eijnde staet te vreesen;
Siet, Lucifer quam in de hel
Door zijn hooveerdig wesen;
Daer 't volck sich al aen spieg'len sal
Indien se soecken goeden spoet, want hoogen moet
Gaet altijt voor den val.

[1]) sleter = schooier.
[2]) onlijdig = onuitstaanbaar.

112. STORT TRANEN UYT, SCHREYT LUYDE [1])

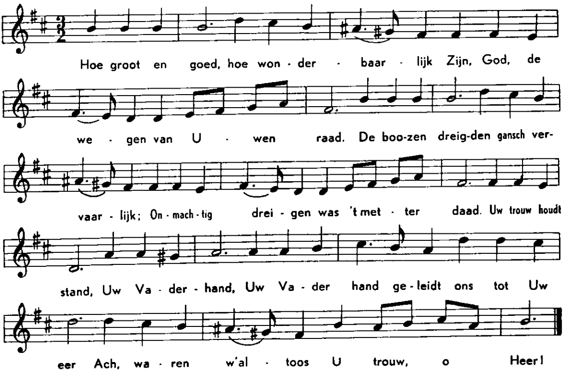

2. O Nederland! u Vorst, u Prins zoo vroom,
Die daer de blom was van d'Oranjenboom!
Die door sijn deucht u van het Spaensch gesoord[2])
Soo heeft beschermt leyt nu eylaes vermoord!

3. Gelyck de Sonn' het licht is van den dag,
Soo oock dees Prins ons licht te wesen plag;
Die raet en daed hier bij ons is geweest
Is nu ontsielt by Gode leeft sijn geest.
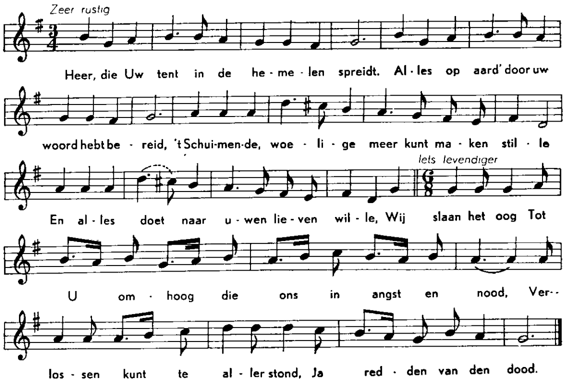
[1]) Klaaglied op den dood van den Prins van Oranje 1584
[2]) Gebroed.

113. HOE GROOT EN GOED
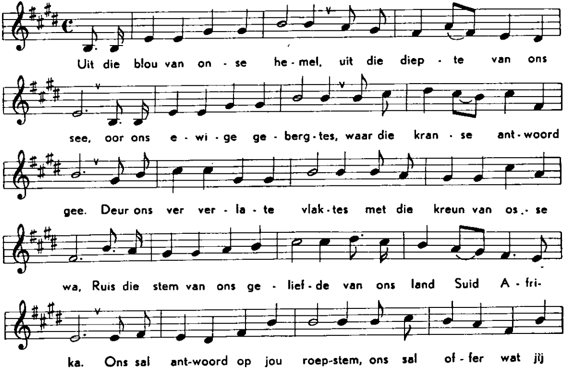

2. Uw wijnstok lag vertrapt, versmeten,
Gij hebt gesproken: nu bloeit hij weer.
Gij hebt ons nooit, neen, nooit vergeten,
Vergeet mijn ziele, Hem nimmer meer.
Gods trouw houdt stand, Gods Vaderhand
Gods Vaderhand geleidt ons tot Zijn eer.
Ach, waren w'altoos U trouw, o Heer!
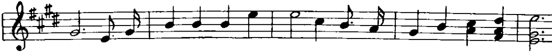
114. BEDE VOOR HET VADERLAND

2. Gij die zoo bitter een lot hebt gesmaakt,
Juicht, nu een betere morgen genaakt!
Looft God den Heere met zingen en met spelen
En roept te samen vrij uit met luider keelen:
Hadd' ons de Heer,
Aan Hem zij d'eer,
Alzoo niet bijgestaan,
Wij waren lang 't was ons zoo bang,
Al in den druk vergaan.

115. DIE STEM VAN SUID-AFRIKA [1])

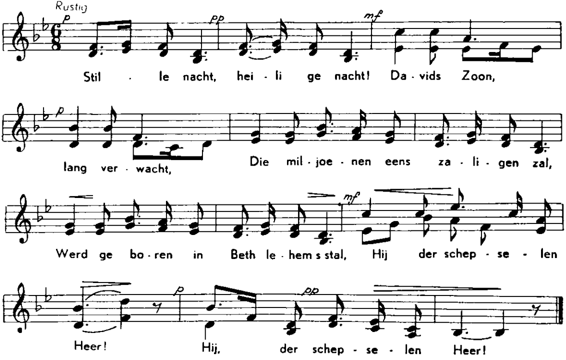

2. In die murg van ons gebeente,
in ons hart en siel en gees;
In ons roem op ons verlede,
in ons hoop op wat sal wees;
In ons wil en werk en wandel
van ons wieg tot aan ons graf —
Deel geen ander land ons liefde,
trek geen ander trou ons af.
Vaderland! ons sal die adel
van jou naam met ere dra:
Waar en trou as Afrikaners —
kinders van Suid-Afrika.

3. Op U almag vas vertrouend
het ons vadere gebou,
Skenk ook ons die krag, o Here,
om te handhaaf en te hou.
Dat die erwe van ons vaad're
vir ons kinders erwe blij,
Knegte van die Allerhoogste
teen die hele wêreld vrij.
Soos ons vadere vertrou het
leer ook ons vertrou, o Heer,
Met ons land en met ons nasie
sal dit wel wees! — God regeer!

[1]) Dit lied moet **niet** als marschlied gebruikt worden.
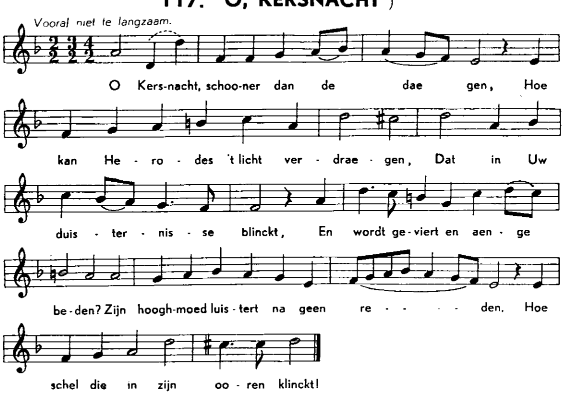
116. STILLE NACHT

2. Hulploos Kind, Heilig Kind,
Dat zoo trouw zondaars mint,
Ook voor mij hebt Ge U rijkdom ontzegd,
Werdt Ge in stroo en in doeken gelegd.
Leer mij U danken daarvoor! (bis)

3. Stille nacht, heilige nacht!
Heil en vree wordt gebracht
Aan een wereld, verloren in schuld,
Gods belofte wordt heerlijk vervuld
Amen, Gode zij d'eer! (bis)

117. O, KERSNACHT [1])
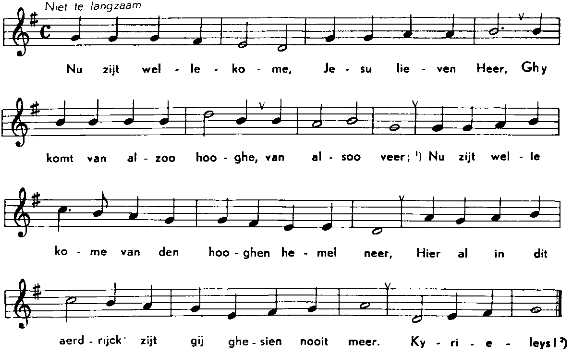

2. Hij pooght d'onnoosle te vernielen,
Door 't moorden van onnoosle zielen,
En weckt een stad- en landgeschrey.
In Bethlehem en op den acker,
En maeckt den geest van Rachel wacker,
Die waeren[2]) gaet door beemd en wey.

3. Dan na het westen, dan na 'et oosten.
Wie zal die droeve moeder troosten,
Nu zij haer lieve kinders derft?[3])
Nu zij die ziet in 't bloed versmooren
Aleer ze naulix zijn geboren,
En zooveel zwaerden rood geverft?

4. Bedruckte Rachel, schort[4]) dit waeren:
Uw kinders sterven martelaeren,
En eerstelingen van het zaed,
Dat uit uw bloed begint te groeien
En heerlijck tot Gods eer zal bloeien
En door geen wreedheid en vergaet.

[1]) Tekst uit Vondel's Gysbrecht van Aemstel (1637).
Melodie mogelijk uit iets lateren tijd.
[2]) ronddolen.
[3]) moet missen.
[4]) houdt op met.

118. NU ZIJT WELLEKOME
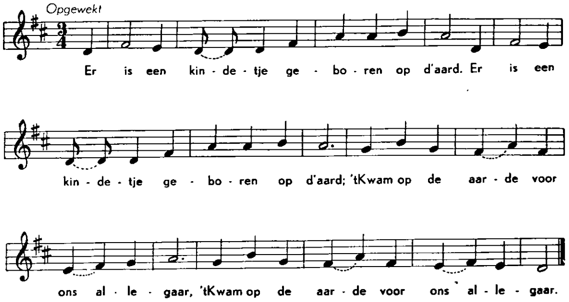

2. d'Herders op den velde hoorden een
[nieuw liedt
Dat Jesus was ghebooren, zij wisten 't niet
„Gaat aan gheender straten en gij zult
[hem vinden klaer:
Bethlem is de stede daer 't is gheschied
[voorwaer."

3. d'Heilighe drie koon'ghen uit soo verren
[landt,
Sij sochten onsen Heere met offerhandt.
S' offerden ootmoedelijck myrh', wieroock
[ende goudt
T'eeren van den kinde dat alle dink
[behoudt.[3]

[1] ver.
[2] Heer, ontferm U!
[3] in stand houdt.

119. ER IS EEN KINDETJE GEBOREN

2. Er is een kindetje geboren in 't stroo; (2 ×)
'k Lag in een krebbe gedekt met wat hooi. (2 ×)
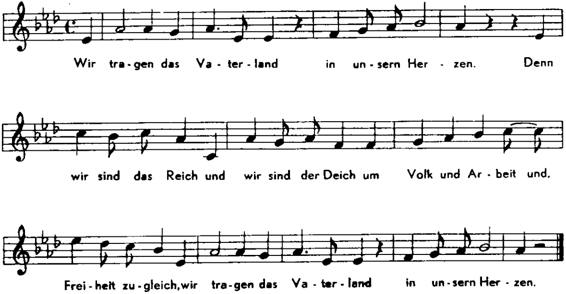
3. 't Kwam op de aarde voor ons allegaar: (2 ×)
't Wenscht ons een zalig nieuwe jaar! (2 ×)

Aanhangsel

In dit aanhangsel zijn 12 liederen uit den liederenschat van den met ons door banden van oprechte kameraadschap verbonden Reichsarbeitsdienst opgenomen.
De eerste tien liederen zijn in den RAD zelf ontstaan en hebben de beleving van de Arbeidsdienstgedachte tot inhoud.
Aangezien al deze liederen een waardevolle verrijking van onzen bundel vormen, zijn zij door ons met vreugde er aan toegevoegd.

1. WIR TRAGEN DAS VATERLAND

Pflichtlied des Reichsarbeitsdienstes
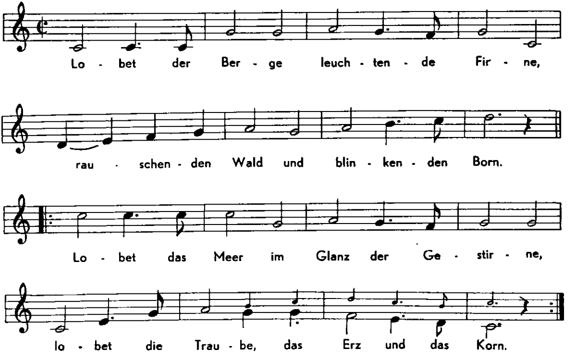

2. Wir tragen das Vaterland in unsern Herzen. Denn wir sind der Staat, und wir sind die Staat für Zukunft, Leben, Ehre und Tat. Wir tragen das Vaterland in unsern Herzen.

3. Wir tragen das Vaterland in unsern Herzen. Des Führers Gebot getreu bis zum Tod stehn wir im Kampf für Arbeit und Brot. Wir tragen das Vaterland in unsern Herzen.

Worte und Weise: Will Decker.
Mit Genehmigung des Musikverlages Wilcke und Co. K.-G. Berlin-Wilmersdorf.

2. LOBET DER BERGE LEUCHTENDE FIRNE
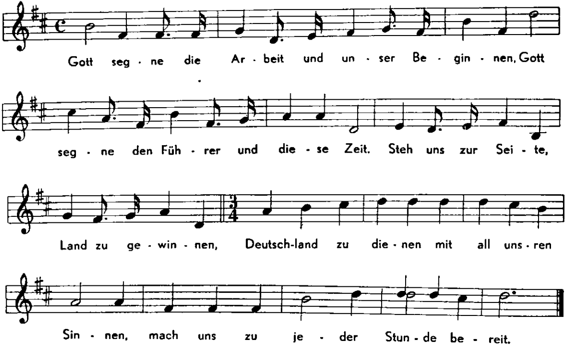

2. Lobet der Städte schimmernde Bauten, rauchende Essen und ragenden Dom! Lobet der Felder fruchtbare Rauten, Bauern am Pflug und Schiffe im Strom!

3. Lobet die Mütter, siehe, sie breiten über die Kinder segnend die Hand. Lobet das Land, darüber wir schreiten, hoch zu den Sternen die Stirne gewandt.

Worte: Thilo Scheller. Weise: Georg Blumensaat.
Mit Erlaubnis des L. Voggenreiter Verlages, Potsdam.

3. FEIERLIED DER ARBEIT

Pflichtlied des Reichsarbeitsdienstes
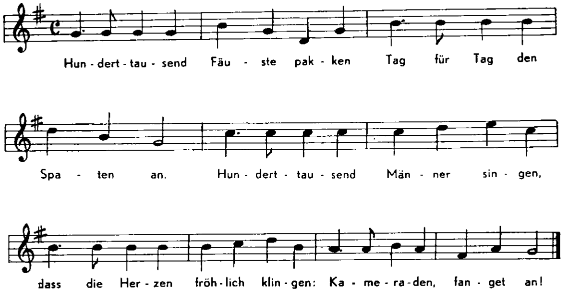

2. Gott segne die Arbeit und all unser Ringen; Gott segne die Spaten mit blankem Schein. Werk unsrer Hände, lass es gelingen, denn jeder Spatenstich, den wir vollbringen, soll ein Gebet für Deutschland sein.

Worte: Thilo Scheller. Weise: Will Decker und Dietrich Steinbecker. Zum erstenmal gesungen auf dem Reichsparteitag 1935 in Nürnberg.

Eigentum des Zentralverlages der N.S.D.A.P., F. Eher Nachfolger München.

4. HUNDERTTAUSEND FÄUSTE PACKEN

2. Soll das grosse Werk gelingen, müssen alle in den Krieg. Wachsen uns auch harte Schwielen — Land wächst unter Spatenstielen! Kameraden, das heisst Sieg!
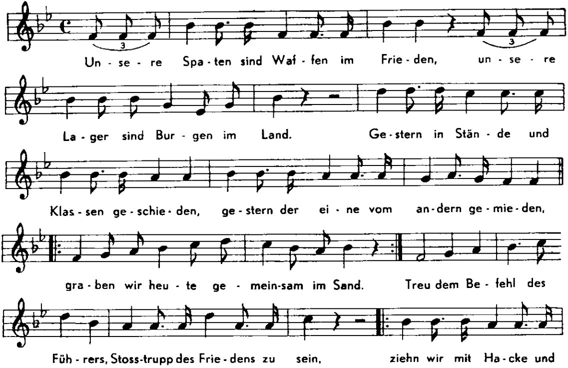
3. Hunderttausend werden's schaffen, hunderttausend sind ein Heer. Einer wird es nie vollbringen, einem Volke wird's gelingen! Kameraden, zu uns her!
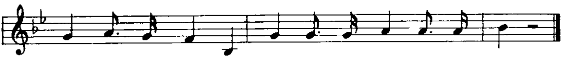
4. Hunderttausend Fäuste packen Tag für Tag den Spaten an. Hunderttausend Männer singen, dass die Herzen frölich klingen: Kameraden, drauf und dran!

Worte: Eberhard Marschall. Weise: Wolf Riel, Gau X.
Mit Erlaubnis des L. Voggenreiter Verlages, Potsdam.

5. UNSERE SPATEN SIND WAFFEN IM FRIEDEN

Pflichtlied des Reichsarbeitsdienstes.
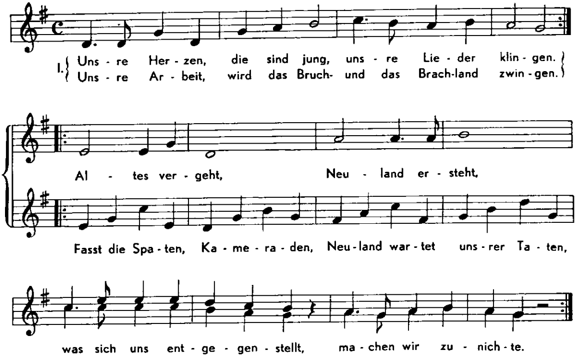

2. Unsere Spaten sind Waffen der Ehre, unsere Lager sind Inseln im Moor, dass sich das Land unsrer Väter vermehre, dass sich die Heimat des Hungers erwehre, graben wir Acker aus Ödland hervor. Treu dem Befehl des Führers, Stosstrupp der Ehre zu sein, ziehn wir mit Hacke und Schaufel und Spaten stolz in die Zukunft hinein.

3. Unsere Spaten sind waffen im Glauben, unsere Lager sind Türme im Land, wer uns den Glauben an Deutschland will rauben, alle Verhetzten, Verstockten und Tauben, graben wir klaftertief in den Sand. Treu dem Befehl des Führers, Stosstrupp des Glaubens zu sein, ziehn wir mit Hacke und Schaufel und Spaten stolz in die zukunft hinein.

Worte: Thilo Scheller. Weise: Dietrich Steinbecker.
Mit Erlaubnis des L. Voggenreiter Verlages, Potsdam.

6. UNSRE HERZEN, DIE SIND JUNG

2. Mögen Wasser, Moor und Bruch, mag der Sturm auch schnauben, unser junges Werk gelingt, weil wir daran glauben. Altes vergeht usw.

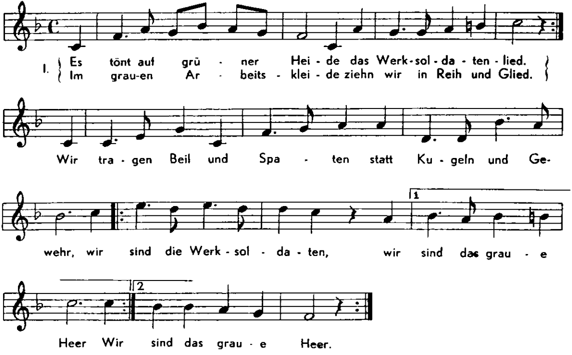
3. Unser Schaffen schenkt dem Volk neuen Grund und Boden, unser Werk und Wollen heisst: Bruch- und Brachland roden. Altes vergeht usw.

4. Unsern Weg hält niemand auf, Menschen nicht und Moore, leuchtend unsre Fahne weht überm Lagertore. Altes vergeht.

Worte: Eberhard Marschall. Weise: Wolf Riel.
Mit Erlaubnis des L. Voggenreiter Verlages, Potsdam.

7. ES TÖNT AUF GRÜNER HEIDE

Pflichtlied des Reichsarbeitsdienstes.

2. Zu tilgen Deutschlands Schande sind wir allzeit bereit, wir helfen unserm Lande aus Not und schwerer Zeit. Wir säen grüne Saaten, wo andre Unkraut sä'n, wir woll'n als Werksoldaten getreu zur Heimat stehn.
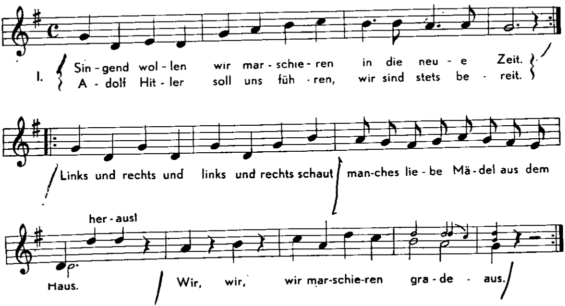
3. Und wenn die Schar der Feigen auch vor Empörung braust, wir werden ihr schon zeigen die deutsche Arbeitsfaust. Bespritzt ihr unsre Taten mit Lügen, Gift und Dreck, der Schritt der Werksoldaten geht über euch hinweg.

4. Und wenn ein neuer Morgen den Freiheitskampf gebracht, und über Not und Sorgen das deutsche Volk erwacht, dann lassen wir vom Spaten und greifen zum Gewehr und stehn als Frontsoldaten im deutschen Freiheitsheer.

Worte: Eberhard Hübner. Weise: Max Depolo. Das erste Arbeitsdienstlied aus den Anfängen des nationalsozialistischen Arbeitsdienstes.
Mit Genehmigung des Verlages Joh. Gross, Innsbruck.

8. SINGEND WOLLEN WIR MARSCHIEREN

Pflichtlied des Reichsarbeitsdienstes.

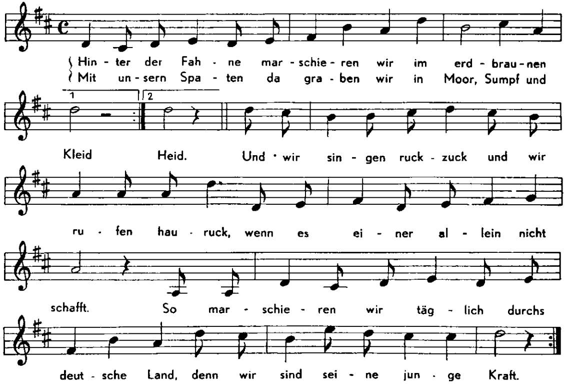
2. Unsre Hände wollen heben deutschen Volkes Not, unsre Arbeit, sie soll geben deutschen Menschen Brot. Links und rechts usw.

3. Unser Wille soll uns zwingen in die Bruderschaft, unser Leben neu durchdringen mit des Glaubens Kraft. Links und rechts usw.

4. Unser Lager und die Fahnen sind die neue Zeit, der wir eine Gasse bahnen in die Ewigkeit. Links und rechts usw.

Worte und Weise: Will Decker.
Mit Genehmigung des Musikverlages Wilcke und Co. K.-G. Berlin-Wilmersdorf.

9 HINTER DER FAHNE MARSCHIEREN WIR
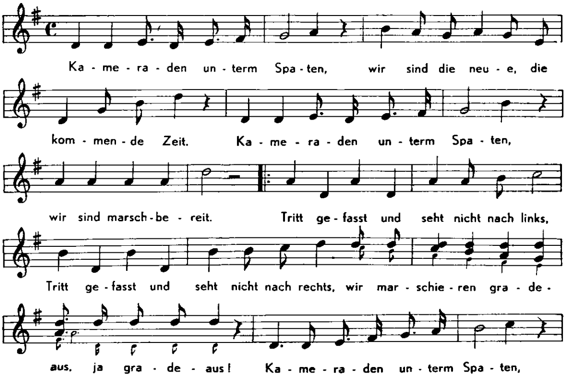

2. Regen und Hagel und Schnee und Wind, sie kümmern uns nicht. Weil wir des Führers Soldaten sind, tun wir unsre Pflicht. Und wir singen usw.

3. Was Kameradschaft und Treue heisst, nicht einer vergisst, weil unsres Führers guter Geist stets bei uns ist. Und wir singen usw.

Worte und Weise: Will Decker.
Mit Genehmigung des Musikverlages Wilcke und Co. K.-G. Berlin-Wilmersdorf.

10. KAMERADEN UNTERM SPATEN
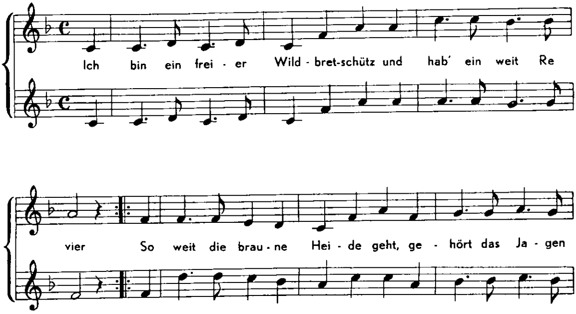

2. Kameraden unterm Spaten, wir tragen alle das gleiche braune Hemd. Kameraden unterm Spaten, wir sind uns nicht fremd. Tritt gefasst usw.
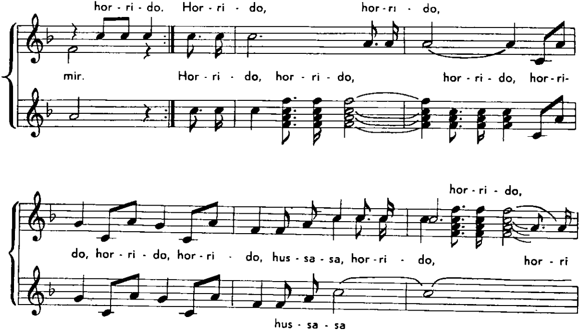
3. Kameraden unterm Spaten, wir sind dem Führer gehorsam und treu. Kameraden unterm Spaten, wir baun Deutschland neu. Tritt gefasst usw.
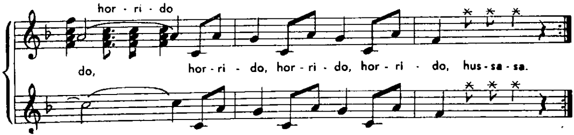
4. Kameraden unterm Spaten, wenn wir einst treten zum letzten Appell, Kameraden unterm Spaten, singt dann klar und hell: Tritt gefasst usw.

Worte und Weise: Will Decker.
Mit Genehmigung des Musikverlages Wilcke und Co. K.-G. Berlin-Wilmersdorf.

11. ICH BIN EIN FREIER WILDBRETSCHÜTZ

hor - ri - do. Hor - ri - do, hor - ri - do,
mir. Hor - ri - do, hor - ri - do, hor - ri - do, hor - ri-
hor - ri - do,
do, hor - ri - do, hor - ri - do, hus - sa - sa, hor - ri - do, hor - ri
hus - sa - sa
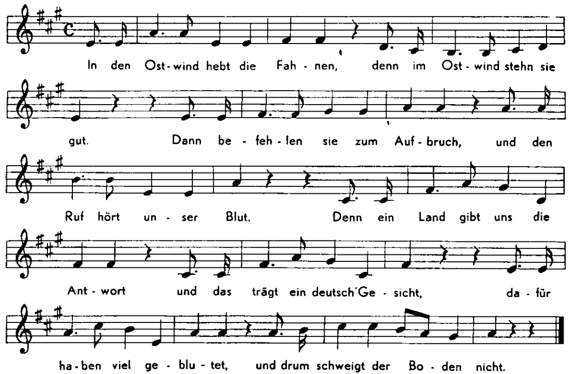

Worte und Weise: Volkslied.

2. So weit der blaue Himmel reicht, gehört mir alle Pirsch. Auf Fuchs und Has' und Haselhuhn, auf Rehbock und auf Hirsch. Horrido usw.

3. Doch weiss ich ein sein's Mägdelein, auf das ich lieber pirsch. Viel lieber als auf Has' und Huhn, auf Rehbock oder Hirsch. Horrido usw.

4. Und dass sie einem andern gehört, macht keine Sorge mir. Ich bin ein freier Wildbretschütz und hab' ein weit Revier. Horrido usw.

12. IN DEN OSTWIND HEBT DIE FAHNEN

2. In den Ostwind hebt die Fahnen, lasst sie neue Strassen gehn, lasst sie neue Strassen ziehen, dass sie alte Heimat sehn. Denn ein Land gibt usw.

3. In den Ostwind hebt die Fahnen, dass sie wehn zu neuer Fahrt. Macht euch stark! Wer baut im Osten, dem wird keine Not erspart. Doch ein Land gibt usw.

4. In den Ostwind hebt die Fahnen, denn der Ostwind macht sie weit — drüben geht es an ein Bauen, das ist grösser als die Zeit. Und ein Land gibt usw.

Worte und Weise: Hans Baumann
Mit Erlaubnis des L. Voggenreiter Verlages, Potsdam.

ALPHABETISCHE LIJST DER TITELS

No.	Titel.	Dichter.	Componist of Bron.
105.	Ain boer wol noar zien noaber tou		Uit Groningen.
85.	Alie Brand		Zuid Afrikaansch Volksliedje.
77.	Als de groote klokke luidt		
51.	Als wij soldaten		
69.	Avondlied (bim-bam)		
71.	Avondliedje	G. W. Lovendaal	C. G. Weeren.
114.	Bede voor het Vaderland		Valerius' Gedenck-clanck.
83.	Bobbejaan		Zuid-Afrikaansch liedje.
74.	Daar kwam 'nen boer van Zwitserland		Oirschot (Noordbrabant).
94.	Daar was een sneeuwwit vogeltje		
79.	Daar was laatst een meisje loos		Flor. v. Duijse.
80.	Daar was letstmaal een kwezelken		
11.	De Arbeidsdienst van Nederland	T. van den Berg	P.B.
35.	De Geuzen in den Bommerwaard		
49.	De geuzenvendels rukken aan	J. A. v. Kersbergen	Piet Heins.
61.	De gilde viert	René de Clercq	E. Hullebroeck.

Nr.	Titel	Woorden	Muziek
89.	De koekoek	. . .	. . .
41.	De Nederlandsche Arbeidsdienst	. . .	. . .
108.	De Pinksterblom	Ohm. J. L. de Bock 2e vers. H. van Laar	Ohm. J. L. de Bock. Volkslied van Terschelling (13e Eeuw).
88.	De Reuzendochter	. . .	
21.	De toekomst tegemoet	L. W. Nijland	L. W. Nijland.
9.	De trommel slaat	A. Rodenbach	Remi Ghesquiere.
106.	De vastenavond	. . .	. . .
22.	De vierdaagsche	Clinge Doorenbos	H. A. van Mechelen.
58.	De Vlaamsche Leeuw	Hippol. van Peenen	Karel Mirij.
19.	De Zilvervloot	Dr. J. P. Heije	J. J. Viotta.
23.	De Zwerver	L. Koops	J. D. van Ramshorst.
93.	Den Uyl	. . .	. . .
78.	Des winters al het reghent	. . .	. . .
59.	Die lied van jong Suid Afrika	Eitemal	H. Gutsche.
115.	Die stem van Suid Afrika	C. J. Langenhoven	M. L. de Villiers.
73.	Echolied	. . .	. . .
14.	Eenheid door arbeid	G. A. Cramer	B. v. d. Bosch.
6.	Een lied van Nederland	J. G. Nijk	H. J. den Hertog.
20.	Een liedje van de zee	. . .	. . .
75.	En daar zat eenen uil!	. . .	. . .
119.	Er is een Kindetje geboren	. . .	Uit Brugge.
95.	Frysk Folkslied	. . .	Dr. E. Halbertsma.
103.	Geldersch Volkslied	Jan van Riemsdijk	Mr. Rombout van Riemsdijk.
84.	Gertjie		Zuid Afrikaansch liedje.

65. G'lijck den grootsten rapsack	. . . .	Valerius' Gedenck-clanck.
70. Goeden nacht	. . . .	. . . .
8. Groet onze Vaan	F. Verknocke	G. Feremans.
97. Grönnens Laid	G. Teis Pz.	G. R. Jager.
67. Hallo	Joop Schouten	Joop Schouten.
87. 't Haesken	. . . .	Vlaamsch Volkslied (± 1600).
32. Heideliedje	Dr. J. P. Heije	Joh. Winnubst.
90. Het Hexken	H. A. Hoffmann v. Fallersleben	W. F. G. Nicolaï.
13. Het leger van den arbeid	J. A. van Kersbergen . . .	P. Heins.
45. Het lied der terwe . . .	R. de Clercq	C. Andriessen.
86. Het Nestje	. . . .	Ned. Volkswijsje.
113. Hoe groot en goed . . .	. . . .	Valerius' Gedenck-clanck.
7. Hollands Vlag	G. W. Lovendaal	J. P. J. Wierts.
53. Hoû zee	M. A. Brandts-Buijs . . .	M. A. Brandts-Buijs.
28. Houdt U fier	P. de Mont	Lodewijk Mortelmans.
18. Houw en Trouw	Dr. J. P. Heije	G.
72. Hij leve lang	. . . .	. . . .
12. Ick Dien	Corn. Dockum	Corn. Dockum.
31. Ik kwam lest over een berg gegaan	. . . .	. . . .
44. Jongens, wil je 't ijzer smeden	Mr. H. W. v. d. Meij . . .	Adr. P. Hamers.
15. Kamplied	. . . .	Donneurs.
33. 'n Keerlenlied	A. Rodenbach	Volkswijze.

56.	Klokke Roeland	A. Rodenbach	J. Destoop.
64.	Komt, vrienden, in het ronden		
42.	Lied van den arbeid	B. C. Sliggers	B. C. Sliggers.
40.	Lied voor Nederland	T. Kruithof	Lena Kruithof v. Diggelen.
104.	Limburg mijn Vaderland	G. Krekelberg	Henri Tijssen.
91.	Marietje	Justine de Bunje	L. Adr. v. Tetterode.
37.	Marschcanon		
24.	Marschlied	Ant. L. de Rop	Richard Hol.
3.	Meimorgen	Piet Begeer	J. Mackenzie.
48.	Merk toch hoe sterk		Valerius' Gedenck-clanck.
1.	Morgencanon		
4.	Morgenlied	T. Kruithof	Lena Kruithof van Diggelen.
101.	Mijn Brabant	F. K. M. Noijons	R. G.
98.	Mijn Drenthe	J. J. Uilenberg	J. J. Uilenberg.
52.	Mijn Nederland	P. Louwerse	Richard Hol.
39.	Naar buiten in de wei		Volkslied.
63.	Naar Oostland willen wij rijden		
55.	Naar Zee	Dr. J. P. Heije	J. J. Viotta.
47.	Nederlandsch Volkslied	Erik Breman	Henk Badings.
118.	Nu zijt wellekome		
2.	Ochtendlied	I. Bikkers	
117.	O, Kersnacht	Vondel	
96.	O, Vriesland soo vol deughden		

60. Ons lied	Mr. H. W. v. d. Meij & M. J. Hofland	L. Adr. van Tetterode.
54. Ons lied van de zee	Mr. H. W. v. d. Meij & M. J. Hofland	Adr. P. Hamers.
43. Oogstlied	A. C. W. Staring	G.
16. Ons Devies	P.B.	P.B.
10. Onze Vlag	P.B.	P.B.
36. Op Marsch	P.B.	P.B.
34. Rollende trommels	P.B.	P.B.
107. 't Ros Beyaerd		Vlaanderen.
38. Sarie Marais		
81. Schoon lieveken, waar waarde gij		Uit Wambeke.
68. Sneeuwklokje		
116. Stille Nacht	J. IJserinkhuijsen	F. Gruber.
112. Stort tranen uyt, schreyt luyde		Valerius' Gedenck-clanck.
109. Suze nanje		
76. Te Kieldrecht		
57. Transvaalsch Volkslied	C. F. van Rees	C. F. van Rees.
102. Twentsch Volkslied	J. J. van Deinse	M. Eberwein.
46. Van een Smeder	Leo Boucherij	Henri Zagwijn.
17. Volkslied	Mr. H. W. v. d. Meij	C. Kuiler
50. Waak op Nederland	Balthazar Verhagen	A. Diepenbrock.
26. Wandellied	T. van Buul	J. C. Andreae.

92.	Weest opgewekt	P.B.	P.B.
62.	Werkersappèl	Georg Kettmann Jr. . . .	Melchert Schuurman Jr.
111.	Wie dat sich selfs verheft	. . . .	Valerius' Gedenck-clanck.
5.	Wilhelmus van Nassouwe .	. . . .	. . . .
110.	Wilt heden nu treden . .	. . . .	Valerius' Gedenck-clanck.
29.	Wij stappen geren zingend	A. Rodenbach	Karel Mirij.
66.	Wij zijn al bijeen	. . . .	. . . .
30.	Wij zijn jong	. . . .	J. D. van Ramshorst.
100.	Zeeuwsch-Vlaamsch Volkslied	Ds. J. N. Pattist en J. Vreeken	A. Lijsen.
99.	Zeeuwsch Volkslied . . .	D. A. Poldermans	Jan Morks.
82.	Zeg kwezelken, wilde gij dansen	. . . .	. . . .
27.	Zomer in Holland . . .	. . . .	Theo van der Bijl.
25.	Zomerlied	Andries Hartsuiker . . .	Andries Hartsuiker.

Aanhangsel.

1. Wir tragen das Vaterland.
2. Lobet der Berge leuchtende Firne.
3. Feierlied der Arbeit.
4. Hunderttausend Fäuste packen.
5. Unsere Spaten sind Waffen im Frieden.
6. Unsre Herzen, die sind jung.
7. Es tönt auf grüner Heide.
8. Singend wollen wir marschieren.
9. Hinter der Fahne marschieren wir.
10. Kameraden unterm Spaten.
11. Ich bin ein freier Wildbretschütz.
12. In den Ostwind hebt die Fahnen.

ALFABETISCHE LIJST DER BEGINREGELS.

	No.
Ain boer wol noar zien noaber tou	105
Alie Brand, die liefste van mij land	85
Alle man van Neêrlands stam	6
Als de groote klokke luidt	77
Als de kerels te gare zijn	33
Als wij marcheeren naar ons arbeidsveld	16
Als wij soldaten t' saam te velde gaan	51
Arbeid is het recht van ieder	42
Bim, bam, klokkengelui	69
Blaast de trompetten en roert nu de trommen	39
Bobbejaan klim die berg	83
Boven Gent rijst	56
Brabant, ik zing van je groene gouwen	101
Daar bruist in de branding	54
Daar klingelt een klokje	71
Daar kwam 'nen boer van Zwitserland	74
Daar was een sneeuwwit vogeltje	94
Daar was laatst een meisje loos	79
Daar was letstmaal een kwezelken	80
De Arbeidsdienst van Nederland	11
De Geusen sijn in Bomlerweert gevallen	35
De Geuzenvendels rukken aan	49
De gilde viert, de gilde juicht	61
De lente komt	68
De paden op, de lanen in	24

	No
De trommel slaat, de fluite gaat	9
De vastenavond die komt an	106
De vreugde in 't leven	92
De zak op de rug en de stok in de hand	23
Den uyl, die op den peereboom zat	93
Des winters als het reghent	78
Echo zeg mij	73
Een roepstem schalt door Nederland	41
Een man, een man	18
Een smeder die zwaaide met krachtigen zwong	46
Eens deed een Reuzendochter	88
Ei, zie den morgen krieken	2
En daar zat eenen uil en spon	75
En hoor iij die machtige dreuning	59
Er is een Kindetje geboren op d'aard	119
Er ligt tusschen Dinkel en Regge een land	102
Ferme jongens, stoere knapen	55
Frysk bloed, tsjoch op	95
Geen dierder plek voor ons op aard	99
Gelders dreven zijn de mooiste	103
G'lijck den grootsten rapsack	65
Goeden nacht en welterusten	70
Gouden Meizon straalt over d'aarde	3
Groet onze vaan, die klimt in den morgen	8
Hallo, hoe gaat het er mee	67

No.

Heb je van de Zilveren Vloot wel gehoord 19
Heer, die uw tent in de hemelen spreidt 114
Heerlijke terwe 45
Heft de spaden, laat ze blinken 14
Het leger van den arbeid trekt zingend aan het werk 13
Hier is onze fiere Pinksterblom 108
Hoe groot en goed 113
Hollands Vlag, je bent mijn glorie 7
Hou zee, hou zee, hou moedig zee 53
Houdt u fier en ziet niet omme 28
Hij leve lang 72

„Ick dien" is de leus van mijn leven 12
Ik ben de zanger, die trekt door het land 60
Ik heb u lief, mijn heerlijk landje 98
Ik kwam lest over een berg gegaan 31
Ik weet 'nen vogel wonen 86
't Is mooi weer 36

Jan was een flinke ferme baas 91
Jongens wil je 't ijzer smeden 44

Kent gij dat volk vol heldenmoed 57
Kom toch en volg mij na. 37
Komt, vrienden, in het ronden 64

Laat alom den jubel hooren 40
Lief Minneken, ghi doet mi groten smert 90

No.

Merk toch hoe sterk 48
Mij Sarie Marais is zoo ver van my hart 38
Mijn Nederland, mijn vaderland 17

Naar Oostland willen wij rijden 63
Natuur gaf ons een motor mee 22
Nu zijt wellekome 118

O Kersnacht, schooner dan de daegen 117
O, Vriesland soo vol deughden 96
Op eenen boom een koekoek zat 89
Op slapers wordt toch wakker 1

Rollende trommels 34
't Ros Beyaerd doet zijn ronde 107

Schoon lieveken, waar waarde gij den eersten Meiennacht 81
Sikkels klinken, sikkels blinken 43
Sla nu voor 't laatst appèl 62
Stille nacht, heilige nacht 116
Stort tranen uyt, schreyt luyde 112
Suze nanje, ik weige di 109

Te Kieldrecht, daar zijn de meisjes koene 76
Trara, jongens uit de veeren 4

Uit die blou van onse hemel 115

Van Lauwerzee tot Dollard tou 97

	No
Volk van Noord en Volk van Zuid	47
Voorwaarts marsch, ga mee naar buiten	26
Waai uit fiere vlag	10
Waak op Nederland, ken uwe krachten	50
Waar de blanke top der duinen	52
Waar de wilde bij gonst	32
Waar eens 't gekrijsch der meeuwen	100
Waar in 't bronsgroen eikenhout	104
Wanneer kom ons troudag, Gertjie	84
Wie gaat mee, gaat mee over zee	20
Wie dat sich selfs verheft te met	111
Wilhelmus van Nassouwe	5
Willen wij 't haesken jagen deur de hei	87
Wilt heden nu treden	110
Wij bouwen in ons Vaderland	21
Wij mannen uit alle streken	15
Wij stappen geren zingend langs de baan	29
Wij zingen een lied van de velden	27
Wij zijn al bijeen, al goed kadullekes	66
Wij zijn jong, de aard ligt open	30
Zeg kwezelken, wilde gij dansen	82
Zingend marcheeren wij	25
Zij zullen hem niet temmen	58

Aanhangsel.

Wir tragen das Vaterland in unsern Herzen	1
Lobet der Berge leuchtende Firne	2

Gott segne die Arbeit und unser Beginnen 3
Hunderttausend Fäuste packen Tag für Tag den Spaten an 4
Unsere Spaten sind Waffen im Frieden 5
Unsre Herzen, die sind jung, unsre Lieder klingen 6
Es tönt auf grüner Heide das Werksoldatenlied 7
Singend wollen wir marschieren in die neue Zeit 8
Hinter der Fahne marschieren wir im erdbraunen Kleid 9
Kameraden unterm Spaten, wir sind die neue, die kommende Zeit 10
Ich bin ein freier Wildbretschütz und hab' ein weit Revier 11
In den Oostwind hebt die Fahnen, denn im Ostwind stehn sie gut 12

De navolgende uitgevers gaven ons hun welwillende en belanglooze toestemming tot opname van de achter hun naam vermelde liederen; de niet in deze of de volgende lijst opgenomen liederen zijn, voor zoover het geen volksliederen of verjaarde liederen betreft, opgenomen met welwillende en belanglooze toestemming van de dichters en componisten.

Muziekhandel Albersen en Co., 's-Gravenhage.	Nederlandsch Volkslied (No. 17)
W. L. en J. Brusse's uitgeversmaatschappij N.V., Rotterdam	De Vastenavond (No. 104)
G. B. van Goor Zonen's uitgeversmaatschappij N.V., 's-Gravenhage	Meimorgen (No. 3)
N.V. Erven P. Noordhoff, Groningen	Ochtendlied (No. 2) Een lied van Nederland (No. 6) Mijn Nederland (No. 51) Hollands Vlag (No. 7)
R. K. Leergangen, Tilburg	Jongens wil je 't ijzer smeden (No. 14) Ons lied van de zee (No. 54)
W. J. Thieme en Cie., Zutphen	Wandellied (No. 26)
W. E. J. Tjeenk Willink, uitgeversmaatschappij N.V., Zwolle	Hoû zee (No. 53)

Door een overeenkomst met de volgende uitgevers konden wij de achter hun naam vermelde liederen publiceeren.

Van Gorcum en Comp. N.V., Assen	Het Nestje (No. 84)
J. B. Wolters' uitgeversmaatschappij N.V., Groningen	Avondliedje (No. 67)
G Alsbach en Co., Amsterdam	Het lied der Terwe (No. 45) Wij zijn jong (No. 30) De Zwerver (No. 23) Van een Smeder (No. 46) Marietje (No. 89) Volkslied (No. 17) Waeck op Nederland (No. 50) Zomer in Holland (No. 27)